

**DİL VE KONUŞMA TERAPİSİ ALANI
ULUSAL ÇEKİRDEK EĞİTİM PROGRAMI
(DKT-UÇEP)**

ANKARA

2025

İÇİNDEKİLER

DİL VE KONUŞMA TERAPİSİ ALANI UÇEP-2025'İN AMAÇ ve HEDEFLERİ	4
Amaç	5
Temel Hedef ve İlkeleri.....	5
DKT-UÇEP-2025 Ne Değildir?	6
DİL VE KONUŞMA TERAPİSTİ (TANIMI, GÖREV, YETKİ VE SORUMLULUKLARI) VE ÖZELLİKLERİ	6
DKT Uzman Tanımı (Görev, Yetki ve Sorumlulukları)	7
Dil ve Konuşma Terapisi UÇEP 2025'ün Yapısı	9
Dil ve Konuşma Terapisi UÇEP-2025 Yeterlikleri	10
DİL VE KONUŞMA TERAPİSİ ALANI ÇEKİRDEK BECERİLERİ.....	12
YENİLİKÇİ BECERİLER.....	12
Öğrenme Becerileri	13
İş Birliği Becerileri	13
Yaratıcılık.....	13
Problem çözme	13
İletişim.....	14
Okuryazarlık Becerileri.....	14
Bilgi, Medya ve Teknoloji Okuryazarlığı	14
Yaşam ve Kariyer Becerileri	14
Profesyonellik	14
Esneklik ve Uyum.....	14
Yenilikçilik	15
Öz-Yönetim	15
Öznel İyi Oluş	15
Temel Mesleki ve Uygulama Alanı Becerileri	15
DKT Eğitiminde Mesleki Klinik Uygulama Süreci Bilgi ve Becerileri	15
TEMEL ÖĞRETİM YÖNTEMİ VE ORTAMI.....	18
Öğretim Yöntemi	18
Öğretim Materyalleri.....	19
Ölçme ve Değerlendirme Yaklaşımı.....	20
Öğrenme Kaynakları	20

Öğrenme Toplulukları.....	20
DİL VE KONUŞMA TERAPİSİ PROGRAMI ÖĞRENME ALANI AĞIRLIKLARI	21
Dil ve Konuşma Terapisi Mesleki Klinik Uygulama/Saha Çalışması İçeriği	23
Dil ve Konuşma Terapisi Mesleki Klinik Uygulama ve Saha Çalışması Eğitim Yöntemleri	23
Dil ve Konuşma Terapisi Mesleki Klinik Uygulama ve Saha Çalışması Değerlendirme Yöntemleri.....	23
Dil ve Konuşma Terapisi Mesleki Klinik Uygulama ve Saha Çalışması Durumlar Listesi	24
Dil ve Konuşma Terapisi Mesleki Klinik Uygulama ve Saha Çalışması Ortamları	24
ORTAM VE ÖĞRETİCİ YETKİNLİKLERİ.....	24
Temel Ortam Yetkinlikleri	24
Temel Öğretici Yetkinlikleri	25
Sahada Süpervizör Yetkinliği.....	25
EKLER.....	27
EK 1. YENİLİKÇİ BECERİLERE İLİŞKİN ANAHTAR KAZANIMLAR.....	27
EK 2. DİL VE KONUŞMA TERAPİSİ LİSANS EĞİTİMİNİN ANA BİLEŞENLERİ (TEMEL KONU, İÇERİK, KAZANIMLAR)	30
EK 3. DİL VE KONUŞMA TERAPİSİ ALANI TEMEL YETKİNLİK VE YETERLİK BECERİLERİ.....	47
EK 4. DKT MESLEKİ KLİNİK UYGULAMA BECERİ LİSTESİ ve ÖĞRENME DÜZEYLERİ	54
EK 5. DKT HİZMET SUNUM ALANLARINA GİREN BOZUKLUKLAR / DURUMLAR/RİSKLER.....	64
EK 6. SAHA ÇALIŞMASI YAPILABİLECEK ÖRNEK KURUM, ALANLAR VE DURUMLAR.....	66
KAYNAKLAR.....	68

TABLÖLAR

Tablo 1: Dil ve Konuşma Terapisi Alanı Yenilikçi Becerileri	13
Tablo 2: Dil ve Konuşma Terapisi Alanı Öğretim Yaklaşımı Bileşenleri	18
Tablo 3: Dil ve Konuşma Terapisi Öğrenme Alanı Ağırlıkları	21
Tablo 4: Öğrenciye Kazandırılacak Öğrenme Düzeyi Sınıflandırması.....	22

DİL VE KONUŞMA TERAPİSİ ALANI UÇEP-2025'İN AMAÇ ve HEDEFLERİ

Amaç

Dil ve Konuşma Terapisi (DKT) lisans çekirdek eğitim programını (mevcut DKT-UÇEP-2016) küresel boyutta sürekli değişen koşullara uyum sağlamak üzere belirlenen 21. yüzyıl hedefleri (bilgi okuryazarlığı, dijitalleşme, sürdürülebilirlik, yenilikçilik ve girişimcilik becerileri vb.) gibi ihtiyaçlara daha fazla odaklanarak, UÇEP'in 2017'den bu yana uygulanması sonrasında elde edilen paydaş görüşleri, öğretim tasarımcıları, alan uzmanları, öğrenciler ve diğer paydaşların katkılarıyla belirlenmiş temel alan becerileri, bunların nasıl kazandırılacağına yönelik güncel yöntemler, materyal ve kaynaklar, ölçme yaklaşımları, bu becerilerin geliştirilebileceği ve faydalanılacağı disiplin örüntüsü ve bu programı yürütebilmek için temel ortam ve öğretim elemanı yetkinlikleri bütüncül bir bakışla yeniden tanımlanmaktadır. DKT-UÇEP-2025'ün amacı; lisans eğitiminin minimum/asgari standartlarını belirlemek, ülke genelinde DKT lisans eğitiminde standardizasyonu sağlamak için ulusal/uluslararası ölçekte bir çerçeve sunmaktır. DKT-UÇEP-2025 aşağıdaki temel hedef ve ilkelerle güncellenmiştir.

Temel Hedef ve İlkeleri

DKT-UÇEP-2025 süreci ile birlikte benimsenen hedefler ve ilkeler şunlardır:

1. DKT lisans eğitimi sürecinin sağlık ve eğitimle ilgili tüm süreçlerde ulusal/uluslararası ölçekte 21. yüzyıl becerilerini kapsayıcı mesleki yeterlikler, bunları kazandırılacağı öğretim yöntem ve ortamlarını güncelleyerek nitelik ve standartların sürdürülebilirliğinin güvence altına alınması,
2. Bireyin ve toplumun sağlamlılık ve iyi olma hali ve son dönemlerde ortaya çıkan çevresel ve küresel olağandışı durumlar dikkate alınarak DKT lisans programı mezununun görevi sırasında yönetmesi gereken durumlarda gerekli 21. yüzyıl bilgi ve beceri kazanımlarının (öğrenci odaklılık, eğitim çıktılarına dayalı yeterlikler, problem çözmeye dayalı yaklaşımlar ve sürekli iyileştirme) eğitime yansıtılması ve lisans eğitim sürecine yayılması,
3. DKT lisans eğitimi veren tüm programların, kendi üniversitelerinin vizyon ve misyonunu (araştırma üniv. vb) da dikkate alarak eğitim programlarını DKT-UÇEP-2025 çerçevesinde yapılandırarak güncellemeleri ve bu yolla dil ve konuşma terapisti yetiştirilmesinde fırsat eşitliğinin sağlanması,
4. DKT-UÇEP-2025'ün lisans eğitimi veren bölümlerin eğitim programlarının akreditasyon standartlarına uyumları sürecinde de yol gösterici olması,
5. Tüm ilgili kurum/kuruluşlara DKT mesleğinin görev tanımı, mezuniyet öncesi DKT eğitimi ve bir DKT mezunun mesleğini icra etmek için gerekli temel yetkinlik ve yeterlik becerileri, öğrenme düzeyleri hakkında bilgilendirmeye yönelik temel dayanakların güncellenmesi.

DKT-UÇEP-2025 Ne Değildir?

DKT-UÇEP-2025, genel olarak kullandığımız anlamıyla bir ders müfredatı değildir. DKT bölümlerinin kendi eğitim programlarını oluştururken esas alacakları çekirdek/çerçeve bir programdır. Yeterliklere dayalı eğitim yaklaşımı doğrultusunda geliştirilmiş olup başlangıç noktası eğitim çıktılarıdır. Dolayısıyla, ulusal yeterlikler çerçevesi (TTYÇ dahil) üzerine kurulmuş; DKT alanına temel oluşturan ilişkili alanları, temel DKT mesleki bilim alanını ve DKT mesleki klinik uygulamalarını kapsayan ve düzenli aralıklarla güncellenmesi planlanan ulusal bir belgedir. Bu nedenlerle kitapçıkta temel veya klinik bilimlere ait ayrıntılı hedeflerin, içeriklerin, öğrenme kazanımlarının olmaması, yine öğrenme ve değerlendirme yöntemleri ve derslere yönelik ayrıntılara yer verilmemesi bir eksiklik olarak görülmemelidir.

DİL VE KONUŞMA TERAPİSTİ (TANIMI, GÖREV, YETKİ VE SORUMLULUKLARI) VE ÖZELLİKLERİ

Dil ve konuşma terapisi mesleki tanımı, etik ve standartları dünyada bu alanın ileri düzeyde geliştiği Amerika Birleşik Devletleri, İngiltere, Avustralya, Kanada ve bazı Avrupa Birliği ülkelerinde dil ve konuşma terapistlerini temsil eden meslek odaları tarafından ortaklaşa belirlenerek yapılmıştır. Bu tanımlara göre; *“Dil ve Konuşma Terapisi, iletişim (iletişimin sözel, sözel olmayan ve alternatif; sosyal ve bilişsel unsurları da dahil olmak üzere), dil (sözlü ve yazılı), konuşma, (konuşma sesi, konuşma akıcılığı), ses, rezonans ve yutma bozukluklarını önleme, tarama, işlevsel değerlendirme ve tiplendirme (ayırıcı tanılama) ve DKT tanısı koyma ile müdahalesi/habilitasyon-rehabilitasyonu alanında tanımlanmış bağımsız özerk bir meslektir. Dil ve konuşma terapisi hizmetlerinin birincil sağlayıcıları olan dil ve konuşma terapistleri de bağımsız uzmanlardır ve dil ve konuşma terapisi hizmetleri başka bir meslek uzmanı tarafından reçetelenmez veya denetlenmez; etik ilkeler doğrultusunda diğer meslekler ile işbirliği içinde çalışır, gerekli durumlarda hastalarını/danışanlarını diğer mesleklere yönlendirirler”* (ASHA, 2016, ESLA 2019).

Ülkemizde dil ve konuşma terapisi mesleği 6 Nisan 2011 tarih ve 6225 sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun’un 9. maddesi ile 11/4/1928 tarihli ve 1219 sayılı Tababet ve Şuabatı San’atlarının Tarzı İcrasına Dair Kanuna eklenen Ek Madde 13, (d) bendi ile yasal zeminde sağlık meslek mensubu olarak tanımlanmıştır. Dil ve Konuşma Terapisti İş Görev ve Tanımı ise, 11/10/2011 tarih ve 663 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 40. Maddesine dayanarak “Sağlık Meslek Mensupları ile Sağlık Hizmetlerinde Çalışan diğer Meslek Mensuplarının İş ve Görev Tanımlarına Dair Yönetmelik” uyarınca (Resmi Gazete, 22 Mayıs 2014, Sayı: 29007) aşağıdaki gibidir:

Dil ve konuşma terapisti

- a) İletişim, dil, konuşma, ses ve yutma sağlığı alanında önleyici programlarda görev alır.
- b) Toplumda ve bireylerde ses, konuşma ve dil bozukluklarına neden olabilecek risk faktörlerine yönelik farkındalık geliştirilmesi için çalışma yapar.
- c) Ek-1/B'de bulunan durumlarda terapi ve rehabilitasyon yapar.
- ç) İlgili uzman tabip tarafından yönlendirilen ve dil, konuşma, ses ve yutma patolojisi olan hastaların, kendi alanı ile ilgili değerlendirmesini, terapi ve rahabbilitasyon planlamasını yapar ve uygular.
- d) Bilgisayar destekli konuşma cihazları, trakeoözefageal protezler ve benzeri konuşma aparatları, elektrolarinks, iletişim panoları gibi alternatif ve iletişimi destekleyici yardımcı ek araçlı/cihazlı ve jest, işaret fiili gibi yardımsız sistemleri konusunda hastaya eğitim verir.
- e) Özel gereksinimli olanlar için bireyselleştirilmiş eğitim programlarında görev alır.

Ek-1/B

Dil ve konuşma terapistlerinin ilgili uzman tabibin teşhisine ve tedavi için yönlendirmesine bağlı olmadan terapi ve rehabilitasyon yapabilecekleri durumlar

- a) Disleksi ve diğer sembolik disfonksiyonlar (Disleksi ve aleksi, Agnozi, Apraksi, diğer sembolik disfonksiyonlar)
- b) Hipernazalite ve hiponazalite
- c) Konuşma ve dil özel gelişimsel bozuklukları (Özel konuşma artikülasyon bozukluğu, Ekspresif ve Reseptif dil bozukluğu, Epilepsinin eşlik ettiği kazanılmış afazi (Landau-Kleffner), Konuşma ve dile ait diğer gelişimsel bozukluklar)
- ç) Skolastik becerilerde özel gelişimsel ve kazanılmış bozukluklar (Spesifik okuma ve heceleme bozuklukları, Spesifik aritmetik beceri bozukluğu, Skolastik becerilerde karma tip ve diğer gelişimsel bozukluklar)
- d) Kekemelik
- e) Hızlı konuşma

Tipik olarak bir DKT, yaşam evreleri boyunca klinik hizmet sunumunda eğitim ve deneyimlerine bağlı olarak yetkin oldukları alanlarda uzman olarak çeşitli roller üstlenirler. Bu alanlar, hem sağlık hizmetleri ve eğitim ortamlarındaki disiplinler arası çalışmaları, uygulanabilir olan her yerde **etik, etkili iletişim** ve işbirlikçi olmayı ve halk için etkin olan **kanıta dayalı uygulama hizmet sunumunu** içermektedir. Kanıta dayalı uygulamaların araştırılması, yayılması/yaygınlaşması için mesleki öğrenmelerini ilerletici ve öğretici rolleri üstlenerek **akademik kariyerlerini** şekillendirirler. Farklı ortamlarda çalışmak durumunda olan DKT'ler, iletişim ve yutma bozukluğu olan bireylerin yararı için etkili kararlar almak amacıyla diğer sağlık, eğitim uzmanlarıyla, aile-bakım veren ve çevreleriyle iş birliği ve ekip içerisinde çalışır, liderlik ve yönetsel roller alırlar. **İş birliği**, farklı uzmanlar arasındaki **mesleklerarası** iletişimi, beceri ve bilgi paylaşımını mümkün kılar ve bu meslek uzmanlarının birbirlerini daha iyi anlama, ortak değerler geliştirme ve üstlendikleri rollere karşı saygı duymaya teşvik eder (Bridges et al., 2011:5).

DKT Uzman Tanımı (Görev, Yetki ve Sorumlulukları)

- 1 Dil ve Konuşma Terapisi alanına ilişkin geniş bir bilgi tabanı ve öngörüye sahiptir.
- 2 Bu bilgi tabanından hareketle mesleki yeterlik, beceri, yetenek ve yetkinliklerini bütünleştirerek, dil ve konuşma terapisi alanında önleme, işlevsel değerlendirme, tiplendirme, DKT tanılaması, müdahale, terapi, re/habilitasyon çalışmalarına yönelik planlama, program geliştirme ve uygulamalarını özerk/bağımsız olarak gerçekleştirme yetkinliğine sahiptir.
- 3 Dil ve konuşma terapisti kimliği ve bilincini geliştirmiş insani ve mesleki değerler (profesyonellik) doğrultusunda işini bilerek kanıta dayalı uygulamalar ile danışanın/hastanın terapisten beklediklerini gerçekleştirir.

- 4 Alanına ve dil ve konuşma terapisi mesleğine ilişkin olumlu tutumlara (duygu, ilgi, davranış, motivasyon, istek, sevmeye, değer verme, koruma gibi) sahiptir.
- 5 Bireylere çok disiplinli bir bakışla yaklaşır, klinik süreçlerde kendi disiplini içerisinde ya da disiplinler arası, mesleklerarası süreçlerde potansiyelleri ve sınırları, sorumlulukları ve haklarının farkında olarak etkili iş birliği ve uyum süreçleri geliştirir.
- 6 Mesleğini profesyonellik anlayışı içerisinde sürdürür, etik ilkelere uygun davranmayı kabul eder ve güçlü bir sorumluluk duygusuyla sürekli olarak mesleki yetkinliklerini artırır.
- 7 Birey, aile ve topluma yönelik dil ve konuşma terapisi uygulamaları ve sağlıkla ilgili tüm süreçlerde biyo-psiko-sosyal ve kültürel temelli bütüncül bir yaklaşım sergiler.
- 8 Toplumsal, çevresel, kültürel, dilsel ve cinsiyet farklılıklarına duyarlıdır; toplumun tüm kesimlerinden bireylere eşit mesafede yaklaşır.
- 9 Yaşam boyu öğrenmenin önemine inanır, sürekli biçimde ulusal ve uluslararası yeni öğrenme kaynaklarına erişir ve onlardan faydalanır.
- 10 Etkin bilgi, medya, teknoloji okuryazarlığı becerileri gösterir.
- 11 Mesleğine uygun güncel teknolojileri takip ederek, bunları rehabilitasyon uygulamalarında kullanır.
- 12 Dil ve konuşma terapisi uygulamalarında klinik süreçler, sağlıklı/hasta/özel gereksinimli tüm bireyler, topluluklar karşısında eleştirel düşünmeyi ve yansıtıcı akıl yürütmeyi kapsayan etkili problem çözme süreçlerini kullanır.
- 13 Etkili iletişimcidir. İletişim (dil, konuşma, ses, akıcılık, vb) ve yutma bozukluğu olan bireyler (hastalar, danışanlar) ve yakınları, meslektaşları, çalışma arkadaşları ve sosyal çevresiyle etkili iletişim ve etkileşim yürütür.
- 14 Toplumsal farkındalık yaratmak, koruyucu/önleyici gereksinimler ve müdahaleler doğrultusunda sosyal sorumluluk ve araştırma projeleri, bilgilendirme, tanıtım, sunum, eğitim ve danışmanlık gibi çeşitli hizmet ve faaliyetlerde bulunur.
- 15 Dil ve konuşma terapisi, sağlık, sosyal bakım, halk sağlığı, sağlıklı ve iyi olma halini sürdürme ve özel gereksinimliler konularında politika geliştiriciler ile birlikte ve/veya iş birliği içinde çalışır, uygulama alanlarına katkı sağlar ve sağlık politikalarına dair öneriler sunar.
- 16 Sağlık çevrelerinde meydana gelen değişimleri hassas biçimde izler ve değişimlere uyum sağlar, bireysel ve toplumsal faydayı önceleyecek şekilde sağlığın geliştirilmesi ve teşvikine uygun, alanına özgü yaklaşımları gerçekleştirir.
- 17 Yenilikçidir. Olaylar/durumlar karşısında yaratıcı ve yansıtıcı çözümler geliştirebilir, girişimcilik sorumluluğu alabilir.
- 18 Mesleki performansını, zamanını etkin ve verimli biçimde yönetir.

- 19 Sanatsal, kültürel, sportif ya da entelektüel ilgileri vardır. Böylece yaşam enerjisi ve öznel iyi oluşunu yüksek düzeyde tutar. Bu özelliklerini danışanlarına yansıtarak müdahale programı oluşturmada kullanır.
- 20 Dil ve konuşma terapisine ihtiyaç duyan bireyler için fırsat eşitliği ve adaleti sağlama, öz-yardım gruplarının oluşturulması ve sürdürülmesi yönünde hak savunuculuğu yapar.
- 21 Mesleğinin tanıtılmasına, geliştirilmesine, topluma katkıda bulunmada pay sahibi olunmasına ve mesleki hak savunuculuğuna yönelik çalışmalar yürütür.

Dil ve Konuşma Terapisi UÇEP 2025'ün Yapısı

DKT eğitimi; sağlıkla ilgili tüm süreçlerde “bütüncül (biyo-psiko-sosyal-kültürel) yaklaşım” sergileyen, “DKT kimliği ve bilinci geliştirmiş”, “insani ve mesleki değerler (profesyonellik)” doğrultusunda “DKT mesleki uygulamalarını kanıta dayalı iyi yapan” (mesleki kuramsal, uygulamalı bilgi, beceri, yeterlik ve yetkinliklerini bütünleştirerek, belirli bir amaca yönelik bir dil ve konuşma terapisi bağlamında, bireyin/danışanın/hastanın terapistten beklediklerini gerçekleştirebilen), “yaratıcı, yenilikçi, yansıtıcı düşünme, üretme ve uygulama” yeterliğini kazanmış, bireysel ve mesleki rolleri, potansiyelleri ve sınırları ile “etik, hak ve sorumluluklarının farkında” olarak “işbirliğine ve sürekli mesleki ve bireysel gelişim”e açık olan, sağlık sistemleri ve politikaları ile ilgili tüm örgütsel, yönetsel ve liderlik süreçlerini “bireyin, kendinin ve toplumun sağlık ve iyilik halini mesleki yeterlikleri doğrultusunda koruma, geliştirme, hesap verme” açısından “bireysel ve toplumsal faydayı önceleyecek” şekilde “değişime ve gelişime zorlayan” bağımsız/otonom çalışabilen yüksek standartlarda meslek sahibi DKT yetiştirilmesini amaçlamaktadır (DKT-UÇEP-2016).

Bu bağlamda, dil ve konuşma terapisi çok boyutlu sistematik ve dinamik bir meslektir. Dil ve konuşma terapisinin temel kavramları ile insan, sağlık, eğitim ve çevre kavramları tüm kuramsal bilginin bütüncüleyici temelini oluşturur. Bu kuramsal bilginin uygulamaya aktarılış model ve yaklaşımları ise sürekli gelişir. Bu bilgilerin DKT eğitiminde temel ölçütler olarak alınması gerekir.

Bu amaca yönelik olarak DKT-UÇEP-2025 lisans eğitim programı dört katmanda biçimlendirilmiştir.

-Birinci katmanda 21. yüzyıl becerileri ve temel alan becerileri olmak üzere iki gruptan oluşmaktadır. *21. yüzyıl becerileri*; öğrenme becerileri, okuryazarlık becerileri, yaşam ve kariyer becerilerinin bileşiminden meydana gelmiştir (EK 1). *Temel alan becerileri* ise bir dil ve konuşma terapistinin asgari görev ve sorumluluklarını içeren mesleki yetkinliklerini göstermektedir. *“DKT Lisans Eğitiminin Ana Bileşenleri (Temel Konu, İçerik, Kazanımlar)”* EK 2’de verilmiştir.

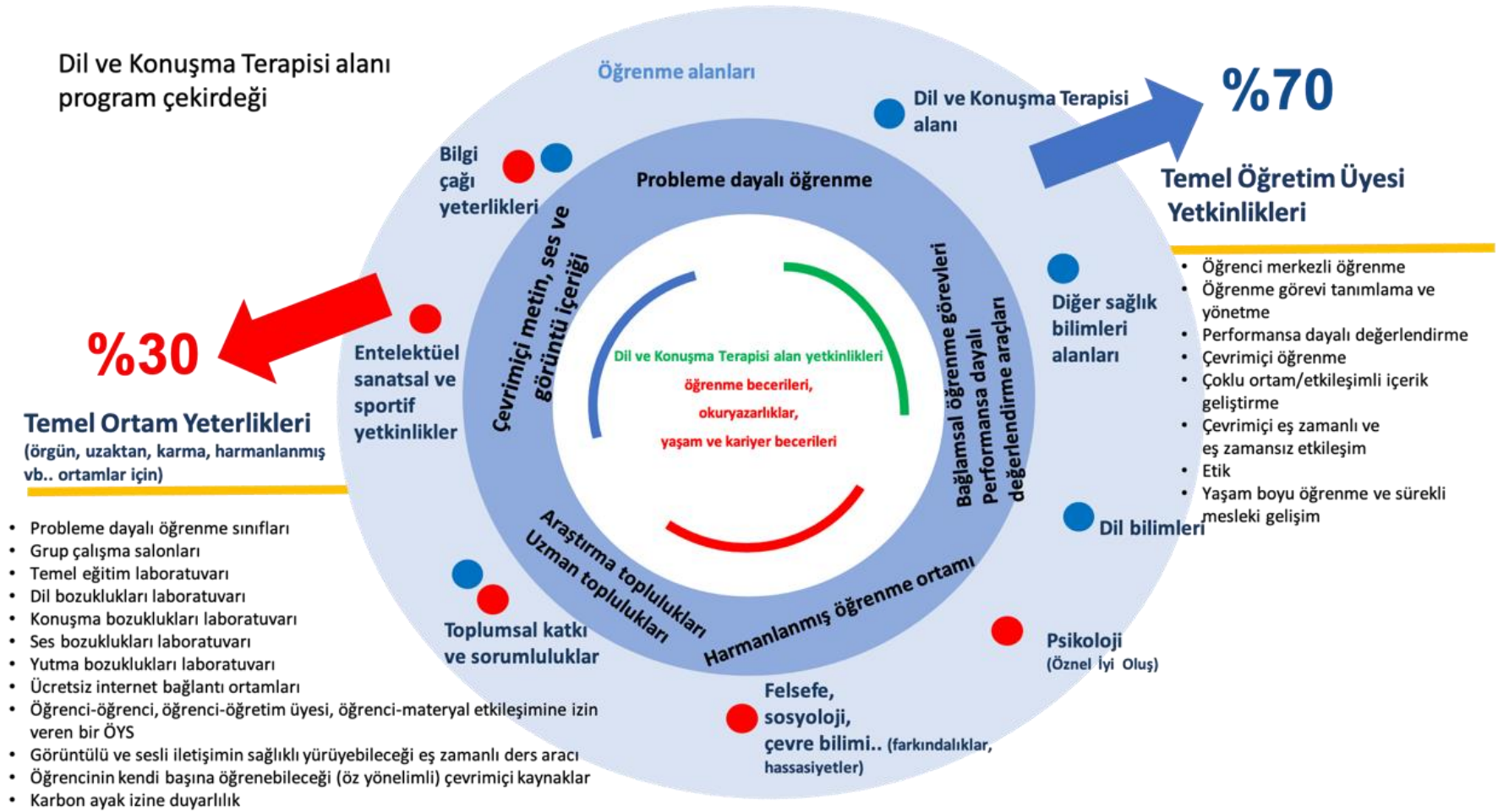
-İkinci katmanda Dil ve Konuşma Terapisi eğitimi için öngörülen temel **öğretim yöntem ve ortam özelliklerinden** oluşmaktadır.

Üçüncü katmanda Dil ve Konuşma Terapisi eğitiminin öğrenme alanı **ağırlıklarını** içermektedir.

Dördüncü katmanda ise **temel ortam ve öğretici yetkinliklerini** içermektedir.

Dil ve Konuşma Terapisi UÇEP-2025 Yeterlikleri

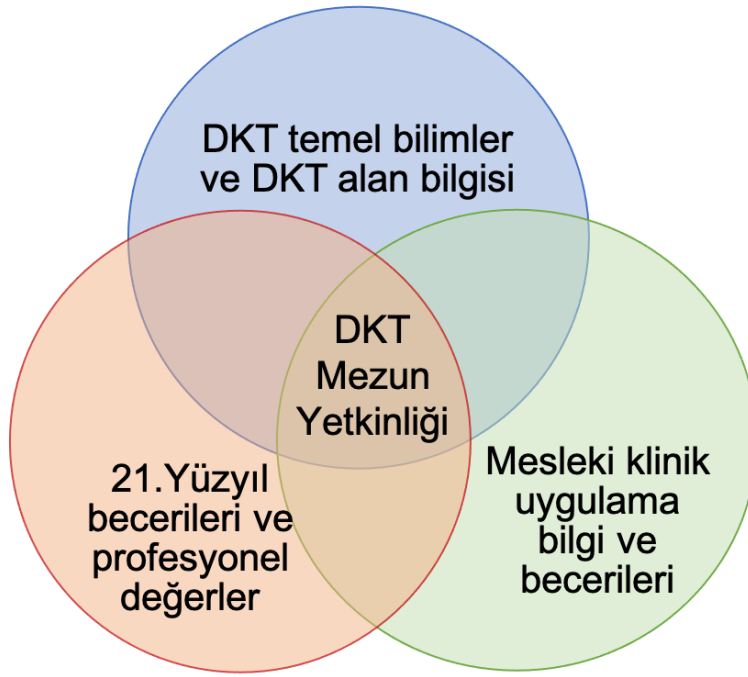
Yeterlik ve yetkinlikler, lisans programından mezun olan dil ve konuşma terapistinin nitelikli bir hizmet sunabilmesi, karşılaştığı durumları etkin bir şekilde anlayabilmesi, değerlendirmesi, çözüm üretmesi ve yönetebilmesi; sağlık, eğitim ve diğer alanlarda üstlendiği görevleri etkin yerine getirebilmesi için sahip olması gereken bilgi, beceri, tutum ve değerler bütünüdür. Program sonunda öğrencinin mezuniyet öncesi DKT eğitiminin öğrenme çıktılarının yeterliklerini kazanarak yetkin hale gelmesi beklenmektedir. Sekiz (8) temel yetkinlik altında 24 yeterlik ve alt yeterliklerin sıralandığı “*Dil ve Konuşma Terapisi Alanı Temel Yetkinlik ve Yeterlikleri*” EK 3’te, “*DKT Mesleki Klinik Uygulama Beceri Listesi*” ise EK 4’te sunulmaktadır

Şekil 1. Dil ve Konuşma Terapisi Alanı UÇEP-2025'in Yapısı

DİL VE KONUŞMA TERAPİSİ ALANI ÇEKİRDEK BECERİLERİ

Dil ve konuşma terapisi eğitimi, programı tercih eden öğrencilere dört yıllık müfredat ile minimum bilgi, beceri, tutumu kazandırmaya çalışan ve yetkin birer dil ve konuşma terapisti olarak mezun olmalarını sağlamayı hedefleyen bir programdır. Bu bağlamda DKT bölümleri eğitim programlarını geliştirirken eğitim içeriğini aşağıda sıralanan üç ana bileşeni kapsayacak şekilde belirlemeli ve dört yıllık sürece entegre bir şekilde düzenlemelidir. DKT Ulusal Yeterliklerine dayalı olarak bir mezunun yetkinlik sahibi olması için DKT lisans eğitiminin dört yıllık içeriği Şekil 2’de sunulmaktadır.

Şekil 2. DKT Eğitim Programı İçeriği

YENİLİKÇİ BECERİLER

Dil ve Konuşma Terapisi eğitim alanı için öngörülen yenilikçi beceriler; öğrenme becerileri, okuryazarlık becerileri ile yaşam ve kariyer becerileri olarak sınıflanmaktadır (Tablo 1). Bu becerilerin 21. yüzyılda yaşayan insanın sahip olması gereken temel beceriler olarak görülmeye başlanması dolayısıyla alan yeterlikleri kadar önemli olduğu düşünülmektedir. Bu sebeple de UÇEP-2025’te bu becerilere ait daha fazla açıklama yapma ihtiyacı doğmuştur. Bu çerçevede doğası gereği yaşam boyu öğrenmeyi kapsamakta ve bu doğrultuda ayrı bir yaşam boyu öğrenme becerisine yer verilmemektedir. Bu bölümde 21. yüzyıl becerileri açıklanmıştır; bu becerilere ilişkin anahtar öğrenme kazanımları ise EK 1’de yer almaktadır.

Tablo 1: Dil ve Konuşma Terapisi Alanı Yenilikçi Becerileri

Öğrenme Becerileri	Okuryazarlık Becerileri	Yaşam ve Kariyer Becerileri
İş birliği (İş birliği, takım uyumu, çok boyutlu düşünme)	Bilgi okuryazarlığı (Bilgi okuryazarlığı, medya okuryazarlığı, teknoloji okuryazarlığı)	Profesyonellik (Profesyonelliği sürdürme, etik, liderlik, toplumsal ve farklılıklara duyarlılık)
Problem çözme (Klinik uygulamalarda, problem çözme, eleştirel düşünme, yansıtıcı düşünme)		Esneklik ve Uyum (Belirsizlikle başa çıkma, esneklik, uyum)
İletişim (Kendini ifade etme, etkin dinleme, tartışma, empati)		Yenilikçilik (Yenilikçilik, girişimcilik)
Yaratıcılık (Yaratıcı çözüm ve alternatifler geliştirme, etraflı düşünme)		Öz yönetim (Zaman yönetimi, performans yönetimi)
		Öznel iyi oluş (Öznel iyi oluş)

Öğrenme Becerileri

Öğrenme becerileri alanı, temel olarak, bir Dil ve Konuşma Terapistinin mezun olduktan sonra çalışacağı iş ortamına uyum sağlaması ve bu ortamın gelişimine katkıda bulunması için sahip olması gereken yetkinlikleri tanımlamaktadır. Dil ve Konuşma Terapisi eğitim alanı için bu kategoride iş birliği, yaratıcılık, problem çözme ve iletişim olmak üzere dört beceri grubu yer almaktadır.

İş Birliği Becerileri

İş birliği becerileri, bir Dil ve Konuşma Terapistinin mesleğinin gereği olarak sahip olması gereken disiplin içi, disiplinler arası ve meslekler arası, iş birliği ve bakış açısı geliştirme yetkinliklerini kapsamaktadır.

Yaratıcılık

Yaratıcılık becerileri, bir Dil ve Konuşma Terapistinin mesleki durumlara yaklaşırken sahip olması gereken detaylı düşünme, farklı disiplinlerle bağlantı kurma ve böylece yaratıcı alternatifler geliştirme yetkinliklerini kapsamaktadır.

Problem çözme

Problem çözme becerileri, bir Dil ve Konuşma Terapistinin, mesleki vaka ya da süreçler, özellikle klinik problemler üzerine çözüm/yöntem üretirken, bu çözüm/yöntemi uygularken ve iyileştirirken kullanması gereken akıl yürütme yetkinliklerini kapsamaktadır. Bu doğrultuda

problem çözme, eleştirel düşünme ve yansıtıcı düşünme (yansıtıcı akıl yürütme) yetilerini geliştirmeye odaklanmaktadır.

İletişim

İletişim becerileri, bir Dil ve Konuşma Terapistinin, mesleğinin temel bir özelliği olarak, sahip olması gereken yüz yüze ve çevrimiçi sosyal etkileşim becerilerini tanımlamaktadır. Kendini iyi ifade etmenin yanı sıra, etkin dinleme, tartışma ve empati yetkinliklerini kapsamaktadır.

Okuryazarlık Becerileri

Okuryazarlık becerileri alanı, en yalın biçimiyle, Dil ve Konuşma Terapistinin gerek öğrencilik gerekse yaşam boyu öğrenme süreçlerinde güvenilir bilgi kaynakları ve doğruları, güvenilirmez ve yanlış olanlardan ayırması, bilgi kaynaklarının arkasındaki yayın kuruluşları ve teknolojiyi ayırt edebilmesi ve bu bakışla en doğru ve güvenilir bilgiye erişip yararlanması için sahip olması gereken yetkinlikleri tanımlamaktadır. Dil ve Konuşma Terapisi eğitim alanı için bu kategoride bilgi okuryazarlığı beceri grubu yer almaktadır.

Bilgi, Medya ve Teknoloji Okuryazarlığı

Bilgi okuryazarlığı (teknoloji, sosyal medya, güncel alanyazın, mesleki yenilikler vb) becerileri, Dil ve Konuşma Terapistinin, güncel mesleki teknolojilerden yararlanırken ve ayrıca çevrimiçi bilgileri kullanma, bilgi üretme ve çevrimiçi öğrenme süreçlerine dahil olurken sahip olması gereken yetkinlikleri kapsamaktadır. Bu kapsamda mesleki teknolojileri kullanma, doğru ve güvenilir bilgi kaynaklarından uygun biçimde yararlanma, çevrimiçi öğrenme, çevrimiçi bilgi üretme ve yayma, telerehabilitasyon, tele sağlık, telerehberlik uygulamalarını kullanabilme, mesleki sosyal ağlarda gerektiğinde varlık gösterme ve tüm bu amaçlarla bilişim teknolojilerinden etkin yararlanmayı kapsamaktadır.

Yaşam ve Kariyer Becerileri

Yaşam ve kariyer becerileri, basitçe, bir Dil ve Konuşma Terapistinin, profesyonel yaşamını başarılı, itibarlı ve sürdürülebilir biçimde devam ettirmesi için sahip olması gereken yetkinliklere odaklanmakta, bu amaçla birtakım mesleki ve günlük yaşam becerisine temas etmektedir. Dil ve Konuşma Terapisi eğitim alanı için bu kategoride profesyonellik, esneklik ve uyum, yenilikçilik, öz yönetim ve öznel iyi oluş yer almaktadır.

Profesyonellik

Profesyonellik becerileri, bir Dil ve Konuşma Terapistinin, mesleğini bir yandan kendini geliştirirken diğer yandan da Dil ve Konuşma Terapisi alanının itibarını koruyarak ve güçlendirerek sürdürmesine ilişkin yetkinlikleri kapsamaktadır. Bu doğrultuda profesyonelliği sürdürme ve etik hassasiyete odaklanılmaktadır.

Esneklik ve Uyum

Esneklik ve uyum becerileri, bir Dil ve Konuşma Terapistinin, mesleğini çevresel belirsizlikler ve değişimlere uyum sağlayarak devam ettirmesine (sürdürülebilir bir kariyere) yönelik yetkinlikleri içermektedir. Bu kapsamda esnek düşünme ve çevresel değişime uyum sağlama yer almaktadır.

Yenilikçilik

Yenilikçilik becerileri, bir Dil ve Konuşma Terapistinin, mesleğinde güncel kalabilmesi ve böylece ulusal ve küresel Dil ve Konuşma Terapisti topluluğunun güncelliğine katkı sağlayabilmesi için sahip olması gereken yetkinlikleri tanımlamaktadır. Bu doğrultuda yenilikçilik ve girişimcilik özellikleri dikkate alınmaktadır.

Öz-Yönetim

Öz-yönetim becerileri, bir Dil ve Konuşma Terapistinin, mesleğini yürütürken zamanını ve enerjisini dengeli ve verimli biçimde kullanabilmesi için sahip olması gereken yetkinlikleri tanımlamaktadır. Bu kapsamda zaman ve performans yönetimi yer almaktadır.

Özel İyi Oluş

Özel iyi oluş becerileri, bir Dil ve Konuşma Terapistinin, mesleğini yürütürken fizyolojik, psikolojik ve sosyal iyi oluşunu koruması böylece hem kişisel motivasyonu ve yaratıcılığına hem de çalıştığı birimin/ekibin motivasyon ve yaratıcılığına olumlu katkı sağlaması için sahip olması gereken yetkinlikleri tanımlamaktadır. Bu alan, mesleğini sevmenin yanı sıra çeşitli düşünce, sanat ve spor alanlarına ilişkin ilgileri kapsamaktadır.

Temel Mesleki ve Uygulama Alanı Becerileri

Şekil 2'deki DKT alanı çekirdek becerileri kapsamında olan yenilikçi becerilerinin içerikleri önceki bölümde ayrıntılanmıştır. Şekil 2'deki DKT temel bilimler ve DKT alan bilgisi (Yenilikçi becerilerini de kapsayacak şekilde) “*DKT Lisans Eğitiminin Ana Bileşenleri, İçerikleri ve Öğrenme Kazanımları*” olarak EK 2’de yer almaktadır. Ana bileşenler/unsurlar derslerin kapsamında yer alacak konu başlıkları olarak belirlenmiştir. Bununla birlikte bazı konular bir dersin başlığı da olabilir veya bazı konu başlıkları birleştirilerek bir dersin içeriğini oluşturabilir. Önerilen konulara ilişkin temel ya da anahtar içerikler ve öğrenme kazanımlarına da yer verilmiştir. Ders içeriklerini ve ona uygun kazanımları belirlemek program sorumluları tarafından üniversitelerinin misyon farklılaşması da dikkate alınarak düzenlenebilir. Şekil 2’deki Mesleki Klinik Uygulama Bilgi ve Becerilerini içeren mesleki süreç yönetimi aşağıda açıklanmaktadır. Şekil 2’deki DKT eğitimi lisans programı sonunda hedeflenen DKT mezun yetkinliği ise “*DKT Alanı Temel Yetkinlik ve Yeterlik Becerileri*” başlığında EK 3’te sunulmuştur.

DKT Eğitiminde Mesleki Klinik Uygulama Süreci Bilgi ve Becerileri

DKT; temel kuramsal ve bilimsel dayanaklar çerçevesinde vücut işlevinin, yapıların işlevsel yetersizliklerinden, etkinlik sınırlılıklarından, katılım sınırlılıklarından ve çevresel engellerden kaynaklanan iletişim ve yutma sorunlarına müdahale ederek bireyin ve toplumun yaşam kalitesini artırma sürecidir. İşlevsellik, Yetiştirimi ve Sağlığın Uluslararası Sınıflandırması (ICF) çerçevesi DKT'nin rolünün kapsamını açıklamada faydalıdır. Dil ve Konuşma Terapisti tıbbi, eğitsel, sosyal ve psikolojik unsurlarla birlikte değerlendirmeyi de kapsayacak biçimde bireylerin yeterlik düzeylerini kendi işlevsel ayırıcı tanı yöntemleriyle belirler, değerlendirir ve DKT tanısı koyar; bireylerin iletişimsel etkinliklerini yeniden kazanmaları amacını taşıyan sağaltım ve rehabilitasyon programları planlar, yönetir, yürütür veya bu programlara katılır. Bir Dil ve Konuşma Terapisti mezununun süreç yönetimi anahatlarıyla şöyle basamaklandırılabilir:

1. Bireyin durumunu/sorununu belirlemek için ayrıntılı hikaye/öykü alır; aileyle, çevreyle görüşme; fiziksel muayene ve davranışsal gözlem yapar; tüm tıbbi/diğer kayıtları gözden geçirerek veri toplar, verilerin tutarlılığını kontrol eder ve doğrular.
2. Bireylerin değerlendirilmesinde kültürel, dilsel ve bireysel olarak uygun protokoller; öznel ve/veya nesnel, standardize ve/veya ölçüt-bağımlı araçlar kullanır.
3. Çok boyutlu işlevsel değerlendirmesini yapar, bireyin performansını (yeterliklerini ve yetersizliklerini) belirler, bozukluğun türünü ayırıcı özelliklerini belirler, tiplendirir ve DKT tanısı koyar, klinik karar verir, gerektiğinde yönlendirir.
4. Mesleki uygulamalarında işlevsel değerlendirmeyi, gelişimi, değişimi izleme ve geribildirim verme amacıyla mevcut ve gelişmekte olan enstrümantal cihaz ve bilişim teknolojilerini kullanır.
5. Bireye özgü kanıta dayalı terapi/müdahale planı ve programı (uygun sıklık ve yoğunluk) terapi uygulama hazırlar ve uygular; sonuçlarını ölçer ve izler.
6. Müdahale/terapiye karar verme; terapiyi uygulama, terapinin prognozu, seyri ve sonlandırılmasına (taburculuk) yönelik sürecin kestirimi, modifikasyonu, değiştirilmesi ve etkililiğini kapsayıcı tüm sonuçlarını belgeler, raporlar ve raporu ilgililerle gizlilik-mahremiyet ilkelerine ve hasta/danışan haklarına uygun paylaşır ve saklar.
7. Tüm süreç yönetiminde etkili iletişim ve etkileşim, çözüm odaklı pozitif tutum sergiler.
8. Tüm yönetiminde aile/yakınları ve diğer mesleklerle iş birliği yapar ve danışmanlık sağlar.
9. Tüm süreç yönetiminde etik, insan haklarına saygılı ve hukuka uygun çalışır.
10. Yasal görev tanımlarına uygun engelli raporları ve/veya diğer sağlık kurulu vb. ilgili toplantılarda görev alır.

Dil ve Konuşma Terapisi programından mezun olan bir terapistin alanında kendi işlevsel değerlendirmesini yapması ve sorunları tiplendirerek ayırıcı DKT tanısını koymas ve müdahalesini özerk/bağımsız olarak gerçekleştirme yetkinliğine sahip olması beklenir. Mezun bir Dil ve Konuşma Terapistinin, görev başında işlevsel değerlendirme, ayırıcı DKT tanılama ve müdahale sürecinde yetkin olması gereken alanlar ve boyutları aşağıda özetlenmiştir (ASHA, 2004; 2015; ESLA/CPLOL, 2007).

DKT mesleki uygulamaları “*Mesleki Klinik Uygulama Becerileri ile Mesleğin Geliştirilmesine ve Eğitime Yönelik Beceriler*” şeklinde iki ana başlık altında, temel parametreler ile aşamalar altında toplanmıştır. Listelenen meslek alan uygulamalarına yönelik lisans mezunu klinik mesleki uygulama becerileri, öğrenme kazanımları ve düzeyleri ile birlikte EK 4’te yer almaktadır.

- A. Önleyici ve Koruyucu DKT Süreci
- B. Genel Klinik Değerlendirme Süreci
 - a. Öykü alma, gözlem, görüşme, ölçek, test bataryaları kullanma; oral-motor-duysal, fiziksel muayene/değerlendirme

- b. Bilgilendirme, öneri verme veya yönlendirme
- C. İşlevsel Değerlendirme ve DKT Tanılaması (tiplendirme/ayırıcı tanılama) Süreci
 - a. Dil değerlendirmesi (Gelişimsel ve Edinilmiş): Sözlü ve yazılı dili alıcı ve ifade edici boyutları (dinleme, işleme, sözlü konuşma, okuma, yazma, sosyal işlev): Fonoloji; Morfoloji /biçimbilgisi; Sentaks /sözdizimi; Semantik/ Anlambilgisi; Pragmatik (dil kullanımı ve iletişimin sosyal işlevi); Prelinguistik iletişim (ortak dikkat, amaçlı iletişim, iletişim sinyalleri); Paralinguistik iletişim (jest, işaret, beden dili); Akademik (okuma, yazma, heceleme)
 - i. Afazi-disfazi vb.
 - ii. Özgül dil bozukluğu, gelişimsel yetersizlikler sonucu iletişim, dil bozukluğu vb.
 - iii. Disleksi-aleksi; disgrafi-agrafi; özgül öğrenme güçlüğü vb.
 - b. Bilişsel-İletişimsel değerlendirme (iletişime etki eden dikkat, bellek, problem çözme, yürütücü işlevler)
 - c. Konuşma üretimi değerlendirmesi (konuşma sesi, artikülasyon, fonolojik süreçler, çocukluk çağı apraksisi)
 - d. Konuşma akıcılığı (kekemelik, hızlı bozuk konuşma) değerlendirmesi
 - e. Motor planlama ve yürütme (apraksi-dispraksi; dizatri-anatri)
 - f. Ses değerlendirmesi (fonasyon kalitesi, ses kaybı, ses şiddeti / perde yüksekliği, alarengal ses, cinsiyet disforisinde iletişim ve ses (ses değiştirme, sözel ve sözel olmayan iletişim), ses hijyeni, profesyonel ses kullanımı)
 - g. Rezonans değerlendirmesi (hipernazalite, hiponazalite, mikst, cul-de-sac rezonans, öne odaklama)
 - h. Yutma ve beslenme değerlendirmesi (oral faz, faringeal faz, faringo-esofageal/özofageal faz, atipik yeme alışkanlıkları (besin seçme/reddetme, olumsuz tepkiler)
 - i. Aksan ve diyalekt modifikasyonuna yönelik değerlendirme
 - j. Aletsel (Enstrümantal) değerlendirme (alana özgü araç, cihaz gibi dijital bilişim teknolojileri)
 - k. Alternatif ve destekleyici iletişim sistemleri ihtiyacına ilişkin değerlendirme
- D. Müdahale-Terapi-Rehabilitasyon Süreci
 - a. Bireyselleştirilmiş terapi planı hazırlama
 - b. Terapi uygulamalarını gerçekleştirme
 - i. Oral-motor-duysal müdahale
 - ii. Dil ve biliş bozukluklarına ilişkin müdahale
 - iii. Konuşma bozukluklarına ilişkin müdahale
 - iv. Ses bozukluklarına ilişkin müdahale
 - v. Rezonans bozukluklarına ilişkin müdahale
 - vi. Yutma ve beslenme bozukluklarına ilişkin müdahale
 - vii. Alternatif ve destekleyici iletişim sistemleri ihtiyacına ilişkin müdahale
 - viii. Aksan ve diyalekt modifikasyonu
 - c. Terapi sonrası değerlendirme, sonlandırma, taburculuk kararları verme ve izleme
- E. Değerlendirme ve Müdahale Sonuçlarını Analiz, Yorumlama, Raporlama, Kayıt Tutma ve İlgililerle Paylaşma
- F. Danışmanlık (aile, birey, sağlık profesyonelleri ve diğer meslek uzmanları)
- G. İş birliği, Ekip İçinde ve Mesleklerarası Çalışma

TEMEL ÖĞRETİM YÖNTEMİ VE ORTAMI

Dil ve Konuşma Terapisi eğitim alanı için öngörülen temel yenilikçi öğretim yöntem ve ortam bileşenleri Tablo 2’de sunulmaktadır.

Tablo 2: Dil ve Konuşma Terapisi Alanı Öğretim Yaklaşımı Bileşenleri

Öğretim yöntemi	Göstererek yaptırma, rol oynama, beyin fırtınası, probleme dayalı öğrenme (örnek olay/vaka incelemesi vb.), araştırma temelli öğrenme, proje temelli öğrenme
Öğretim materyalleri	Videolar, alana özgü (duyu, motor, bilişsel) uygulama materyalleri, bilgisayar, projektör, tahta vb.
Ölçme ve değerlendirme yaklaşımı	Performansa dayalı (biçimlendirici) değerlendirme, rubrik, kontrol listesi, akran değerlendirme, öz değerlendirme, portfolyo değerlendirmesi
Öğrenme kaynakları	Basılı, dijital, çevrimiçi ortamda erişilebilir, kendi kendine öğrenmeye uygun metin, ses ve görüntü içerikleri
Öğrenme toplulukları	Uygulama toplulukları, araştırma toplulukları

Öğretim Yöntemi

Dil ve Konuşma Terapisi eğitim alanı çekirdek eğitim programı için temel öğretim yöntemi aktif öğrenme yöntemlerinden olan probleme dayalı öğrenmedir. Aktif öğrenme, öğrencilerden düşünerek, araştırarak, tartışarak ve yaratarak, kendi anlayışlarını oluşturma yoluyla öğrenmelerini destekleyen bir yöntemdir. Hedef becerileri, uygulama, problem çözme, karmaşık sorularla mücadele etme, karar verme, çözüm önerilerinde bulma, yazma ve tartışma süreçleri öğrenme sürecine aracılık eder. Aktif öğrenmede, eğitmen ve/veya akran geribildirimini öğrenmenin gerçekleşmesinde kilit roldedir. Aktif öğrenme süreçlerinin öğrencilerin öğrenme deneyimine olumlu katkıları araştırmalar ile gösterilmiştir. Akran öğrenimi, kavramları tartışmak, sorunlara çözüm bulmak için çiftler veya küçük gruplar halinde çalışmalarını içeren iş birlikçi bir öğrenme türüdür. İş birlikçi öğrenme, öğrencileri akranlarıyla etkili bir şekilde çalışmaya, birbirlerinin öğrenmesine destek olmaya ve öğrenen bir topluluğa ait olma duygusu hissetmeye teşvik eder. İş birliğine dayalı aktif öğrenme etkinlikleri yüz yüze, çevrimiçi ve hibrit ortamlar için tasarlanabilir.

Probleme dayalı öğrenme basitçe, öğrencilerin gerçek mesleki yaşam durumları ve bu durumlar içerisindeki problemlerle sınıf ortamında, sınıfın deneyim kaynağı olan öğretim elemanı gözetiminde etkileşmesini tanımlamaktadır. Bu etkileşim içerisinde öğrenciler problemin bileşenlerini analiz etmekte, o problemin yaşandığı bilim alanı ve gerçek yaşam uzantılarını (ortam, kaynaklar, kişiler, nedenler, etkiler vb.) anlamakta ve bu bağlamda gerçekçi çözümler geliştirmektedir. Sonrasında bu çözümler üzerine tartışmalar ve akıl yürütme süreçleri yürütülmekte, mümkünse denenmekte ve sonuçları gözlemlenerek değerlendirilmektedir. Böylece yukarıda ele alınan yenilikçi beceriler ve üst düzey düşünme yetileri bağlamsal

biçimde gerçek dil ve konuşma uygulamalarındaki durumlara özgü biçimde geliştirilebilmektedir. Yöntemin karakteristik özellikleri aşağıdaki gibi listelenebilir:

- Dil ve Konuşma Terapisi alanına ve uygulamalarına ilişkin bağlamsal durumlar ve problemler
- Grup çalışmaları, akran öğrenmeleri, öğretim elemanı yönlendirmesi, sınıf içi tartışmalar, ürün geliştirme ve paylaşma süreçleri barındıran etkinlikler
- Tanımlı ve çeşitli bilgi kaynakları ve erişim olanakları
- Grup içi ve gruplar arası etkileşim olanakları

Bu doğrultuda yöntemin işleyişine ilişkin temel bileşenler şu biçimde ortaya konulabilir:

- Dersle ilgili gerçek yaşam durumları, bunlar içerisindeki farklı bileşenler, taraflar ve karmaşık problem durumları haline getirilir.
- Problemlerin doğası (tek/çok disiplini) belirlenir.
- Öğrenme görevleri ve bu görevlerin niteliğine karar verilir (bireysel görevler, grup görevleri).
- Öğrenciler araştırma, grup içi etkileşim ve ürün geliştirmeye dayalı öğrenme görevlerini ders dışında bireysel olarak/grup arkadaşlarıyla birlikte gerçekleştirir.
- Sınıf içerisinde dönüt alma, dönüt verme, ortak yargılara ulaşma gibi amaçlara hizmet eden paylaşma, tartışma ve değerlendirme görevleri gerçekleştirilir.
- Ders içi tartışma zamanlarını artırmak için öğretim elemanı önceden dersin kuramsal kısımlarından uygun gördüğü bölümleri metin, ses ve görüntü gibi farklı türlerde öğrencilerin kendi kendilerine öğrenebileceği materyallere dönüştürür. Bunlar öğrencilerin farklı cihazlardan her zaman erişebileceği çevrimiçi ortamlara yüklenir.
- Öğretim üyesi ders içinde daha çok tartışmaları yönlendiren, grup çalışmalarına dönüt veren, motive eden ve cesaret veren konumundadır.
- Öğrenme görevlerindeki performanslar, çeşitli araçlarla izlenir.
- Dönem sonunda tüm gruplar, grup çalışmalarını bilişsel bir ürüne dönüştürür ve paylaşır.

Yöntemin hayata geçirilmesi için temel ortam bileşenleri ise; grup çalışmasına uygun modüler sınıflar, gruplar için bağımsız ve internet bağlantılı çalışma salonları, fakülte içi ücretsiz internet bağlantı noktaları ve yine gruplar için çevrimiçi etkileşim olanaklarının sağlanması gerekmektedir.

Öğretim Materyalleri

Dil ve Konuşma Terapisi alanı yenilikçi çekirdek eğitim programında öngörülen öğretim materyallerinin temel özelliği, probleme dayalı öğrenme yöntemi içerisinde, bağlamsal bir başka deyişle üzerinde çalışılan durumun gerçek doğasına özgü öğrenme görevleri barındırmasıdır. Bu öğrenme görevleri birey ya da grup düzeyinde olabilir, bir ya da birden çok görevi kapsayabilir. Grup çalışmalarında bütün grup üyelerinin birlikte gerçekleştireceği görevler olacağı gibi, ayrı ayrı gerçekleştirilmesi gereken bileşenler de bulunabilir. Bu noktada temel bir gereklilik, öğrenme görevlerinin ders dışında oluşturacağı iş yükünün dikkatli biçimde yönetilmesi, bu görevlerin ders ve program iş yükü hesabında dikkate alınmasıdır. Öğrencilere sunulacak etkinlik yaprakları, görevin nasıl gerçekleştirileceğini ve beklenen ürünün niteliğini açık biçimde ortaya koymalı, ayrıca bu görev için ayrılması gereken zamanı gerçekçi biçimde tanımlamalıdır. Öğrencilerin zamanlarını yönetebilmeleri için bu detay son derece önemlidir.

Ölçme ve Değerlendirme Yaklaşımı

Dil ve Konuşma Terapisi eğitim alanı yenilikçi çekirdek eğitim programında öngörülen ölçme ve değerlendirme yaklaşımı performansa dayalı biçimlendirici bir yaklaşımdır. Öğrencilerin birey ve grup performansları dönem boyunca rubrikler, kontrol listeleri, portfolyo dosyaları ve akran değerlendirme formları gibi araçlarla değerlendirilmelidir. Tüm bu araçlar dönem başında öğrencilere açık biçimde sunulmalıdır.

(Not: Öğrenci merkezli ve ürün geliştirmeye dayalı bir öğretim yaklaşımı tercih edildiğinde temel bir gereklilik ölçme değerlendirme sürecinin de ürün geliştirme süreci boyunca öğrenci performansını dikkate alacak biçimde sürdürülmesi ve gelişimsel bir katkı sağlayabilmesidir. Bu tür değerlendirme biçimlendirici değerlendirme olarak nitelenebilir).

Öğrenme Kaynakları

Dil ve Konuşma Terapisi alanı yenilikçi çekirdek eğitim programında öngörülen öğrenme kaynakları öz-yönlendirmeli, bir başka ifadeyle öğrencilerin kendi kendine öğrenmesini kolaylaştıracak biçimde geliştirilmiş kaynaklardır. Bu kaynaklar için beş karakteristik özellik şu biçimde listelenebilir:

- Kaynak öğrenciyi öğreneceği konuya hazırlamalıdır.
- Kazandırmayı hedeflediği kazanımları açık biçimde ortaya koymalıdır.
- Öğrenciyi öğrenmeye bağlayabilmeli, ilgi ve motivasyonunu diri tutmalıdır.
- Öğrencinin öğrenme düzeyini değerlendirmesine olanak verecek bir öz-değerlendirme modülü barındırmalıdır.

Kaynaklar günümüz öğrencisinin öğrenme alışkanlıkları doğrultusunda daha az metin içerik daha çok görsel, işitsel ve video içerik bakışıyla dijital olarak geliştirilmeli ve çevrimiçi ortamda farklı bilişim cihazları üzerinden erişilebilir olmalıdır. Kaynaklar mümkün olduğu kadar alternatifli olmalı, öğrencilerin bir konuyu öğrenebileceği en az iki ve mümkünse farklı türde kaynak bulunmalıdır.

(Not: Yöntem sınıf içi zamanlarda öğrenci etkinliklerine yer verecek biçime dönüştürüldüğünde, öğrenme kaynakları ikincil ya da başvuru kaynakları olmaktan çıkar doğrudan birincil, yani öğrencinin konuyu anlamak için mutlaka yararlanması gereken bileşenler haline gelir. Bu noktada kaynağın öğrencinin kendi kendine öğrenme sürecini desteleyebilmesi temel bir gerekliliktir.)

Öğrenme Toplulukları

Dil ve Konuşma Terapisi alanı yenilikçi çekirdek eğitim programında öngörülen öğrenme toplulukları araştırma (community of inquiry) ve uygulama (community of practice) topluluklarıdır. Bir araştırma topluluğu, basitçe, öğrencilerin çeşitli sorun durumlara çözümler üretmek üzere bir araya geldiği araştırma sonuçları ve karşılıklı düşüncelerini paylaştığı, öğretim elemanlarının ve zaman zaman da dış uzmanların dahil olabildiği çoğunlukla eş zamansız olmakta birlikte zaman zaman eş zamanlı etkinliklere de yer verilebilen yüz yüze ve/veya çevrimiçi yapılabilen bir öğrenme topluluğudur. Gerek öğretim yönteminin desteklenmesi gerekse beceri katmanında ortaya çıkan iletişim, bilgi ve üst düzey düşünme becerilerinin gelişimi açısından bu topluluk son derece önemlidir. Uygulama topluluğu ise öğrencilerin, öğretim üyelerinin ve sektörde görev alan Dil ve Konuşma Terapistlerinin bir araya geldiği ve daha çok güncel mesleki sorunların tartışıldığı ve çözümlerin paylaşıldığı bir çevrimiçi topluluktur. Bu topluluk aracılığıyla öğrenciler gerçek meslek bağamlarıyla canlı ve

güncel bağlantılar kurabilecektir. Dil ve Konuşma Terapisi programının doğasını koruyabilmesi açısından da bu topluluk son derece önemlidir.

DİL VE KONUŞMA TERAPİSİ PROGRAMI ÖĞRENME ALANI AĞIRLIKLARI

Dil ve Konuşma Terapisi Alanı için öngörülen öğrenme alanı ağırlıkları Tablo 3'te sunulmaktadır.

Tablo 3: Dil ve Konuşma Terapisi Öğrenme Alanı Ağırlıkları

Dil ve Konuşma Terapisi Mesleki ve İlişkili Bilim Alanları (UÇEP'in %100 tamamı)	%70
Bilgi çağı yetkinlik; entelektüel, sanatsal, sportif yetkinlik; öznel iyi oluş, toplumsal sorumluluk; farkındalık ve hassasiyet alanları	%30

Programda Dil ve Konuşma Terapisi ile ilişkili bilim alanları ve Dil ve Konuşma Terapisi mesleki (kuramsal ve uygulamalı) alan bilgisi toplam ağırlığın **%70'ini** oluşturmaktadır. Yenilikçi becerilerinin çoğu da bağlamsal yani alanla ilişkili olduğundan öğretim yöntem ve yaklaşımları bu alan içerisinde ve uygulama derslerine mutlaka temas edecek biçimde işe koşulmalıdır. Bu alan içerisinde probleme dayalı öğrenme yaklaşımlarının işe koşulması için başlangıç düzeyinde önerilen oran her dönem en az bir ders biçimindedir.

Programın AKTS ağırlığının **%30'u** bilgi çağı yetkinlikleri, entelektüel, sanatsal, sportif yetkinlikler, öznel iyi oluş, toplumsal sorumluluklar ve farkındalık ve hassasiyet alanlarından oluşturulmalıdır. Bu alan içerisinde mümkün olduğu kadar yukarıda ifade edilen yenilikçi yöntem bileşenlerinden yararlanılmalıdır. Bu alan için de probleme dayalı öğrenme yaklaşımlarının işe koşulması için başlangıç düzeyinde önerilen oran her dönem en az bir ders biçimindedir. Bu alanda ayrıca çevrimiçi öğrenme toplulukları ve öğrencilerin buradaki öğrenme faaliyetlerine ayırmaları gereken zaman gözetilmelidir. Bilgi çağı yetkinlikleri ve toplumsal sorumluluk alanları yine Dil ve Konuşma Terapisi alanı ya da sağlık bilimlerinin diğer alanlarıyla ilişkilendirilebilir. Ancak bu iki alt alanın AKTS ağırlığı programın **%10'unu** geçmemelidir.

Her dönem başında döneme ait ders güncellemeleri gözden geçirilerek, dersin amacı, dersin öğrenme çıktıları, haftalık ders içerikleri, kullanılacak kaynaklar, dersin işleniş biçimi ile ölçme ve değerlendirme yöntemleri öğrencilere duyurulmalıdır. Dil ve Konuşma Terapisi eğitim programlarında eğitim süresi içinde, ilgili performans için belirlenen düzeydeki kazanım her bir öğrenci için gerçekleştirilmeye çalışılır. Öğrenciye kazandırılacak öğrenme düzeyi sınıflandırması aşağıda gösterilmiştir (Tablo 4).

Öğrenme düzeyi, Dil ve Konuşma Terapisi programından mezun olan terapistin, bir durum karşısında sergilemesi gereken performansın **asgari düzeyini** belirtir (Tablo 4). Asgari düzeyler bir Dil ve Konuşma Terapisi alanı uygulaması için ayrı ayrı belirlenir. Dil ve Konuşma Terapisi bölümleri uyguladıkları eğitim süresi içinde, her bir öğrencinin söz konusu Dil ve Konuşma Terapisi uygulamasını dört yıllık sürece yayılmış olarak belirlenen asgari düzeyde yapabilir duruma gelmesini sağlarlar. Belirli bir durumda sergilenmesi gereken performansa yönelik işlem süreçleri ise EK 4'te gösterilmektedir. Örneğin, öğrenme düzeyi 4,

bir Dil ve Konuşma Terapisi bağlamı/durumunda bir öğrencinin tüm işlemleri bilmesi ve yapması anlamına gelir (Temel öğrenme kazanımları örnekleri için ayrıca bkz Ek 1 ve 2).

Dil ve Konuşma Terapisi öğrenme düzeyleri ve yapılması gereken işlemler *sadece* Dil ve Konuşma Terapisinin kendi alanına ilişkin yetkinlik alanını ifade etmektedir. Diğer bir deyişle, mezun bir terapist kendisine serebrovasküler inme ile yönlendirilen bir hastada hangi afazi tipi olduğunu ayırt ederek tiplendirmesini yapabilmelidir. Bu liste başvuranın iletişimini, dil, konuşma, akıcılık, ses, rezonans ve yutma sorununun niteliğini ve bireyin performansını (yeterliklerini ve yetersizliklerini) belirlediği; kendi alanına özel işlevsel değerlendirmesini yaptığı ve değerlendirme bulguları ve topladığı medikal/tıbbi, sosyal, davranışsal kayıtları birleştirerek Dil ve Konuşma Terapisi tanılaması yaptığı ve sonuçlara göre bireye özgü müdahale ettiği (terapi/rehabilitasyon) ve izlediği durumlardır.

Tablo 4: Öğrenciye Kazandırılacak Öğrenme Düzeyi Sınıflandırması

Öğrenme Düzeyi	Açıklama
1	Dil ve Konuşma Terapisi alanı ile ilişkili temel bilimlerden ve Dil ve Konuşma Terapisi mesleki alan bilgilerinden edindiği bilgi, beceri ve tutumları bütünleştirerek Dil ve Konuşma Terapisi hizmeti sunumunda nasıl kullanıldığını açıklar.
2	Dil ve Konuşma Terapisi mesleki klinik uygulamalarının (değerlendirme ve müdahale/terapi yöntemlerinin) nasıl yapıldığını gösterir; temel ölçüm ve değerlendirmeyi (öykü alma, görüşme, gözlem, formal/informal test bataryaları kullanma, dil analizi, ses analizi vb.) yapar.
3	Dil ve Konuşma Terapisi değerlendirme ve terapi müdahalelerini karmaşık olmayan, sık görülen durumlarda/olgularda rehber/protokol/talimat, kılavuz gibi yönergeler kullanarak süpervizyon altında yapar (gerekli planlama, klinik değerlendirme ve uygulama). Ekip içinde diğer profesyonellerle durumu tartışabilir, durumu değerlendirip yorumlayabilir.
4	Dil ve Konuşma Terapisi değerlendirme ve müdahalelerini yapar. Karmaşık durumlarda/olgularda rehber, talimat gibi yöntemler kullanarak uygulamayı yapar. Gerekli planları oluşturur, uygular ve süreç ve sonuçlarıyla ilgili rapor yazar. Ekip içinde diğer profesyonellerle iş birliği yapar.

Birinci yıl hedeflenen temel alan becerileri temel bilimler (anatomi, fizyoloji, nöroanatomi ve fizyoloji vb), Dil ve Konuşma Terapisi mesleğine giriş konuları, yaklaşım ve felsefesi, kuram ve modelleri, işitme, konuşma bilimi, fonetik analiz ve profesyonel kişisel gelişim konularına yöneliktir. **İkinci yılın** temel alan bilimleri yanı sıra; belirli klinik terapi alanları gibi temel mesleki bilgileri edinmez. İkinci yılda klinik mesleki uygulama gözlem ağırlıklı olup görüşme teknikleri, öykü alma, dil örneği alma, fonolojik analiz, ses analizi, video izleme, Dil ve Konuşma Terapisi test bataryaları uygulama gibi temel değerlendirme süreçlerini öğrenme sürecidir. **Üçüncü yıl** ağırlıklı olarak Dil ve Konuşma Terapisinin farklı bozukluk alanlarında değerlendirme, terapi uygulamaları ve bunlarla ilgili problem çözme, klinik muhakeme becerileri, kuramsal ve uygulamalı bilgi ve becerileri edinme ve alanda kullanılan bilişim teknolojilerini tanıma, gözetim altında saha çalışması gibi klinik uygulamaları içermektedir. **Son yıl** ise ilk üç yıl elde edilen kazanımlar birleştirilerek ileri düzeyde -karmaşık durumlarda gözetim altında- ve yoğun mesleki uygulama yapma, problem çözme ve muhakeme etme becerileri klinik uygulamalar ile kazandırılır.

Dil ve Konuşma Terapisi Mesleki Klinik Uygulama/Saha Çalışması İçeriği

Dil ve Konuşma Terapisi'nde eğitimin kalitesini sağlamak için klinik mesleki uygulamalar, kuramsal bilgilerle bütünleştirilerek program müfredatı boyunca ilk yıllardan başlayarak aşamalı bir düzende yoğun uygulama biçiminde yayılmalıdır. Programın ilk iki yılı öğrencinin gözlem yapabilmesine olanak tanınmalıdır. Öğrenciler ilk yıllarda öğrendikleri temel kavram, model ve uygulama bilgilerini dil ve konuşma terapisi birimlerinde yetkin ve tecrübeli terapistler (süpervizör) eşliğinde danışmanlarını/süpervizörlerini gözleyerek pekiştirir; değerlendirme ve müdahale yöntemlerinin nasıl yapılacağına dair bilgi sahibi olur. Programının 3. yılında öğrencilerin, önceki deneyimlerini daha da geliştirmesi; öğrendikleri meslek bilimi derslerini pratiğe aktarmak için değerlendirme, test yapma, problem çözme, müdahale planlama, uygulama, raporlama, vaka dosyası oluşturma vb. becerilerini süpervizör denetiminde/gözetiminde uygulamaya başlaması beklenir. Programın 4. yılında düzeyinin yoğun klinik uygulamaya ayrılması öğrencilerin mezun yeterliklerini kazanması ve yetkinlik düzeyinin en üst performansına yükselmesine olanak tanır. Bu bağlamda **Mesleki Klinik Uygulama** ve saha çalışmaları öğrenciyi her türlü farklı profesyonel ortam ve karşılaşma için yetkin olmaya ve Dil Konuşma Terapisi uygulama kapsamındaki yeni durumlarla yetkin bir şekilde başa çıkmaya hazırlayacak kadar çeşitli olmalıdır.

Dil ve Konuşma Terapisi Mesleki Klinik Uygulama ve Saha Çalışması Eğitim Yöntemleri

Öğrenciler, klinik karar verme, işlevsel değerlendirme, ayırıcı tanılama, müdahale planlama, uygulama ve sonlandırma süreçlerini hasta/danışan üzerinde başından sonuna süpervizör denetiminde sorumluluk alacak biçimde gerçekleştirmelidir. Program, klinik uygulamalarını başarı ile tamamlayan öğrencilerin mezun yeterliklerini kazanmalarını güvence altına almalıdır. Klinik uygulamalar öğrencilere genellenebilir ve uygulanabilir yetiler kazandıracak ve terapi alan kişilerin ihtiyaçlarına uygun terapiler planlayabilecek şekilde organize edilmelidir. Dil ve Konuşma Terapisti, terapiler devam ederken terapinin etkililiğini sıklıkla değerlendirmeli ve gerekirse kişinin terapideki gelişim durumuna göre terapiyi yeniden yapılandırmalıdır. Her bir aşamada kuramsal bilgiyi terapiye katabilmeli ve bu kuramsal bilgide uygulamayı zenginleştirmelidir. Mesleki uygulama kapsamında vaka analizi, rapor hazırlama ve/veya sunma, anlatım; mentörlük, göstererek yaptırma; problem çözme, soru-cevap, interaktif tartışma ve takım/grup çalışması yöntemlerinden yararlanılarak; öğrencilerin bilgi, beceri ve tutumları geliştirilmeye çalışılır.

Dil ve Konuşma Terapisi Mesleki Klinik Uygulama ve Saha Çalışması Süreleri

Dil ve Konuşma Terapisi çalışmalarında klinik mesleki uygulama (staj) çok önemlidir ve bu uygulamalar alanında uzman, yüksek lisans ve/veya doktora yapan Dil ve Konuşma terapistleri ve ilgili üniversitenin öğretim elemanları sorumluluğunda gözlemlenerek gerçekleştirilmelidir. Dünya'da Dil ve Konuşma Terapisi programlarının mezun olmak için gereken minimum klinik çalışma saatleri ülkelere göre farklılık göstermekle birlikte ortalama 1000 saat olarak tanımlanmaktadır. Türkiye'de öğrencilerin mesleki uygulama becerilerine sahip olabilmesi için programlar 2. sınıftan itibaren **en az 1000 saat (en az 60 AKTS = 2. yılda haftada en az 4 saat; 3. yılda en az 8 saat; 4. yılda en az 24 saat)** uygulama yaptırmayı güvence altına almalıdır. Bunun yanında, yaz döneminde staj/uygulamalar da yapılabilir.

Dil ve Konuşma Terapisi Mesleki Klinik Uygulama ve Saha Çalışması Değerlendirme Yöntemleri

Dil ve Konuşma Terapisi Mesleki Klinik Uygulama ve Saha çalışmalarında öğrenci performansları dil ve konuşma bozukluğunun türüne göre özel olarak geliştirilmiş değerlendirme formları (mesleki uygulamaya katılım durumu, kayıt tutma, görünüş,

sorumluluk, saygı, iletişim, çaba, dikkat, iş birliği, ekip çalışmasına katılım vb.), vaka çalışması ve analiz dosyaları, sözlü/yazılı sınavlar, sunumlar, çalışma raporları ve mezuniyet öncesi yeterlilik sınavı ile değerlendirilir.

Dil ve Konuşma Terapisi Mesleki Klinik Uygulama ve Saha Çalışması Durumlar Listesi

Dil ve konuşma terapistinin sağlık hizmeti sunan klinik ortamlar (hastane, poliklinik, acil klinik, yatan hasta servisi, sağlık merkez birimi, sağlık ocağı, özel tıp merkezi vb.) ile eğitim, özel eğitim ve diğer rehabilitasyon ortamlarında karşı karşıya olduğu durumlar olup, bunlara belirli düzeylerde yönetmesi gereken müdahale etme becerisi kazandırılır. Hizmetlere yönelik durumlar/riskler listesi **EK 5'te** sunulmuştur.

Dil ve Konuşma Terapisi Mesleki Klinik Uygulama ve Saha Çalışması Ortamları

Programlar klinik uygulamalar için konuşma bozuklukları, ses bozuklukları, temel eğitim, yutma bozuklukları ve dil bozuklukları laboratuvarlarına yönelik uygun altyapıyı sağlamalıdır. Saha uygulamaları;

- Hastaneler (devlet, özel, üniversite hastaneleri, poliklinik, acil klinik, yatan hasta servisleri, sağlık merkez birimi, sağlık ocağı, özel tıp merkezi vb),
- Hastane ortamlarında bir dil ve konuşma terapistinin sorumlu olduğu bağımsız dil ve konuşma terapisi klinikleri/poliklinikleri/birimleri olmalıdır. Öğrenciler bu birim sorumluluğunda diğer farklı kliniklerin konsültasyon isteyebileceğini öğrenmelidir.
- Nöroloji, KBB, plastik cerrahi, psikiyatri, fizik tedavi, yoğun bakım, pediatri, radyoloji, enfeksiyon, yenidoğan, yetişkin yoğun bakım üniteleri gibi ilgili kliniklerde rotasyon usulü uygulama/staj yapabilmelidir.
- Aile çocuk sağlığı merkezleri,
- Özel eğitim ve rehabilitasyon ortamları (rehberlik ve araştırma merkezi, okul, işyeri, özel eğitim ve rehabilitasyon merkezi, huzurevleri/yaşlı bakım evleri, doğal ev ortamı vb.) gibi farklı ortamları da kapsamalıdır. İlgili kurum/kuruluş/durumlara örnekler **EK 6'da** sunulmuştur.

ORTAM VE ÖĞRETİCİ YETKİNLİKLERİ

Dil ve Konuşma Terapisi alanı için öngörülen temel ortam ve öğretici yetkinlikleri aşağıda listelenmektedir.

Temel Ortam Yetkinlikleri

- Probleme dayalı öğrenme sınıfları (En az iki sınıf): Uygulamalı dersler kapsamında sınıf mevcudunun el verdiği ve öğretim elemanının uygun gördüğü sayıda gruplar oluşturulup farklı birimlere yönelik çalışmaların yürütülebileceği önerilmektedir.
- Öğrenci-öğrenci (akran öğretimi, üst sınıfların alt sınıflara yol göstermesi, kulüp aktivitelerine yönlendirme), öğrenci-öğretim üyesi (akademik danışmanlık saatleri), öğrenci-materyal etkileşimine izin veren bir öğrenme yönetim sistemi (ÖYS) (Klasik sınıf eğitiminin dışında mobil öğretim yönetim sistemlerinin de uygulanması, sınıfın dışında sınırları aşan mekânsal özgürlük sunan ortamlar, meslekler arası eğitim ortamları, eğitim öğretimin devamlılığı vb., simülasyonlar, sanal uygulama ortamları, yenilikçi teknolojik ölçme-değerlendirme modelleri, yaratıcı pop-up quizler; Mergen sistemi, Moodle, Team Forum gibi platformların açılması, ders materyallerinin paylaşılması (makale, sunular vb.),).

- Grup çalışma salonları (Öğrencilerin grup olarak etkileşimli bir şekilde çalışmasına ve uygulamalı sınavlara izin verecek ortamın sağlanması).
- Ücretsiz internet bağlantı ortamları
- Görüntülü ve sesli iletişimin sağlıklı yürüyebileceği eş zamanlı ders aracı (ÖYS üniversitenin sahip olduğu sistemlerin kullanımı desteklenmelidir. Hibrit ders yapmayı sağlayacak sınıflar olmalı, alt yapı açısından uygun koşullar sağlanmalıdır).
- Öğrencinin kendi başına öğrenebileceği (öz yönlendirmeli) çoklu ve alternatifli çevrimiçi kaynaklar (online kütüphaneler, ASHA, DKTD vb. kaynaklar)
- Bir çevrimiçi araştırma ve bir çevrimiçi uygulama topluluğu (eğitim ve öğretim faaliyetlerine ek olarak öğrencilere araştırma becerisi kazandırmak hedeflenmelidir).
- Karbon ayak izine duyarlılık (uygulama stajları kapsamında tele-terapinin teşvik edilmesi, vaka dosyalarının elektronik ortamda hazırlanması, terapi izlemlerinin çevrimiçi ortamda saklanması vb.)
- Dil ve Konuşma Terapisi bölümlerinde YÖK asgari ölçütlerini karşılayan temel eğitim, konuşma bozuklukları, ses bozuklukları, dil bozuklukları ve yutma bozukluklarına yönelik laboratuvarların (objektif değerlendirme ve terapi için gerekli olan donanımlar akustik, aerodinamik, rezonans, yutma değerlendirme ekipmanları; subjektif değerlendirme ve terapi için gerekli olan araç-gereç, çeşitli materyal) terapi odalarının eğitim amacıyla kullanılabilmesi için ise gözlem odaları bulunacak şekilde düzenlenmeli veya video kamera sisteminin olması vb.) kurulması.

Temel Öğretici Yetkinlikleri

Dil ve Konuşma Terapisi bölümlerinin bünyesinde eğitim veren öğretim elemanları Dil ve Konuşma Terapisi bilim alanında en az lisans ve/veya lisansüstü eğitim ve/veya akademik unvan almış olmalı ve Dil ve Konuşma Terapisi alanında araştırma/geliştirme ve klinik uygulama çalışmaları içinde yer almalıdır. Dil ve Konuşma Terapisi alanın öğretim elemanları ayrıca aşağıdaki temel öğretici yetkinliklerine de sahip olmalıdır:

- Öğrenci merkezli öğrenme (öğrenci sınavlarına ilişkin dönütlerin sunulması, rol yapma uygulamalarına yer verilmesi) yaklaşımını benimsemesi
- Probleme dayalı öğrenme (dil ve konuşma bozukluklarına sahip vaka örneklerinin değerlendirme ve tanılama süreçlerinin yorumlanması) yöntemlerini kullanması
- Performansa dayalı değerlendirme yapabilmesi (örn., farklı ölçme araçlarıyla değerlendirme, süreç odaklı dinamik değerlendirme, derse ilişkin araştırma odaklı sunuların planlanması, sınavlarda bonus puanlar verilmesi, öğrencinin derse katılımının puanlandırılması vb.).
- Çevrimiçi öğrenme/Uzaktan eğitim yöntemlerinin kullanımı konusunda bilgi sahibi olması, senkron ve asenkron etkileşim yöntemlerini kullanabilmesi
- Etkileşimli çoklu ortam içeriği geliştirebilmesi (Kahoot gibi uygulamalarla quizler yapılması, video izletme, uygulama yaptırma, yazılı materyal geliştirme vb.)
- Etik olması (körleme puanlama, vaka paylaşımlarının KVKK kapsamında yapılması, sağlık meslek etiğine ve araştırma etiğine liyakat etmesi, akademik etik aşırma notlarla ders paylaşımı yapılmaması, başkasına ait bir çalışmanın kendisine ait gibi yansıtılmaması, mevcut üniversite öğretim elemanının haklarının KVKK kapsamında korunması)
- Bireysel öğrenci farklılıklarına duyarlı davranabilmesi
- Yaşam boyu öğrenmeye dayalı Dil ve Konuşma Terapisi bilgisini güncellemesi

Sahada Süpervizör Yetkinliği

Klinik süpervizörler aşağıdaki yetkinliklere sahip olmalıdır;

- Dil ve Konuşma Terapisi alanında en az yüksek lisans derecesine sahip uzman, akademik personel ve/veya lisans derecesinde dil ve konuşma terapisti olup en az 2 yıllık tam zamanlı mesleki uygulama deneyimine sahip olmalıdır.
- Klinik süpervizyon için gerekli olan becerileri geliştirmek ve ilerletmek için DKT-UÇEP-2025 yeterlikleri kapsamında mentörlük eğitimi ya da ‘eğiticilerin eğitimi’ sertifikası almış
- Klinik süpervizörler/uygulama eğitimcileri üniversite tarafından onaylanmalı ve performansları her yıl stajyer/uygulama öğrencisi ve üniversite bölüm öğretim üyeleri tarafından düzenli olarak değerlendirilmelidir.

EKLER

EK 1. YENİLİKÇİ BECERİLERE İLİŞKİN ANAHTAR KAZANIMLAR

İş Birliği

- Farklı uzmanlık alanlarından, meslekler arası oluşan takım içinde, bir takım üyesi olarak alanının yetki ve sorumluluklarının bilincinde ve uyum içerisinde çalışır.
- Kişinin ve toplulukların dil ve konuşma terapisi açısından gereksinimlerini belirleyerek, ilgili uzmanlık alanları ile bir takım oluşturur ve yönetir.
- Proje ve strateji yönetim süreçlerinin farkındadır.
- Mesleki vaka ve sorunları çok disiplinli bir bakışla, farklı etken ve etkileri bir arada gözeterek inceler.
- Alan sorunlarına disiplinler arası projelerle çok boyutlu çözüm üretir.
- Sağlığın korunması ve geliştirilmesi sürecinde diğer uzmanlar ile iş birliği kurar.
- Birleşmiş Milletler tarafından belirlenen “Küreselleşme ve Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerine” ulaşılmasında diğer disiplinler ile birlikte çalışır.

Problem Çözme

- Alanıyla ilgili olarak eğitim ve klinik ortamlarda ortaya çıkan karmaşık problemleri belirler.
- Bu problemlerin neden ve süreçlerini (etkilerini) muhakeme eder.
- Problemin çözümüne yönelik olarak (kanıta dayalı) çözüm stratejileri (hipotezler) geliştirir, uygunluğuna karar verir ve uygular.
- Strateji/yöntemleri (hipotezleri) belirlediği göstergeler üzerinden izler.
- Elde edilen sonuçlar, uygulama başarısı, ortam, uygulayıcı özellikleri gibi değişkenleri dikkate alarak derinlemesine akıl yürütme süreçleri yürütür ve strateji/yöntemini iyileştirir.

İletişim

- Çevrimiçi ve yüz yüze ortamlarda etkili iletişim yollarını bilir.
- Toplumun farklı sosyokültürel alt yapıya sahip kesimlerini tanır ve bu kesimlerle etkin iletişim kurar.
- Etkili iletişim süreçlerini (kendini ifade etme ve etkin dinleme) düzenler.
- Tartışma (müzakere) ilke ve yöntemlerini uygular.
- İletişimde dürüst, güvenilir ve istikrarlı tutumlara sahiptir.
- Bilimsel görüşme yöntemlerini kullanır.

Yaratıcılık

- Alanı ile yaşam olayları arasında bağlantılar kurar.
- Alanı ile ilgili durumlarda yaratıcı düşünme yollarını (bütüncül bakma, etraflı düşünme, analogi geliştirme gibi) kullanır.
- Yaratıcı çözümler için iş birliği süreçleri geliştirir.

Bilgi, Medya ve Teknoloji Okuryazarlığı

- Mesleği ile ilgili bilgi ihtiyacını fark eder ve bilgiyi bulur.
- Bilgiyi etkin şekilde kullanır ve çeşitli biçimlerde iletir.
- Güncel iletişim teknolojilerini mesleği ile ilgili uygulamalarda (telerehabilitasyon, telesağlık, telerehberlik vb.) etkin biçimde kullanır.
- Bilgi kaynakları içerisinde amaca uygun, güncel ve güvenilir olanları seçer.

- Çevrimiçi bilgiye erişim yollarını ve bunların doğruluk ve güvenilirlik düzeylerini bilir.
- Kişisel verilerin korunmasına dikkat eder.
- Ulaştığı bilgiyi eleştirel bakışla değerlendirir ve sentezler.
- Nitelikli özgün bilgiyi kişiye özel olarak üretir.
- Ürettiği bilgiyi ilgili paydaşlarıyla etkili biçimde paylaşır.
- Alanıyla ilgili sosyal medya araçlarını izler; amaca uygun, yararlı ve etkin biçimde kullanır.
- Etki gücü yüksek sosyal medya paylaşımlarının temel özelliklerini bilir ve sosyal medya kullanımında etik kuralların farkındadır.
- Çevrimiçi öğrenme/uzaktan eğitim ortamlarını kullanır.
- Bilgiye erişim, kullanma, üretme ve yaymaya yönelik etik ve yasal hak ve sorumlulukları bilir.
- Dijital cihazları, uygulamaları ve hizmetleri benimseme, uyarlama ve kullanma yoluyla bilgi ve iletişim teknolojisi okuryazarlığı becerilerini ortaya koyar. Bu becerileri alanı ile ilgili içerikleri eleştirel, yaratıcı ve etik olarak kullanmak, üretmek ve iletmek için bilgi ve iletişim teknolojilerini öğrenerek ve seçerek geliştirir.
- Mesleği ile ilgili doğru ve güncel bilgilere ulaşır; bu bilgileri meslektaşları, diğer profesyoneller ve toplumla paylaşarak bilginin aktarımını sağlar.
- Mesleki anlamda güncel teknolojileri etkin biçimde kullanır.

Profesyonellik

- Mesleki yükümlülüklerin doğru biçimde yerine getirilmesi ve mesleğin itibarının korunması noktasında kendini sorumlu hisseder.
- Mesleğine ilişkin yasal düzenlemeleri, mevzuatı ve etik ilkeleri hassas biçimde uygular.
- Meslek etiğinin önemine inanır, bu konuda diğer meslektaşlarını da yönlendirir.
- Mesleki faaliyetlerini sürekli bir öz-değerlendirme mantığı içerisinde sürdürür.
- Mesleki süreçlerine ilişkin olarak akran değerlendirmeleri ve dış çevre değerlendirmelerine açıktır.
- Değerlendirmelerde ortaya çıkan önerileri değerlendirir ve gerekli görürse uygular.
- Akran ve dış değerlendirme süreçlerine ilişkin olumlu tutumlara sahiptir.
- Akran ve dış değerlendirme süreçlerinde görev alır.
- Alanına ilişkin meslek örgütlerini tanır, bunların bünyesinde görev alır.
- Alanıyla ilgili güncel bilgilerin geliştirilmesine katkı sağlar, gelişmeleri izler ve gelişmelere uyum sağlar.
- Yaşam boyu mesleki gelişimin önemini farkındadır.
- Yaşam boyu öğrenmeye ilişkin olumlu değer ve tutumlara sahiptir.
- Alan yetkinlikleri üzerinden topluma katkı sağlama farkındalığına sahiptir.
- Alanı itibarıyla toplumsal katkı faaliyetlerine etkin biçimde katılır.
- Özgün toplumsal katkı fikirleri geliştirir.
- Alanında yapılan çalışmaların insanlığa katkı sağlayacağına ilişkin olarak olumlu tutumlara sahiptir.
- Yaşadığı çevreyi ve dünyayı korumaya ve katkı sağlamaya yönelik farkındalıkları geliştirmiştir.

Esneklik ve Uyum

- Alan ekosistemini, belirleyici etkileri olan bileşenleri ile (alanı, diğer sağlık alanları, ilgili sosyal çevreler, teknoloji vb.) tanır.
- Alandaki değişimi bu bileşenleri gözетerek, çeşitli kaynakları kullanarak ve sosyal çevreleri de gözетerek etkin biçimde izler.

- Alandaki değişimlere ilişkin öngörü geliştirir.
- Bireyi biyo-psiko-sosyal bütünleyici bir yaklaşımla ele alır.
- Yeni müdahale yollarını araştırır ve eleştirel biçimde inceler.
- Uygun bulduğu müdahale yollarını uygular ve uygulama sonuçlarını değerlendirir.
- Mesleğini gerçekleştirirken etki edebilecek dış faktörlerin (fiziksel çevre, kurumsal çevre, toplumsal karar mekanizmaları, sosyal belirteçler vb.) farkında olur. En erken zamanda optimal durumu oluşturmak için çaba gösterir.
- Yeni karşılaştığı durum ve ortamlarda mesleğini icra etmeye ilişkin strateji ve yaklaşımları bilir.
- Alanın doğası gereği karmaşık ve önceliklerin değiştii ortamlarda stres ve çatışma yönetimi ile etkin biçimde çalışır.

Yenilikçilik

- Alanı ile ilgili yeni ve farklı fikirlere açıktır, uyum sağlar.
- Farklı alanlardaki yenilikleri alanına transfer eder.
- Sağlık çevrelerini analiz eder; fırsat ve/veya tehditleri belirler.
- Proje geliştirme ve başvuru süreçlerinin farkındadır.
- Alanı ile ilgili işletme, yönetsel ve organizasyon süreçlerinin farkındadır.
- Alanıyla ilgili yaratıcı ve yenilikçi fikirler doğrultusunda girişimlerde bulunur.

Öz Yönetim

- Zaman yönetimi stratejilerini etkin biçimde uygular.
- Mesleki kariyerini doğru ve ulaşılabilir hedefler doğrultusunda planlar ve yönetir.
- Mevcut kaynakları etkin ve verimli bir biçimde kullanır.

Öznel İyi Oluş

- Mesleğini deęerli bulur.
- Farklı ilgi alanlarının kendi, çalışma ortamı ve çevrenin sağlıklı ve iyi olma hali için önemine inanır.
- Alanı dışında ilgilenmekten mutlu olduğu sanat, spor ya da bilim dalları vardır.
- İş yaşamı, günlük yaşam, kişisel gelişim ve boş zamanı arasındaki dengeyi korur.

Liderlik ve Yönetim

- Liderlik ettiği gruplar adına etkili karar alma, sorumluluk alma ve problem çözme becerilerini kullanır.
- Vizyoner, fırsat ve olanakları gören, cesaretle konfor alanının dışına çıkabilen, ilham veren, başkalarını güçlendiren bir lider olma yönünde uğraş verir.
- Dürüst ve açık iletişim kurar ve etkili iş birlikleri geliştirir.
- Hastalarına (danışanlarına), çalıştığı kuruma/organizasyona ve topluma fayda sağlayacak değişimler yaratmak için harekete geçer.
- Kendileri ve liderlik ettikleri gruplar için sürekli iyileşme ve iyileştirmeyi hedefler.

EK 2. DİL VE KONUŞMA TERAPİSİ LİSANS EĞİTİMİNİN ANA BİLEŞENLERİ (TEMEL KONU, İÇERİK, KAZANIMLAR)

1. Dil ve konuşma terapisine temel oluşturan bilimlere yönelik eğitim içeriği		
Ana Bileşen/Unsur-Konu	Temel İçerik ve Alt Konu Örnekleri	Temel Öğrenme Kazanımları Örnekleri
İnsan Anatomisi	• İnsan anatomisine giriş, temel kavramlar ve terminoloji • Kas ve iskelet sistemi anatomisi • Sinir sistemi anatomisi • Solunum, fonasyon, rezonans, artikülasyon, işitme ve yutma anatomisi	• Kas ve iskelet sistemi, merkezi ve çevresel sinir sisteminin anatomik yapıları açıklar. • Anatomik terminolojiyi kullanır. • Ses, solunum, işitme, konuşma ve yutmada görev alan yapıları açıklar.
İnsan Fizyolojisi	• İnsan fizyolojisine giriş, temel kavramlar ve terminoloji • Kas ve iskelet sistemi fizyolojisi • Sinir sistemi fizyolojisi • Solunum, fonasyon, rezonans, artikülasyon, işitme ve yutma fizyolojisi	• Kas ve iskelet sistemi, merkezi ve çevresel sinir sisteminin fizyolojik işleyişini açıklar. • Fizyolojik terminolojiyi kullanır. • Ses, konuşma, yutmada görev alan yapıların fizyolojik işlevlerini açıklar.
Dil ve Konuşma Nöroanatomisine Nörofizyolojisi	• Dil ve konuşmanın nöroanatomik ve nörofizyolojik temelleri • Nöron ve nöronal İletişim • Merkezi sinir sisteminin temel organizasyonu, hemisferik dominans • Dilsel işlevlerin, ikinci dil, yazılı dil ve işaret dilin nörofizyolojik ve nöroanatomik organizasyonu ve gelişimi • Dil ve konuşma bozukluklarının nöroanatomi ve nörofizyolojisi • Dil ve konuşma bozukluklarına yol açan nörolojik hastalıklar	• Merkezi ve çevresel sinir sistemi ile ilişkili nöroanatomik yapıları ve işlevlerini açıklar. • Dil ve konuşma nöroanatomiğini açıklar. • Dil ve konuşma nörofizyolojisini açıklar. • Beyinde işlevsel bağlantısal organizasyonunda nöral işlemlerin nasıl yürütüldüğünü açıklar. • Dil ve konuşma bozukluklarının nöroanatomi ve nörofizyolojisini açıklar. • Dil ve konuşma bozukluklarına yol açan nörolojik hastalıkları açıklar.

Embriyoloji	• Hücre ve dokulara genel bakış • Genel insan embriyolojisi • Embriyolojik gelişim • Baş-boyun, yüz, ağız, dil ve üst solunum yolu gelişimlerinin ve konjenital anomalileri	•Döllenme, implantasyon, üç germ yaprağının oluşması ve ileri farklanmalarını tanımlar. •Baş boyun bölgesi, yüz, üst solunum yolu, ağız ve dilin gelişimlerini ve konjenital anomalilerini açıklar. •Doğumsal anomalilerin oluşma nedenlerini tanımlar ve gelişme ile ilişkilendirir.
Fizik/Ses Fiziği	• Genel fizik, ışık, ısı ve hareket fiziği, özellikle ayrıntılı ses fiziği ve akustik • Sesin temel fiziksel özellikleri • Vibrasyon, basit harmonik hareket, sinüs dalgası, saf ses, ses dalgasının özellikleri • Rezonans, sınır davranımları, oda akustiği • Klasik psikoakustik ölçüm yöntemleri • Çift taraflı işitme, ses lokalizasyonu, ses şiddeti ve ses dalgalarında girişim, filtre ve distorsiyon	•Genel fizik, ışık, ısı ve hareket fiziği, özellikle ayrıntılı ses fiziği ve akustik özelliklerini açıklar. •Sesin özelliklerini ve dalga kaynaklarını tanımlar. •Sesin dalga boyu, frekansı, hızı ve şiddeti kavramlarını açıklar.
İşitme Bilimi, Konuşma Bilimi Akustik	• İşitilen ses, üretilmesi ve akustiğindeki fiziksel süreçler • Konuşma ve işitme sisteminin akustiği ve mekanikleri • Bireylerin hangi sesi nasıl ürettiği ve sesi nasıl algıladığı • Konuşma üretimindeki akustik kuramlar, dijital konuşma süreçleri, konuşmanın algılanması ve üretilmesindeki nöral mekanizma	•İşitme ve konuşma biliminin dil konuşma terapisine kazandırdığı klinik önemi açıklar. •Akustik fonetik, temel işaret sistemleri, konuşma analizi yazılımı, bozuk konuşmanın analizi ve konuşmanın algılanmasında kullanılan cihazların kullanımını açıklar. •Ses analizi yapar.
Fonetik	• Artikülatör, akustik, işitsel ve klinik fonetiğe giriş • Temel kavramlar, prensipler ve uygulamaları • Konuşma organları ve işlevleri	•Fonetik bilimi ile ilişkili tanımları ve terimleri açıklar. •Uluslararası sesçil alfabeyi kullanarak konuşmaları çevrimyazı ile gösterir. •Konuşma seslerinin özelliklerini tanımlar.

	• Uluslararası fonetik (sesçil) alfabe • Türkçe'nin ünsüzleri ve ünlüleri- sesbirim ve sesbirimcikler, diakritikler, formantlar ve süre • Ünlü ve ünsüzleri algılama, bağlam etkisi ve uzamsal algı	•Bürünsel özellikleri tanımlar. •Bağlam içinde konuşmada koartikülasyondan kaynaklanan ses değişimlerini tanımlar ve açıklar.
Çocuk Sağlığı ve Nörolojisi (Pediatrik Nöroloji)	• Beyin gelişimi • Tipik nöromotor gelişim • Çocuk hastalıkları • Risk faktörleri ve riskli bebek izlemi • Sinir sistemi ve enfeksiyonları • Dil, konuşma, ses ve yutma ile ilgili bebek-çocuklukta gelişen nöroanatomik/nörofizyolojik patolojiler • Serebral palsi, zihinsel yetersizlik, havale, epilepsi ve ateşli havale, dil ve konuşma gecikmesi, otizm spektrum bozukluğu	•Çocuklarda sağlığın normal gelişimi, gecikme nedenleri ve sonucunda ortaya çıkan sorunlar ve iletişim bozukluklarına etkisini açıklar. •Dil ve konuşma bozukluklarına neden olabilecek çocuk hastalıklarını ve nörolojik durumları açıklar. •Çocuklarda nörolojik muayenenin gerekliliğini açıklar; testleri tanımlar. •Nörolojik hastalıklarda disiplinler arası ekip çalışması yaklaşımını benimser.
Nörobilim Kognitif Nörobilim	• Yetişkinlerde primer nörolojik iletişim • Merkezi ve periferik sinir sistemindeki bozulmalardan kaynaklı DKT bozukluklarının özellikleri, değerlendirilmesi, etiyolojisi • Bilişsel nöroloji, görüntüleme yöntemleri; nöromodülasyon uygulamaları ve rehabilitasyon teknikleri	•Primer nörolojik iletişim bozukluklarını, nedenlerini ve özelliklerini açıklar. •Primer nörolojik iletişim bozukluklarını önleme, değerlendirme ve terapisini betimler. •Önleme, değerlendirme ve terapide dil ve konuşma terapistinin rolünü açıklar.
Kulak-Burun-Boğaz ve Baş-Boyun Hastalıkları	• Çocuk ve yetişkinlerde dış kulak, orta kulak ve iç kulak ve santral işitme siniri sistemindeki bozulmaların özellikleri, değerlendirmesi, etiyolojisi ve müdahale yöntemleri	•Baş-boyun bölgesinin anatomik yapılarını ve fizyolojik fonksiyonlarını tanımlar. •Kulağın anatomik yapılarını ve işitme sürecindeki rolünü açıklar.

	• Gırtlak, yutak, ağız boşluğu ve burun boşlukları gibi organların değişikliklerine bağlı hastalıklar • Solunum, ses, konuşma ve yutma işlevini etkileyen patolojiler • Ağız, yüz anomalileri, baş-boyun kanserleri, tümörler; mekanik bozukluklar	• Klinikte sık karşılaşılan ve solunum, ses, konuşma ve yutma işlevini etkileyen otolaringolojik hastalıkların patofizyolojisini, klinik semptomlarını, bulgularını açıklar. • Dudak, dil, damak, dişler ve yutaktaki değişikliklere bağlı organik, mekanik bozuklukların tanınması, değerlendirilmesi hakkında bilgi sahibi olur. • Takım çalışmasında KBB doktorları ile çalışır.
Odyoloji Rehabilitatif Odyoloji	• Temel işitme bozuklukları • İşitme kayıplarının tipleri, işitme kaybının tanımı ve önemi • İşitme cihazları ve koklear implantasyon • Odyolojik değerlendirme ve yorumu • İşitme kaybının çocuk ve yetişkinlerde yönetimi	• DKT ile odyoloji ilişkisini, odyolojinin temel kavramlarını açıklar. • Saf ses tarama ve/veya odyogramların yorumunu doğru olarak yapabilir. • İşitme cihazı ve koklear implant işleyişlerini açıklar.
Farmakoloji	• Farmakoloji ve toksikolojideki temel kavramlar • İlaç uygulama yolları • Farmakokinetik, farmakodinami • İlaçların etkilerini değiştiren faktörler, ilaç etkileşimleri • Merkezi ve periferik sinir sistemi, solunum, işitme, denge ve dil- konuşma sistemlerine etkili ilaçların farmakolojik özellikleri ve yan etkileri	• Farmakoloji ile ilgili temel kavramları, farmakokinetik ve farmakodinamik terimlerini açıklar. • Otolaringolojide terapötik amaçlı kullanılan ilaçların etki mekanizmaları ve yan tesirlerini tanımlar. • Ototoksisite, vestibulotoksisite ve dil-konuşma terapisiyle ilişkili ilaç gruplarını ve etki mekanizmalarını tanımlar. • Dil-konuşma-yutma bozukluklarında tanısal amaçlı kullanılan ilaçların özelliklerini açıklar.
Ortodonti ve Protezler	• Normal ve anormal diş, iskelet ve yumuşak doku anatomi ve fizyolojisi • Değerlendirme ve terapi stratejilerini etkileyen gelişimsel anatomik, fizyolojik ve bilişsel faktörler	• Normal ve anormal diş, iskelet ve yumuşak doku anatomi ve fizyolojisini açıklar. • Değerlendirme ve terapi planlarında bu bilgiyi gözetir. • Protezler ve çeşitlerini tanımlar. • Konuşma aparatları ve uygulama yöntemlerini açıklar. • İlgili bozukluklarda ortodontik girişimleri açıklar.

	• Diş ve iskelet maloklüzyonlarında etiyoloji ve müdahale modaliteleri • Orofasiyel myofonksiyonel bozukluklar (OMB) • Ortodonti alanında kullanılan protezler ve bu protezlerin türleri • Konuşma aparatlarının işlevleri ve kullanımı • Ortodontik bozukluklarda aile eğitimi • Ortodonti ve dil ve konuşma terapisti iş birliği ve takım çalışması içindeki rolleri ve sorumlulukları	• Ortodonti uzmanının görev ve sorumluluklarını ve takım çalışmasındaki rolünü tanır. • Ortodonti uzmanı ile iş birliği içinde takım çalışması yürütür.
Biyomekanik, Kinesiyoloji	• Dil ve konuşma terapisi, yutma bozuklukları için önemli olan temel fonksiyonel biyomekanik ve kinematik bilgisi	• Temel fonksiyonel kinematik, biyomekanik; dil ve konuşma terapisi, yutma bozuklukları için önemli olan ilişkili durumları açıklar.
Dilbilim -Genel dilbilim -Klinik dilbilim -Psikodilbilim -Nörodilbilim	• Genel dilbilim kuramları, alt alanları • Sözdizimi, gramer, cümle yapısı ve kuralları • Semantik, fonoloji, sentaks, morfoloji, sözdizim, pragmatik analiz yöntemleri • Dil edinim kuramları • Dilin içerik, biçim ve kullanım bileşenlerinde tipik gelişim basamaklarının kazanımı • Konuşma, dil, işitme ve bilişsel işlevler açısından beyin-davranış ilişkisi	• Dilbilimsel analiz ve değerlendirme yapar. • Değerlendirme ve terapi yöntemlerinin oluşumunda dil bileşenlerini gözetir. • Dil bozukluklarının değerlendirilmesi ve terapisi için gerekli olan dil örneklerini alma, söylemleri çevri yazıya dökme, anlatı dilini örnekleme için gerekli teorik ve klinik işlemlerde dil öğelerini ayırt eder, sınıflar. • Tipik dil/iletişim gelişim süreçlerini tanımlar. • Dil ediniminin farklı evrelerindeki başlıca gelişimsel basamaklar ve özelliklerini açıklar. • Dil ve beyin arasındaki ilişkiyi bilir ve uygulamalarında bunu gözetir.
Psikoloji	• Gelişim psikolojisi, psikolojide yaklaşımlar ve araştırma yöntemleri, duyuşal/ algısal, bilişsel,	• Psikoloji ve alt alanları ile ilgili temel kavram ve kuramları açıklar. • Psikolojide kullanılan araştırma yöntemlerini açıklar.

	duygusal ve sosyal süreçler ile kültür, aile, okul gibi çevrenin birey üzerinde etkileri • Klinik psikoloji bağları, tanı ve değerlendirme süreçleri, diğer alt disiplinlerle ilişkisi • Nöropsikolojiye ilişkin kavram, yaklaşım, yöntem ve temel değerlendirme • Bilişsel psikoloji konuları, temel bilişsel süreçlerin gelişimi ve bilişsel gelişimi araştırma yöntemleri • Sosyal psikoloji laboratuvar deneylerinden örnekler • Uygulamalı davranış analizi prensipleri, davranış değiştirme teknikleri ve uygulamaları • Sağlık psikolojisi	• İnsan davranışına yön veren psikolojik süreçleri (öğrenme, sosyal çevre, kişilik vs.) analiz eder. • Psikolojinin diğer bilimlerle ve DKT ile ilişkisini açıklar. • DKT ile ilişkili nöro/psikolojik testler hakkında bilgi sahibi olur.
Halk Sağlığı	• Halk sağlığı koruma ve kademeleri, erken tanı, tedavi ve rehabilitasyon, halk için sağlık eğitimi, konuları ve yöntemleri • Sağlık bakımı ve iyi olma durumu içinde koruma ve önlemenin önemi • Birincil, ikincil, üçüncül önleyici müdahaleler • Değerlendirme ve terapilerde koruma/önlemenin önceliği • Koruma ve önleme materyallerinin seçimi, gelişimi ve yayılımı	• Koruma ve önlemenin genel sağlık bakımı içinde ve DKTde önemini açıklar. • Erken tanı ve terapinin bozukluğun giderilmesi ve komplikasyonları önlemedeki yeri ve önemini tartışır. • İletişim ve yutma bozukluklarında korumayı teşvik edecek uygulamalar içinde yer alır. • Birincil, ikincil, üçüncül önleyici müdahaleleri tanımlar.
İlkyardım	• İlkyardımın önemi ve hedefleri • Kaza/tehlike durumunda hayatın kurtarılması, yaşamı koruma ve sürdürme yolları, alınması gereken önlemler	• İlkyardım yöntemleriyle yaşam kurtarmanın önemini açıklar. • Yapay solunum desteği ve kalp masajı tekniklerini açıklar. • Kanama ve yaralanma, bilinç bozuklukları, zehirlenme ve boğulma gibi durumlarda ilk yardım uygular.

İş Sağlığı ve Güvenliği	• Boğulma ve solunumun sağlanması, kanamaların durdurulması • İlkyardımda bulunulan vakaya yaklaşım • İş sağlığı ve güvenliği yaklaşımları	• İş sağlığı ve güvenliği yaklaşımları ve uygulamalarına uygun davranışlar sergiler.
-------------------------	--	--

2. Dil ve konuşma terapisi mesleki bilimine yönelik eğitim içeriği		
Ana Unsur-Konu	Temel İçerik ve Alt Konu Örnekleri	Temel Öğrenme Kazanımları Örnekleri
İletişim Bozukluklarına Giriş/Dil ve Konuşma Terapisi Mesleğine Giriş	• DKT meslek kapsamı, DKT rolleri, dünyada ve Türkiye’de DKT • İletişim, dil, konuşma, akıcılık, ses ve yutma bozuklukları tanım, sınıflandırma • DKT felsefesi, kuramları, yaklaşım ve modelleri tanıtan mesleğe giriş	• DKT meslek kapsamı, DKT rolleri, dünyada ve Türkiye’de DKT gelişimini açıklar. • Mesleki kavram ve terminolojiyi, iletişim, dil, konuşma, ses ve yutma bozukluklarını sınıflandırmaları, nedenlerini açıklar. • DKT felsefesi, kuramları, yaklaşım ve modelleri tartışır.
Gelişimsel Dil Bozuklukları	• Gelişimsel dil bozukluklarının tanımı, klinik özellikleri, nedenleri, yaygınlığı, konuyla ilgili kuramlar, modeller, yaklaşımlar • Plastisite, öğrenme, nörofizyolojik rehabilitasyon teknikleri • Gelişimsel dil bozukluklarında DKT değerlendirme, DKT tanılması ve terapi ve rehabilitasyon yaklaşımları ve uygulamaları	• Gelişimsel dil bozukluklarına yönelik geleneksel, çağdaş, doğal, eklektik ve kanıta dayalı girişim yaklaşımları hakkında bilgi sahibidir ve etkin şekilde kullanır. • Gerekli test ve enstrümantal yolla değerlendirme, ayırıcı DKT tanılması yapar. • Terapi ve rehabilitasyon yaklaşımlarına uygun plan ve program hazırlar. • Kanıta dayalı müdahalesini uygular.
Gelişimsel Yetersizler, Duygusal – Davranışsal – Bilişsel /Zihinsel Yetersizlikler, Özel Gereksinimliler	• Bilişsel, iletişimsel, duygusal, psikomotor ve sosyal gelişim ile ilgili öğrenme teorileri • Plastisite, öğrenme Gelişimsel Yetersizler; Duygusal- Davranışsal - Bilişsel /Zihinsel, Dikkat eksikliği Yetersizlikler Özel Gereksinimliler nedenleri, özellikleri	• İletişimin bilişsel/kognitif yönlerini (örn. Dikkat, bellek, problem çözme, yürütücü işlevler gibi) açıklar. • Duygusal-davranışsal-bilişsel özellikleri dikkate alarak değerlendirme ve ayırıcı DKT tanılması yapar. • Gelişimsel yetersizliklere bağlı iletişim-dil- konuşma terapisini planlar. • Kanıta dayalı dil- konuşma terapisini uygular/müdahale eder.

		• Duygusal-davranışsal-bilişsel yetersizliklerde DKT değerlendirme, DKT tanınması ve terapi ve rehabilitasyon yaklaşımları ve uygulamaları	
Konuşma Sesi Bozuklukları -Sesletim Bozukluğu -Sesbilgisel/Fonolojik Bozukluk -Çocukluk Çağı Apraksisi		• Sesletim, sesbilgisi bozukluklarda ve çocukluk çağı apraksisinde etiyoloji, ayırıcı tanı ve terapi yaklaşımları • Plastisite, öğrenme, oral-motor, nörofizyolojik, davranışsal, fonolojik vb. rehabilitasyon teknikleri • Konuşma sesi bozukluklarında DKT değerlendirme, DKT tanınması ve terapi ve rehabilitasyon yaklaşımları ve uygulamaları	•Konuşma sesi bozukluklarında biyolojik ve nörolojik bileşenleri tanımlar. •Olgularda farklı özellikleri ve olası etiyolojilerini belirler. •Gelişim odaklı değerlendirme sonuçlarına göre uygun terapi planı ve materyalleri belirler. •Gerekli ölçek, test bataryaları ve enstrümantal yolla fonksiyon ve yapıları değerlendirir, ayırıcı DKT tanınması yapar. •Kanıt dayalı dil- konuşma terapisini uygular/müdahale eder.
Edinilmiş Dil Bozuklukları -Afazi -Travmatik Beyin Hasarı -Sağ Beyin Hasarı -Demans		• Edinilmiş dil bozuklukları etiyoloji ve özellikleri • Edinilmiş dil bozukluklarında nörofizyolojik, motor, bilişsel/kognitif, nöromodülasyon vb rehabilitasyon teknikleri • Edinilmiş dil bozukluklarında DKT değerlendirme, ayırıcı DKT tanınması ve terapi ve rehabilitasyon yaklaşımları ve uygulamaları	•Edinilmiş dil bozukluğu gösteren hastalarda etiyoloji, özellikler, sosyal ve kültürel etkiyi ve sendromlar arasındaki ayırt edici özellikleri tanımlar. •Edinilmiş dil bozukluklarında kullanılan yöntem ve araçlarla, enstrümantal yolla fonksiyonel değerlendirme, ayırıcı DKT tanınması yapar. •Dil özelliklerine göre uygulanacak kanıt dayalı terapi yaklaşımını seçer. •Terapi yaklaşımlarına uygun terapi planlama ve müdahale yapar.
Motor Konuşma Bozuklukları -Dizartri -Apraksi vb		• Motor kontrol ve öğrenme süreçleri; egzersiz fizyolojisi • Çocuk ve yetişkinlerde motor konuşma işlevsizliklerinin çalışılması • Olgularda etiyoloji, özellikler, koruma, ölçme, değerlendirme ve ayırt edici DKT tanınması,	•Motor konuşma bozukluklarında biyolojik ve nöral yapıları belirler. •Yapıların rollerini tipik gelişen veya bozukluğu olan popülasyonlarda tartışır. •Tiplerini ayırt edici tanımlar, müdahale yöntemlerini bilir ve gösterir.

	habilitasyon ve rehabilitasyon odaklı girişim yaklaşımları ● Nörofizyolojik, motor, bilişsel/kognitif, nöromodülasyon vb rehabilitasyon teknikleri	● Gerektiğinde alternatif ve destekleyici iletişim sistemlerinin kullanılma sürecini tanımlar. ●Gerekli test ve enstrümantal yolla fonksiyon ve yapıları değerlendirir, ayırıcı DKT tanılması yapar. ●Kanıtı dayalı müdahale uygular.
Akıcılık Bozuklukları -Kekemelik -Hızlı-Bozuk Konuşma	● Kekemelik ve hızlı-bozuk konuşma özellikleri ve sınıflamaları ● Psikolojik, sosyal, çevresel, akademik faktörlerin etkisi ● Akıcılık bozukluklarına dair kuramlar ● Çocuk ve yetişkinlerde etiyoloji DKT tanılması, koruma ve terapi yaklaşımları	●Kekemeliği olan çocuk, ergen ve yetişkinlerde temel bilgi, yöntem ve süreçleri belirler ve tanırlar. ●Akıcılık bozukluğunda öne çıkan etiyolojik kuramları tartışır. ●Akıcılık bozukluklarında olası özellikleri ayırt eder, tanımlar, değerlendirme ilkelerini bilir, bozukluğun profiline göre girişim sürecini yönetir. ●Gerekli test ve enstrümantal yolla değerlendirme, ayırıcı DKT tanılması ●Kanıtı dayalı müdahale uygular.
Ses Bozuklukları -Pediatrik -Yetişkin	● Çocuk ve yetişkinlerde ses, rezonans, solunum hastalıkları ve bozukluklarının etiyolojisi; KBB hekim-DKT iş birliği, rolleri, hekim tanısı ve DKT tanısı ● Ses bozukluklarında cerrahi yaklaşımlar bilgisi ● Solunum yolu koruma stratejileri, fonksiyonel, yapısal, nörolojik, metabolik vb hastalıklara bağlı sorunlar, larenjektomi, trakeostomi, kronik öksürük vb. ● İşlevsel, organik ses ve rezonans bozukluklarının işlevsel değerlendirmesi, ayırıcı DKT tanılması ve çağdaş ve kanıtı dayalı desenlerle terapi yaklaşımları	●Çocuk ve yetişkinlerde normal ve bozulmuş ses üretimi ve rezonansına yönelik anatomi ve fizyoloji bilgiyi açıklar. ●Bozukluğun etiyolojisini, özelliklerini, korumaya yönelik temel ilkeleri tanımlar. ●Bozukluğun belirlenmesi ve değerlendirmesinde uygun yöntemleri gösterir. ●Gerekli test ve enstrümantal yolla fonksiyon ve yapıları değerlendirir, ayırıcı DKT tanılması yapar ●Bozukluğun profiline göre uygun terapi süreçlerini planlar. ●Kanıtı dayalı ses terapisi müdahalesi uygular.
Yutma ve Beslenme Bozuklukları -Pediatrik	● Pediatrik ve yetişkin popülasyonlarda yutma bozuklukları kapsamı etiyolojisi, semptomlar	●Yutma bozukluklarında anatomik, fizyolojik, nörolojik yapıların işlevini açıklar.

-Yetişkin	• Normal ve anormal oral, orofaringeal, faringeal, özefageal yutma süreçleri, özellikleri, koruma girişimleri • Yutma cerrahisi bilgisi, iş birliği ve ekip çalışması • İşlevsel değerlendirme ve ayırıcı DKT tanılması, enstrümental değerlendirme, yatak başı, FEES, FEEST, MBYÇ vb. • Terapi ve rehabilitasyon yaklaşımları, teknikleri ve egzersiz ve uygulamalar	• Yutmanın etiyolojisini ve nörolojik, baş-boyun kanserleri gibi mekanik patolojilerin özelliklerini ve yutmaya etkisini açıklar. • Yutma bozukluğunun farklı evrelerine göre özelliklerini ayırt eder. • Yutma bozukluğunda ekip çalışması görevi üstlenir. • Gerekli test ve enstrümental yolla fonksiyon ve yapıları değerlendirir, ayırıcı DKT tanılması yapar • Kanıta dayalı müdahalesini uygular.
Okuma ve Yazma Bozuklukları -Disleksi -Disgrafi	• Dil, konuşma ve okuma sorunlarının etiyoloji, özellikler, ayırıcı DKT tanılması, değerlendirme ve terapileri • Okuma ve yazmada gelişimsel özellikler, norm ve ölçüt bağımlı kriterlerle değerlendirmeler ve okuryazarlık gelişimine yönelik stratejilerin geliştirilmesi	• Özellikle çoklu kültür ortamlarından gelen veya özel gereksinimli çocuklarda okuma ve erken okuryazarlık becerilerine ilişkili dil ve konuşma bozukluklarında süreçleri karşılaştırır. • Okuma ve erken okuryazarlık gecikmeleri, bozukluğun belirlenmesinde uygun değerlendirme ve girişim aşamalarını betimler ve kullanır. • Gerekli test ve enstrümental yolla fonksiyon değerlendirir, ayırıcı DKT tanılması yapar. • Kanıta dayalı müdahalesini uygular. • Bozukluğun profiline göre uygun terapi süreçlerini takip eder.
Rezonans Bozuklukları -Dudak Damak Yarıklığı -Kraniyofasiyel Anomaliler	• Kraniofasial anomalilerde anatomi ve fizyoloji, etiyoloji • Rezonans bozukluklarında dil ve konuşma terapisi değerlendirmeleri ve terapisi • Bozuk anatomik yapıya bağlı organik konuşma bozukluğunun biyolojik ve nörolojik etkileri, etiyolojisi, özellikleri, koruması; işlevsel değerlendirmesi, enstrümental değerlendirme,	• Dudak ve damak yarıklığına veya kraniyofasiyel anomaliye neden olan biyolojik, nörolojik ve embriyolojik gelişimi açıklar. • Normal ve yarık damak ve dudak gelişiminin anatomik ve fizyolojik farklarını, etiyolojik ve önlemeye yönelik faktörlerini tanımlar. • Bozukluğun belirlenmesi ve değerlendirmesinde uygun yaklaşımı bilir ve gösterir.

	ayırıcı DKT tanılması ve çağdaş ve kanıta dayalı desenlerle terapi yaklaşımları	●Gerekli test ve enstrümantal yolla fonksiyon ve yapıları değerlendirir, ayırıcı ayırıcı DKT tanılması yapar. ● Kanıta dayalı müdahalesini uygular. ●Bozukluğun profiline göre uygun terapi süreçlerini takip eder.
Otizm Spektrum Bozukluklarında (OSB) Dil ve Konuşma Terapisi	● OSB oluşumu, çağdaş yaklaşımlar ● OSB’de iletişim gelişimi ● OSB’de ortak dikkat ve oyun ● Kanıt temelli çalışmaların dayanağında veri toplama, değerlendirme teknikleri ● Müdahale yöntemleri ve terapi uygulamaları	●OSB temel özellikleri ve iletişim bozukluklarına ilişkin etkilerini açıklar. ●OSB olan çocuklarda alıcı dil, ifade edici dil ve apragmatik dilin kullanımını literatür ve gözlemler yoluyla takip eder. ●OSB’de erken tanı, davranış değişiklikleri, çağdaş uygulamaları bilir ve dil gelişimini kolaylaştıran farklı terapi tekniklerini kullanır. ●Gerekli test ve enstrümantal yolla fonksiyon ve yapıları değerlendirir, ayırıcı DKT tanılması yapar ve müdahale eder.
İşitme Kayıplarında Dil ve Konuşma Terapisi	● İşitme kaybının dil gelişimi üzerindeki etkisi ● İşitme kayıplı bireylerde semantik, fonolojik, morfolojik, sentaktik ve pragmatik gelişim ● İşitme kayıplı çocuk ve yetişkinlerde dil ve konuşma bozukluklarının değerlendirilmesi ● İşitme kayıplı çocuk ve yetişkinlerde dil ve konuşma bozukluklarının yönetimi	● Temel işitme kayıplarının dil ve konuşma üzerindeki etkisini açıklar. ●İşitme kayıplarının tiplerini açıklar. ●İşitme kaybı olan çocuk ve yetişkinlerin dil ve konuşma özelliklerinin değerlendirme sürecini yapar. ●İşitme kaybı olan çocuk ve yetişkinlerde kanıta dayalı dil ve konuşma terapisi müdahalesi uygular.
Çok Dilli/Çok Kültürlü Gelişim ve Bozuklukları	● Dil, iki dillilik ve dil yeterliği üzerine kuramsal bakış açıları ● İki ve çok dilli bağlamda dil edinimi ● İki/çok dillilik ve beyin ilişkisi ● İki dilli çocuklarda dil bozuklukları ● İki dilli bireylerde dil değerlendirmesi amaç, prensip ve prosedürleri ● Dil bozukluğu olan iki dilli çocuklarda dil müdahalesi	●İki ve çok dilli çocukların değerlendirme ve müdahale süreçlerini tanımlar. ●Çok dilli ve kültürlü popülasyonlarda DKT hizmetini etkileyecek dilsel ve kültürel değişkenleri gözetir. ●İki/çok dil bozukluklarında farklı dil ve kültürden gelen danışanları ve aileleri dil ve dil kültürü açısından değerlendirir. ●Kanıta dayalı dil ve konuşma terapisi müdahalesi uygular.

	• İki veya çok dilli topluluklarda dil gelişimi ve dil bozukluğu durumunda çok dilliliğin karşılaştığı aşamalar	
Alternatif ve Destekleyici İletişim Sistem ve Teknolojileri (ADİS)	• DKT’de alternatif ve destekleyici sistemler ve yaklaşımlar, terime ve kavramlar • Değerlendirme ve ADİS seçim prosedürü • Değişik popülasyonlarda bozukluğu olan birey ve yakınlarına teknolojik olmayan veya yüksek/düşük teknoloji cihaz kullanımlarının öğretilmesi	• ADİS’in prensiplerini, işlevlerini ve potansiyel kullanıcı özelliklerini açıklar. • Farklı popülasyonların özelliklerini ve gereksinimlerini ve ADİS’ten nasıl yararlanabileceklerini betimler. • ADİS ile ilgili değerlendirme ve seçim prosedürünü açıklar. • ADİS için değerlendirme verilerini yorumlar ve terapi stratejisine karar verir. • Uygulanacak becerileri seçer ve uygulamaları uygular.
DKT Öznel, Nesnel, Enstrümental Değerlendirme, Ölçme ve Terapi Yöntemleri -Test bataryaları -Akustik Analiz -Görüntüleme Yöntemleri -Nöromodülasyon uygulamaları, Elektroterapi ve Elektrofizyolojik Yöntemler	• Derslerin içine entegre edilecek her bir bozukluğun belirlenmesi ve değerlendirmesinde uygun öznel, nesnel, enstrümental, radyolojik, elektriksel, elektrofizyolojik vb. değerlendirme, terapi, geribildirim NMES, yEMG, ERP, FEYD, MBYD, TrMS vb. enstrümanları tanıma • Araç-gereç materyal kullanma ve rehabilitasyon tekniklerinin öğretilmesi	• DKT mesleği kapsamında gelişimin ve bozuklukların belirlenmesi ve işlevsel değerlendirmesi, ayırıcı DKT tanılama ve değerlendirme araç-gereçlerini, materyalleri ve tekniklerini tanımlar. • Değerlendirme, ayırıcı DKT tanılama sürecinde bunların nasıl kullanıldığını gösterir. • Değerlendirme, ayırıcı DKT tanılama sürecinde öznel, nesnel, enstrümental değerlendirme araç-gereçlerini etik, mesleki sınırlarına uygun kullanır.
Müdahale /Terapi Planı ve Program Geliştirme, İzleme, Değerlendirme -Kayıt Tutma, Saklama,	• DKT bozukluğun türüne, birey değerlerine, performansına uygun en iyi kanıta dayalı uygulamaları seçme • Müdahale /Terapi Planı ve Program geliştirme, izleme, program değerlendirme	• Bireye özgü en iyi kanıta dayalı uygulamaları seçerek müdahale /terapi planı ve programı geliştirir. • Bireye özgü müdahale /terapi planı ve programını uygular, izler, • Programı sürekli değerlendirerek izler.

Raporlama -Araç Gereç, Materyal Geliştirme -Tele-sağlık/Terapi	● Görüşme, gözlem, kayıt tutma, saklama, raporlama ● Araç gereç, materyal geliştirme ile ilgili hedefler ● Tele-sağlık, tele-terapi, çevrimiçi uzaktan eğitim yaklaşım ve uygulamaları	● Kayıt tutar, saklar, raporlar, raporları yorumlar. ● Araç gereç, materyal geliştirir. ● Tele-sağlık, tele-terapi, çevrimiçi uzaktan eğitim yaklaşım ve uygulama becerisi sergiler.
---	--	--

3. DKT mesleki klinik uygulama/staj ve beceri eğitimine yönelik eğitim içeriği		
Ana Unsur-Konu	Temel İçerik ve Alt Konu Örnekleri	Temel Öğrenme Kazanımları Örnekleri
Klinik Mesleki Uygulama; Staj; İleri Klinik Uygulamalar	● DKT alanında edinilen temel düzey bilgi ve becerileri klinik uygulamalarda gözlemlene ● DKT uzmanlarının bilgi ve becerilerini paylaşma ● Farklı kurumlardaki uygulamalar ve farklı hasta grupları hakkında bilgi edinme ● İleri düzey bilgi ve becerileri klinik ortamda uygulama ● Farklı bozukluklara sahip vakaları değerlendirme, bireysel terapi planı geliştirme ve uygulama; vakalara uygun terapi materyali geliştirme ve kullanma ● Klinik, davranışsal ölçme, enstrümental değerlendirme ve terapi uygulamaları yapma ilgili durumlar ve vaka raporları yazma ve vakalar hakkında tartışma	● Kazandığı tüm mesleki kuramsal bilgi ve becerilerini sentezleyerek uygulamada sergiler. ● Değerlendirme ve uygulama sürecinde vaka örnekleri üzerinde tartışır. ● Klinik problem çözerek karar verir. ● Önleme, değerlendirme, tanı, müdahale ve yönlendirme yapar. ● Müdahale/re/habiliteasyon/terapi uygulamalarını gösterir ve yapar. ● Danışmanlık, iş birliği, mesleklerarası çalışmalarda ekip içine katılır.

4. Araştırma becerileri ve kanıta dayalı uygulamalara yönelik eğitim içeriği

Ana Unsur-Konu	Temel İçerik ve Alt Konu Örnekleri	Temel Öğrenme Kazanımları Örnekleri
Araştırma Yöntemleri	● Sağlık bilimlerinde bilimsel araştırmaların temelleri ● Bilimsel araştırma aşamaları: araştırma sorusu hazırlama, literatür tarama, hipotez oluşturma ● Değişkenleri tanımlama/kontrol etme ● Nitel, nicel ve karma araştırma yöntemleri ● Örneklem yöntemleri ● Veri toplama yöntemleri ● Bilimsel araştırma makalesi yazma prensipleri	● Bilim ve bilimsel yöntemin işlevleri ve temel niteliklerini tanımlar. ● Bilimsel araştırmalarda giriş, yöntem, veri analizi bölümünde yer alan öğelerin özelliklerini betimler. ● Araştırma sorusu ve hipotezi oluşturur, literatür araştırması yapar, araştırma desenini belirler. ● Dil ve konuşma terapisi ve ilişkili alanlardaki araştırmalar ile uygulamaları ilişkilendirir. ● Mesleki alanda kaynak taraması ve yorumlama becerisi sergiler. ● Veri toplama yöntemlerini ve araştırmaya uygun veri toplama araçlarını kullanır.
İstatistik/Biyostatistik	● Temel istatistiksel kavramlar ve yöntemler ● Sağlık alanına yönelik örnek ve uygulamalar ile tanımlayıcı istatistiklerin hesaplanması, tablo ve grafiklerin ve yorumlanması ● Örneklem dağılımlarına ilişkin konular ● Hipotez testleri, parametrik ve parametrik olmayan istatistiksel yöntemler, korelasyon ve regresyon	● Bağımlı ve bağımsız değişkenleri tanımlar. ● Uygun tablo ve grafik gösterimi yapar. ● Araştırma sorularına uygun olarak kullanılması gereken istatistiksel yöntemleri belirler. ● İstatistiksel yöntemlerin sonuçlarını yorumlar.
Bilimsel ve Mesleki Rapor Yazma	● Proje çalışması yapma, araştırma raporu, proje ve makale yazma ilkeleri ● Vaka yönetimini belgeleyici, bir durumu bir vaka üzerinden başından sonuna kadar kanıt temelli bir yöntem kullanarak, araştırma sorusu/hipotezi, kuramsal arka planı, gerekçesi, değerlendirme, müdahale, sonuç ve izlem bulguları ile raporlaştırma	● Vaka yönetimini belgeleyici, bir durumu bir vaka üzerinden başından sonuna kadar kanıt temelli bir yöntem kullanarak, araştırma sorusu/hipotezi, kuramsal arkaplanı, gerekçesi, değerlendirme, müdahale, sonuç ve izlem bulgularını raporlar. ● Araştırma sorusu, hipotezi, amacı ve yöntemi belirleyerek araştırma önerisi yazar. ● Literatür bilgileri ile kendi verilerini karşılaştırarak yorumlar. ● Rapor yazma ilkelerine uygun rapor hazırlar.

		● Raporu sunum haline getirir, sunar ve sunulan konu üzerinde tartışır.
Kanıt Dayalı Uygulamalar	● Kanıt, kanıt düzeyleri ve kanıt dayalı uygulamalar ● Kanıt dayalı uygulama sürecinin adımları ● Deneysel araştırma yöntemleri ● Sistemik derleme ve meta-analiz ● Kanıt kaynaklarını araştırma, kanıt dayalı mesleki kılavuzlar, stratejiler ve uygulama örnekleri, farklı türlerdeki kanıtları değerlendirme	● Bireysel mesleki uygulamalarda hasta/danışan tercihlerini, elde bulunan olanakları ve en iyi kanıtları kullanarak karar alması konusunda farkındalık geliştirir. ● Veri tabanlarını etkin olarak kullanabilir. ● Kanıt dayalı uygulamaya ilişkin bilgi ve beceri kazanır. ● İletişim, dil, konuşma, ses ve yutma değerlendirilmesi ve terapisinde kanıt dayalı uygulamalar sağlama amacıyla klinik soruları yanıtlama ve analiz etme yöntemlerini açıklar.

5. Profesyonelliğe yönelik eğitim içeriği		
Ana Unsur-Konu	Temel İçerik ve Alt Konu Örnekleri	Temel Öğrenme Kazanımları Örnekleri
Sağlık Mevzuatı	● Sağlık mevzuatının temel kavramları ● Sağlık hizmeti ile ilişkili kanuni gereksinimler profesyonel uygulamalar, hasta ve çalışan hakları ● Gizlilik, mahremiyet, onam ● Dünyada ve Türkiye’de sağlık sistemi, benzerlikleri ve farklılıkları. İşlevsellik, Yetiştirimi ve Sağlığın Uluslararası Sınıflandırması, Uluslararası Hastalık Sınıflaması gibi modeller ● Sosyal güvenlik sistemi	● Sağlık mevzuatı ve sağlık sistemi ilgili kavramları, sınıflamaları tanımlar. ● Sağlık hukukunun kaynaklarını sınıflandırır. ● Türkiye’de sağlıkla ilgili hukuki düzenlemeleri sağlık sisteminin temel bileşenlerini tartışır. ● Hasta/danışan haklarını sıralar. ● Türkiye’de sağlık personelinin hak ve yükümlülüklerini sıralar. ● ICF, ICD, Sağlık Uygulama Tebliği, Kodlama gibi sınıflamaları ve Türkiye’deki uygulamaları karşılaştırır.
Mesleki Gelişim, Yönetim ve Liderlik Konuları	● Liderlik, problem çözme, stratejik ve operasyonel planlama ● İnsan, kaynak, bilgi ve veri ağı yönetimi ● Kalite süreçleri ve yönetimi ● Kavram ve modellerin DKT mesleğinde, süpervizyon ve eğitimde kullanımı ve uygulamaları ● Kariyer geliştirme	● Liderlik, stratejik ve operasyonel planlama, problem çözme, insan, kaynak, bilgi ve veri yönetimi, kalite süreçleri ve yönetimi terim ve kavramları açıklar. ● Kavram ve modellerinin DKT mesleğinde kullanımını tartışır. ● Kurumlar/çeşitli işbirlikçi ortamlarda staj uygulamalarında süreçlerle ilgi davranışlarını sergiler.

Etik-Bilim, Meslek, Araştırma Etiği	● Etik kavramı, genel etik ilkeler ve uygulama alanları, meslek etiği, bilimsel araştırma etiği, yayın etiği ● Profesyonel sınırlar, mesleki ve insani değerler ● Etik ikilemler ve çözüm yolları, vaka örnekleri	● Etik ve meslek etiği kavramlarını tartışır. ● Meslek etiği konusunu ve ilkelerini doğru tanımlar. ● Meslek etiği kurallarına göre hareket etme yetisi ve sosyal sorumluluk bilinci kazandığını davranışlarıyla gösterir.
Danışmanlık İş Birliği Disiplinlerarası, Mesleklerarası Çalışma	● Aile, okul, toplum, diğer uzmanlara danışmanlık hizmetleri ile ilgili yönetsel süreçler ● Disiplinlerarası - Inter-Multi-Transdisipliner, mesleklerarası ekip çalışması süreçleri	● Aile, okul, toplum, diğer profesyonellere danışmanlık eder. ● İşlerinde kurumda, örgütlerde, toplumsal durumlarda vb. yönetsel süreçleri bilir, uygular. ● Disiplinlerarası, mesleklerarası çalışma rol ve süreçlerini performansı ile gösterir.

6. 21. yüzyıl becerilerine yönelik eğitim içeriği

Ana Unsur-Konu	Temel İçerik ve Alt Konu Örnekleri	Temel Öğrenme Kazanımları Örnekleri
Bilgi, Medya ve Teknoloji Okuryazarlığı	● Bilgi işleme modeli ve bilgi işleme süreci ● Teknoloji, sözcük işlemcileri, internet teknolojileri, sunum teknolojileri, hesap tabloları, taşınabilir teknolojiler ● Sosyal ağlar ● Medya ve teknoloji okuryazarlığı	● Sözcük işlemcileri kullanır. ● Sunum teknolojilerini kullanır. ● Taşınabilir teknolojileri ve özelliklerini açıklar. ● Sosyal ağların farklı amaçlar için kullanımını açıklar. ● Mesleki teknolojileri uygulamalarında kullanır.
Kişisel/Öze-Dönük Gelişim Konuları	● Etkili iletişim ● Kültür-Sanat: Drama, tiyatro, müzik, resim, edebiyat gibi ● Sportif alanlar ● Çevre, doğa, bilim gibi etkinlik, çalışma aktiviteleri	● Kendi gelişimi için kişisel gelişim, özyönetim becerilerini geliştirir. ● Etkili iletişim diksiyon becerisi kazanır. ● Öznel iyi oluşu için en az bir sanatsal veya sportif aktivite yapar. ● Farklı ilgi alanlarının kendi ve çevrenin sağlıklı ve iyi olma hali için önemini kavrar. ● Gerekli etkinlik, aktivite ve performansı sergiler.
Stresle Başa Çıkma	● Stres ve nedenleri	● Stres kavramını ve nedenlerini tanımlar.

	● Streste algının rolü, Stres tepkileri ve etkileri ● Stresle başa çıkma yolları	● Stres etki ve tepkilerini açıklar. ● Günlük yaşam ve mesleki bağlamda stresle başa çıkma yollarını kullanır.
Toplumsal Sorumluluk/Hizmet Uygulamaları	● Hizmet verilecek kurumla bağlantı, iletişim kurma ● Hizmet planlama, uygulama, değerlendirme ve sunma	● Toplumsal çalışmalarda aktif rol alır. ● Sosyal sorumluluk projelerinde üstlenir.
Sağlık Sosyolojisi Sağlıkta İletişim Sağlık Hukuku Sağlık Yönetimi Konuları	● Sağlık, hastalık ve toplum ilişkisi, kavramsal ve teorik temelleri ● Sağlığın sosyal belirleyicileri ● Birey/hasta-sağlık personeli ilişkisi, etkileşimi ve iletişim ● Sağlıkta toplum katılımı, kültür, terapötik etkileşim üzerine hasta/meslek sahibi kişi rolünün etkisiyle ilişkili sosyal teoriler	● Sağlık ve hastalık kavramlarını farklı sosyolojik yaklaşımlar açısından açıklar. ● Sağlık eşitsizliklerinin toplumsal eşitsizliklerle ilişkisini ifade eder. ● Sağlığın korunması ve değerlendirmesini tanımlar. ● Sağlık iletişimini tanımlar.
Sosyal ve Eğitim Bilimleri Konuları	●Eğitim, pedagojik formasyon, özel eğitim ●Rehberlik ve danışma ●Tarih ●Antropoloji ●Felsefe	● Farklı ilgi alanlarının kendi ve çevrenin sağlıklı ve iyi olma hali için önemini tartışır. ● Yaşam olaylarına farklı bakış açıları geliştirir.

EK 3. DİL VE KONUŞMA TERAPİSİ ALANI TEMEL YETKİNLİK VE YETERLİK BECERİLERİ

Yetkinlik: ‘Yetkinlik’, bireyin tüm bilgi, anlayış, beceri, tutum ve değerlerini, belirlenen uygulama T etkili bir şekilde hizmet sunması, profesyonel, etik ve insani davranması ve uygulamaları ile ilgili eleştirel değerlendirme yapmasıdır. Yetkin öğrenci mezun olduğunda gerçek iş/yaşam ortamında gözlenebilir ve etkili bir performans sağlar. Bu bağlamda DKT hizmeti sunmak için tanımlanmış görevleri, belirli yeterlikleri kullanarak gerçek iş/yaşam ortamında tam olarak yerine getirdiğinde yetkin olur. Bir öğrenci ilgili yeterlikleri kazanarak yetkinliğe ulaşır. Yetkinliklere ulaşmak için yeterlikler (ve alt yeterlikler) kazanılmalıdır (SPA, 2017; TıpDEK, 2020).

Yeterlik: Tanımlanmış bir yetkinliğe ulaşabilmek için kazanılması gereken alt yeterliklerin (bilgi, beceri ve tutumların) belirlenmiş *performans düzeylerinde* kullanılmasıdır. Yeterli olma durumunu göstermek için, alt yeterliklerin (kazanılmış bilgi, beceri ve tutumların) gerçek ve/veya ideal koşullarda kanıtlanması gerekir.

Alt Yeterlik: Tanımlanmış bir yeterliğe erişmek için eğitim sürecinde kazanılması gereken bilgi, beceri ve tutumlardır (TıpDEK, 2020).

DKT TEMEL BİLİMLERİ (İLİŞKİLİ BİLİMLER) VE DKT MESLEKİ ALAN BİLGİSİNE YÖNELİK GENEL YETKİNLİK VE YETERLİKLER

YETKİNLİK 1. DKT ALANINA TEMEL OLUŞTURAN İLİŞKİLİ BİLGİYİ DKT HİZMETİ SUNUMUNDA KULLANIR.

YETERLİK 1.1. DKT alanına temel oluşturan bilgi tabanını alanı ile bütünleştirerek DKT hizmeti sunumunda kullanır.

1.1.1. İnsan iletişimi, bilişsel-iletişim, dil, konuşma, ses, akıcılık, rezonans, beslenme ve yutma ile ilgili süreçlerin biyomedikal, dilbilimsel, psikolojik/davranışsal ve gelişimsel temelleri hakkında edindiği güncel bilgi, beceri, tutum ve değerleri genel sağlık hizmetleri ve alanı ile ilişkilendirir.

YETKİNLİK 2. DKT MESLEKİ ALANINA YÖNELİK BİLGİYİ DKT HİZMETİ SUNUMUNDA KULLANIR.

YETERLİK 2.1. DKT mesleki alanına yönelik kuramsal ve uygulamalı geniş bilgi tabanını yüksek nitelikli DKT hizmeti sunumunda kullanır.

2.1.1. Bilgi/bilişim teknolojilerini ve kaynaklarını kullanarak ulaştığı güncel bilgilerin doğruluğu, güvenilirliği ve geçerliğini eleştirel değerlendirir.

2.1.2. Topluluk (birey, grup) ve iş yeri bağlamı (hastane, okul, ev, özel işyeri, vb) çeşitliliğine göre DKT uygulamalarının (müdahale, değerlendirme, terapi/rehabilitasyon) kapsamını ve niteliğini açıklar.

2.1.3. Bilgi, beceri ve tutumlarını insani değerler ve etik ilkeler doğrultusunda klinik mesleki eğitimin ilke ve uygulamaları ile birleştirerek gerçekleştirir.

2.1.4. Bilgi, beceri ve değerlerini DKT hizmetlerinde (değerlendirme, yorumlama, DKT tanılama, planlama ve uygulama) yüksek nitelikli sağlık bakımı sunma konusunda kararlı davranışlar göstererek kullanır.

2.1.5. Karşılaşılan ya da öngörülme problemelerin çözümüne dair çok boyutlu düşünme ve muhakeme ile gerekçeli kararlar verir.

YETKİNLİK 3. ARAŞTIRMA VE KANITA DAYALI UYGULAMA BİLGİSİNİ KULLANIR.

YETERLİK 3.1 Bilimsel ve kanıta dayalı bilgi üretir.

- 3.1.1. Temel istatistik ve araştırma geliştirme, proje yazma yöntemlerini, güncel araştırma eğilimlerini kullanır.
- 3.1.2. Kanıt tabanının kapsamını ve sınırlarını, DKT alanında kanıta dayalı uygulama kavramını ve temel ilke ve aşamalarını tartışır.
- 3.1.3. Mesleki uygulamalarını değerlendirmek, değiştirmek veya güncellemek için geçerli ve güvenilir, özgül ve duyarlı ölçme yöntemleri kullanır.
- 3.1.4. DKT araştırma projelerine (fırsatların bulunduğu süreçlere) katılarak elde ettiği sonuçları toplum yararına kullanır.
- 3.1.5. Bilimsel araştırma yaparak yenilikleri takip eder ve özgün bilgi üretir (yeni düşünce, ürün, alanına transfer etme).

DKT MESLEKİ KLİNİK UYGULAMA ALANINA YÖNELİK YETKİNLİK VE YETERLİKLER (AYRINTILI ALT YETERLİK BECERİLERİ İÇİN BKZ EK.5 “DKT MESLEKİ KLİNİK UYGULAMA BECERİ LİSTESİ ve ÖĞRENME DÜZEYLERİ”)

YETKİNLİK 4. KANITA DAYALI DİL KONUŞMA TERAPİSİ HİZMETİ SUNAR.

YETERLİK 4.1. Birey ve toplum sağlığının korunması, geliştirilmesi ve iyilik hali için önleyici-koruyucu hizmet sunar.

- 4.1.1. Temel sağlık hizmetleri ve sağlığın geliştirilmesi etkinliklerinde, ilgili risk gruplarını değerlendiren önleyici/koruyucu tarama gruplarında görev alır.
- 4.1.2. Oluşan talep, proje ve araştırmalar kapsamında DKT'ye yönelik saha/alan taraması hizmeti, birincil, ikincil ve üçüncül önleme etkinlikleri (acil afet durumları, pandemi, deprem vb. olağanüstü koşullar dahil) sunar.
- 4.1.3. DKT kapsamında her yaşta birey, her türlü risk grubuna yönelik olarak okul, aile, diğer meslek uzmanları gibi toplumun farklı kesimlerini hedef alan toplumsal farkındalık odaklı bilgilendirme etkinlikleri yapar.
- 4.1.4. Sağlığa etki eden küresel, ulusal, bölgesel/yerel ölçekteki fiziksel ve sosyoekonomik çevreye ilişkin değişiklikleri gözetererek DKT alanında önleyici/koruyucu politika ve stratejilerin geliştirilmesinde, sürdürülebilir, genellenebilir, ulusal eylem planlarının planlanma ve uygulanmasında çok disiplinli-mesleklerarası bir ekibin parçası olarak görev alır.

YETERLİK 4.2. Genel klinik değerlendirme yapar.

- 4.2.1. Başvuran/yönlendirilen bireyin sorununa yönelik ayrıntılı vaka öyküsü alır, uygun görüşme, gözlem, fiziki muayene, test/ölçek bataryaları ve ölçme tekniklerini kullanarak niteliksel ve niceliksel veri toplar.
- 4.2.2. İletişim veya yutma durumuna etki edebilecek tıbbi öykü, fiziksel ve bilişsel-iletişimsel işlevler ve çevresel faktörleri birey merkezli ve bütüncül olarak değerlendirir ve ileri değerlendirme gereksinimini belirler.
- 4.2.3. Birey ve yakınlarını doğru ve açık bir dille bilgilendirir, öneri verir ve/veya gerekli durumlarda ilgili disiplinlerden uzmanlara (konsültasyon vb.) yönlendirir.

YETERLİK 4.3. Kanıta dayalı işlevsel değerlendirme ve DKT tanılaması (tiplendirme/ayırıcı tanılama) yapar.	4.3.1. Mevcut en iyi bilimsel ve klinik kanıtları seçerek, aletsel aletsel olmayan, güncel statik veya dinamik değerlendirme araçlarını (hem niteliksel hem niceliksel, standardize ve standardize olmayan, formal ve informal ölçekler, araçlı/aletsel bir dizi test bataryası) ve uygulamasında yetkin olduğu teknolojiyi kullanarak DKT değerlendirmesini yapar. 4.3.2. Bozukluklara özgü iletişim-konuşma ve/veya yutma durumunun ayırt edici özelliklerini tanımlayarak tespit eder, bozukluğun türünü tiplendirir; vücut fonksiyon ve yapılarındaki bozuklukları, aktivite sınırlamalarını, katılım kısıtlamalarını belirler ve DKT tanısı koyar. 4.3.3. Tıbbi, etik ve mevzuat/yasal kısıtlamaların belirlediği çerçeve dahilinde onam/onay ve hasta güvenliğini dikkate alarak değerlendirme yapar.
YETERLİK 4.4. Değerlendirme sonuçlarını analiz eder, yorumlar ve klinik karar verir.	4.4.1. Değerlendirme verilerini analiz eder ve sonuçları, normatif kurallar veya test kuralları ışığında veya diğer kanıta dayalı prosedürlerle derler ve yorumlar. 4.4.2. Analiz edilmiş değerlendirme sonuçlarını çözüm odaklı klinik muhakeme becerileri ile birleştirir ve kendi fonksiyonel DKT tanılamasına yönelik klinik kararını verir. 4.4.3. Değerlendirmelerinin sonuçları hakkında danışanlara ve ilgili uzmanlara geri bildirim verir ve ilerleyecek süreci yönetir.
YETERLİK 4.5. Kanıta dayalı dil ve konuşma terapisi müdahalelerini planlar.	4.5.1. Birey ve yakınlarıyla iş birliği içinde bireyin gereksinimleri ve bozukluğuna özgü spesifik dil ve konuşma terapisi müdahalesi/terapisi, yöntem ve tekniklerini belirler. 4.5.2. Müdahaleyi, biyo-psiko-sosyal-kültürel temelli bir yaklaşımla bireysel ve toplumsal düzeyde yaşam kalitesinin geliştirilmesi için birey merkezli (bireyselleştirilmiş) bütüncül bir yaklaşıma dayandırır. Müdahaleyi aşağıdakilere göre gerekçelendirir: a. Bireyin değerlendirme sonuçları, b. DKT uygunluğu, gerekliliği ve uzun süreli sonuçları (prognostik süre), c. En fazla ilerlemeyi kaydedebilmek için güncel nitel ve nicel araştırmalardan sentezlenerek elde edilen en iyi kanıtlar, d. Bireyin yaşı, kültürü, hedefleri, motivasyonları, yetenekleri ve kabiliyetleri ile yaşam kalitesi ve topluma katılımına yönelik beklentileri, e. Hizmetin sunulduğu bağlama/ortama (hastane, işyeri, merkez, ev vb.) bağlı olarak bire bir müdahale, grup müdahalesi, sınıf ortamında müdahale, diğer kişilerin eğitimi, konsültasyon şekli, f. Finansal durumu, farklı iş yeri bağlamları, hizmet sağlayıcının politikaları ve öncelikleri, g. Ekipman ve kaynakların erişilebilirlik durumu 4.5.3. Alternatif ve/veya destekleyici iletişim sistemlerine (ADİS) ve/veya tamamlayıcı besleme yöntemine duyulan ihtiyacı tespit ederek seçer, önerir. 4.5.4. Seçilen bireyselleştirilmiş DKT müdahalesi/terapi yönteminin plan ve programını (zaman, yoğunluk, süre ve sıklık)

		oluşturur.
YETERLİK 4.6. Kanıta dayalı müdahale/terapi/re-habilitasyon uygulamalarını (bozukluklara gerçekleştirir.	DKT (özgü)	4.6.1. Akıl yürütme stratejilerini kullanarak bozukluklara özgü müdahalesini uygular. 4.6.2. Doğrudan bir bireyle çalışırken aşağıdakileri etkili ve verimli biçimde yerine getirir: - Bireyin yaşı, kültürü, yetenekleri, öğrenme tarzı, ilgi alanlarına duyarlı ve ortama uygun materyal, araç-gereç, teknoloji kullanır, - Görevleri somut adımlara böler, ulaşılması gerçekçi hedefler koyar, - Görevlerin net açıklamalarını yapar, - Bireye/gruba özgü ve bireyin öğrenme ihtiyaçlarını karşılayan geri bildirimler ve kabul gören davranış değiştirme teknikleri kullanır (Örn. etkili zaman yönetimi, pekiştirme), - Müdahaleyi bireyin başarısı veya başarısızlığına göre uyarlar, - Gelecekte yapılacak müdahaleleri planlar (bağımsız şekilde veya bir ekibin parçası olarak) bir zaman çizelgesi oluşturur. Örn. önceliklendirme, zaman (süre, sıklık, yoğunluk) 4.6.3. DKT müdahalesinin yüksek kaliteyle sürdürülmesi için beklenen ve ölçülen veriler ışığında sonuçların izlenmesi ve değerlendirilmesi yoluyla sürekli bir gözden geçirme süreci uygular: - Hedefleri, terapiye başlama düzeyi ve terapi sonlanma ölçümlerini nitel ve nicel objektif yöntemlerle yaparak sürekli izlediğini gösterir, - Müdahale programının doğru bir şekilde uygulandığını belgeler, - Süreç verilerini eleştirel gözle analiz eder, - Terapiye/müdahaleye verilen yanıtı belgeleyerek uygulamada ilgili değişiklikleri, iyileştirmeleri yapar ve terapinin etkililiğini gösterir, 4.6.4. İş riskleri ve tehlikelere karşı güvenlik önlemlerini gözetir ve/veya en aza indirgeyen güvenli uygulamalar yapar ve bunları onam formu ile belgeler. 4.6.5. Başvuran bireyin ailesine, birincil bakıcılarına/yakınlarına terapi süreci ile ilgili bilgi, ev ödevleri vb., aile danışmanlığı verir.
YETERLİK 4.7. Değerlendirme ve müdahale sonuçlarının kayıtlarını tutar, raporlar ve ilgililerle paylaşır.		4.7.1. Değerlendirme ve müdahalenin hedeflerini, sonuçların ölçümünü ve kararların gerekçelerini kayıt altına alır, sağlıkta güncel kodlama sistemine (ICD-10, ICF, SUT vb.) uygun olarak belgeler. 4.7.2. Analiz edilmiş ve yorumlanmış değerlendirme verilerini, klinik muhakemesini, değerlendirme ve öngörülen sonuçlara ilişkin yorumlarını, müdahale planını, uygulama ve sonuçlarını, diğer ekip üyelerinin tavsiyelerini ve kanıtlarını içeren yazılı rapor hazırlar. 4.7.3. Danışan ve ilgili uzmanların rapor ve belgelere erişimini etik ve yasal zeminde sağlar.

	4.7.4. DKT müdahalesi gerekli olmadığında ve/veya terapi sonlandırma sürecinin tamamlanmasından sonra taburculuk planlamasını kalite yönetimine uygun yönetir.
YETKİNLİK 5. GENEL SAĞLIK ve EĞİTİM SİSTEMİNDE DİL VE KONUŞMA TERAPİSİ HİZMET SUNUMUNU PLANLAYARAK YÖNETİR.	
YETERLİK 5.1. Genel sağlık ve eğitim sistemlerinin yönetsel ve örgütsel süreçlerinde rol alır.	5.1.1. Hizmet sunumunda alanı ile ilgili işletme, yönetsel ve organizasyon süreçlerinde DKT olarak yönetici rolü alır. 5.1.2. DKT hizmetini planlama, uygulama, değerlendirme, müdahale süreçlerinde kaynakları toplum yararına maliyet-etkin ve mevzuata uygun kullanır. 5.1.4. Özel gereksinimli bireylere DKT hizmetinin sunulmasına yönelik ilgili kurullarda ve kurumlarda görev alır. 5.1.5. İlk yardım, iş güvenliği, risk ve kriz yönetimi süreçlerinde işbirlikçi, çözüm odaklı davranışlar sergiler.
YETERLİK 5.2. Liderlik rolü üstlenir.	5.2.1. Vizyoner, fırsat ve olanakları gören, cesaretle konfor alanının dışına çıkabilen, ilham veren, başkalarını güçlendiren örnek davranışlar göstererek lider olma yönünde çalışır. 5.2.2. DKT uygulamaları ile ilgili daha geniş bağlama ait problemleri tespit etmek ve çözmek için verimli bir bilgi yönetim sistemi ve ekip ağı kurmada liderlik becerilerini kullanır. 5.2.3. Yüksek hizmet kalitesini güncel tutmak amacıyla sağlık ve eğitim gereksinimlerinin iyileştirilmesine yönelik hizmet sunumu, planlama, hesap verebilirlik, danışanın durumunun izlenmesi gibi yöntemler, teknikler geliştirme, kılavuzlar hazırlama ve politikalar geliştirmede aktif liderlik rolü alır.
YETERLİK 5.3. Danışmanlık hizmeti sağlar.	5.3.1. DKT'ye ihtiyaç duyan ve/veya riskli bireylerin/grupların yaşam kalitesini ve iyilik hallerini arttırıcı davranışları kazanması için her yaştan birey, aile ve/veya sağlık profesyonelleri ve diğer meslek uzmanlarına (bilgilendirme, seminer, toplantı, ev programı uygulamaları) birebir/ grup danışmanlığı yapar. 5.3.2. DKT hizmetinin ihtiyacı olan bütün bireylere sunulabilmesi için gerçekleştirilecek politika, kanun ve yasal mevzuat oluşturulması gibi faaliyetlere dahil olarak danışmanlık sağlar.
YENİLİKÇİ BECERİLER VE PROFESYONEL DEĞERLERE YÖNELİK YETKİNLİK VE YETERLİKLER	
YETKİNLİK 6. KİŞİSEL VE MESLEKİ GELİŞİMİNİ SÜREKLİ İLERLETİR.	
YETERLİK 6.1. Öze dönük kişisel gelişimini ilerletir.	6.1.1. Etkili iletişimcidir; ilgili disiplinlerdeki uzmanlar, hastalar, danışanlar, bakıcı/aile, toplumla yüz yüze ve/veya çevrimiçi ortamlarda bilim dilini kullanarak güvenilir ve istikrarlı bir tutum sergiler. 6.1.2. Pozitif tutum, empati ve öngörü becerisi sergileyerek iletişim ve tartışma ortamlarında bunu kendi performansına yansıtır. 6.1.3. Öznel iyi oluşunu desteklemek (fiziksel, ruhsal ve sosyal yönden iyilik halini ve sağlığını korumak, stresle başa çıkabilmek) için en az bir kültürel, sosyal, sanatsal, entelektüel ve/veya sportif

		alanda performans sergiler. 6.1.4. Mesleğinin taleplerini karşılayabilmek için mesleki güçlükler karşısında özgüvenli, esnek ve uyumlu davranır.
YETERLİK Özyönetim sergiler.	6.2. becerileri	6.2.1. Kendi performansını öz-eleştirel değerlendirerek bireysel çalışma ve öğrenme süreçlerini ve kariyer gelişimini etkili olarak yönetir. 6.2.2. Kendi mesleki performansını, iş yükünü, zamanını ve kaynaklarını etkin ve verimli biçimde yönetir. 6.2.3. Yenilikçi özelliği ile yaratıcı çözümler geliştirerek mesleğine yönelik ürün, proje ve politikaların geliştirilmesinde girişimcilik sorumluluğu alır.
YETERLİK gelişimini yaşam boyu sürdürür.	6.3. Mesleki	6.3.1. Mesleğinde yenilikleri izler, bilimsel bilgi ve becerilerini derinlemesine geliştirmek için olumlu değer ve tutumlar sergiler. 6.3.2. Eğiticinin eğitimi, sürekli mesleki hizmet içi eğitim ve öğrenme topluluklarına ve etkinliklerine katılma isteği ve becerisi sergiler. 6.3.3. Sağlık çevrelerinde meydana gelen değişimleri hassas biçimde izler, değişen koşullara uyum sağlar, esnek düşünerek bilgi ve uygulamalarını geliştirir. 6.3.4. En az bir yabancı dili kullanır.
YETERLİK Bilgi/bilişim okur yazarlığı becerilerini etkin kullanır.	6.4.	6.4.1. Sağlık ve eğitim hizmeti sunumunda dijital, medya/sosyal medya, sağlık okuryazarlığı becerilerini sergiler. 6.4.2. DKT mesleki uygulamalarında (değerlendirme, terapi ve terapötik geribildirim için) yararlanılan bilişim teknolojilerindeki yenilikleri izleyerek mevcut ve gelişmekte olan araç, alet, cihaz teknolojilerini kullanır. 6.4.3. Kullandığı, yararlandığı tüm teknolojinin, araç-gereç, alet ve cihazların hijyen, bakım ve kullanımını iş sağlığı ve güvenliği ilkelerine uygun yürütür.
YETKİNLİK 7. PROFESYONEL, ETİK VE İNSANİ DEĞERLERİ GÖZETİR.		
YETERLİK 7.1. İnsan haklarına, insani onur ve değerlere saygılı ve duyarlı davranır.	7.1.	7.1.1. Evrensel düzeyde insan haklarına, insani onur ve değerlere saygılıdır; yaş, dil, din, ırk, kültür, cinsiyet, cinsel yönelim, özel gereksinim, bireysel farklılık ayrımcılığı yapmaksızın DKT hizmeti sunar.
YETERLİK 7.2. Etik ve yasal sorumluluklara uygun davranır.	7.2.	7.2.1. DKT kimliği ve bilinci geliştirir. 7.2.2. Mesleki-bilimsel etik kuralları benimser, uyar ve yasal sorumluluklar dahil yürürlükteki ilgili tüm mevzuat, bilgi edinme özgürlüğü, onam/onay alma, gizlilik-mahremiyet mevzuatı ve yasal kısıtlamalar dahilinde çalışır. 7.2.3. Mesleğinin gerektirdiği hak ve yasal sorumluluklar çerçevesinde, sınırlarının farkında olarak görev ve yükümlülüklerini bağımsız ve kendine yetebilen bir biçimde yerine getirir.
YETERLİK 7.3. İş birliği, disiplinlerarası ve mesleklerarası ekip içinde çalışır.	7.3.	7.3.1. Sağlığın korunması, geliştirilmesi ve mesleki uygulamalarında birey, bakıcı/aileler dahil inter-multi-transdisipliner, mesleklerarası ekipler ve çalışma gruplarıyla başarılı şekilde çalışır.

	7.3.2. Kendinin ve ekip içindeki sağlık/diğer çalışanların görev ve yükümlülüklerinin farkındadır, buna uygun davranışlar göstererek uyumlu çalışır. 7.3.3. DKT açısından gereksinim olduğunda ekip oluşturur ve liderlik eder.
YETKİNLİK 8. DKT MESLEK VE BİLİM ALANININ GELİŞTİRİLMESİ VE EĞİTİMİ İÇİN ÇALIŞIR.	
YETERLİK 8.1. Hak savunucusudur.	8.1.1. Bireysel farklılıklara saygılı ve duyarlı davranarak yasalara uygun şekilde birey/hasta/danışan ve yakınlarının haklarını koruyarak savunur. 8.1.2. İş yükü, iş yerinde veya resmi düzeyde kaynak tahsisi, politika kararları, mesleki özlük hakları ve/veya etik konularla ilgili olarak kendini ve mesleğini savunur. 8.1.3. DKT hizmetlerinin kalitesinin artırılmasını ve sürdürülmesini savunur.
YETERLİK 8.2. Eğitici/öğretici görevi üstlenir.	8.2.1. Meslek farkındalığını oluşturmak için DKT rolü, sorumlulukları, DKT uygulamalarının kapsamı konularında farklı toplum kesimlerine eğitim verir. 8.2.2. DKT meslektaşlarını, öğrencileri, ekip üyelerini iş birliği ve mesleklerarası çalışma konusunda eğitir, onlara rol-model olarak geri bildirimlerle destekler. 8.2.3. Alanına ilişkin meslek örgütünü, akademik ortamları tanır ve bünyelerinde sorumluluk ve/veya görev alır. 8.2.4. Mesleğini ve bilim alanını geliştirmek için medya, bilgi, iletişim teknolojileri ve materyallerini kullanarak hedef popülasyonun gereksinimlerine uygun eğitsel proje, program tasarlar, değerlendirir ve izler.
YETERLİK 8.3. Mesleki gözetim/süpervizörlük yapar.	8.3.1. Klinik mesleki eğitimin ve gözetimin (süpervizyon) ilke ve uygulamalarının bir gereklilik olduğunu kabul eder, bunlara uyar ve sürekliliğini sağlar. 8.3.2. Kendinden kıdemsizleri ve stajyerleri onların bağımsızlıklarına ve mesleki sorumluluklarına saygı göstererek yetiştirir ve örgüt içinde mesleğe özgü, meslekle ilişkili görevlerin verimli ve etkili bir şekilde yürütülmesi için onlara yol gösterir ve süpervizörlük yapar.
YETERLİK 8.4 Kalite çalışmalarını destekler ve katılır.	8.4.1. Mesleğinin kalitesini sürdürmek ve ilerletmek için standartları destekleyip takip eder. 8.4.2. İç ve dış çevre, akran değerlendirmeleri ve bulunduğu ortam/kurumun kalite programlarını destekler ve katılır. 8.4.3. Kalite yönetimi ve sürekliliği, çevre koruma ve iş güvenliği konularında süreçlere uygun davranır.

EK 4. DKT MESLEKİ KLİNİK UYGULAMA BECERİ LİSTESİ ve ÖĞRENME DÜZEYLERİ

	I. DKT MESLEKİ KLİNİK UYGULAMA BECERİLERİ- LİSANS MEZUNU	ÖĞRENME DÜZEYİ
	A. ÖNLEYİCİ/ KORUYUCU DKT	
1.	DKT kapsamındaki tüm bozukluklara yönelik erken müdahale programlarını planlanması, uygulanması ve izlenmesinde rol oynar.	4
2.	Diğer meslek elemanları veya kurumlarının tutumlarının farkındadır, yapılabileceklerle ilgili önerilerde bulunur.	4
3.	Koruyucu yaklaşım çalışmaları için sağlık, eğitim alanlarında kolaylaştırıcı ve zorlaştırıcı etkenleri açıklar.	2
4.	Dil ve konuşma bozukluklarının önlenmesi için birinci basamak sağlık hizmet çalışmaları oluşturur.	2
5.	Erken müdahale programları hakkında farkındalığa ve yeterli düzeyde bilgiye sahiptir.	1
6.	Erken müdahale ekibinde yer alan diğer uzmanlarla ve ebeveynlerle iş birliği içinde çalışır.	3
7.	Dil ve konuşma terapisi alanına ilişkin toplum farkındalığını oluşturur.	2
8.	Dil ve konuşma terapisi sağlık hizmetlerinin ikinci basamağında uygulanabilecek koruyucu yaklaşımlara ilişkin çalışmaları erken dönemde başlatır.	1
	a. Tarama	
9.	Dil, konuşma, ses ve yutma bozuklukları taramasını hızlı ve etkili bir şekilde yapar.	4
10.	Sağlıklı bireyin fiziksel, psikososyal ve dil gelişim basamaklarını açıklar.	1
11.	Taramada kullanılan değerlendirme araçlarını doğru şekilde seçer.	2
12.	Taramada kullanılan değerlendirme araçlarını uygular.	2
13.	Taramaya ilişkin sonuçları açık ve ölçülebilir biçimde raporlar.	4
14.	Tarama sonucunda ileri değerlendirme gerekliliğine karar verir.	4
15.	Tarama sonucunda gerekiyorsa bireyi ilgili birimlere yönlendirir.	4
16.	Taramada kullanılan değerlendirme araçlarını dijital ortamlara aktarır ve etkin tarama yapar (dijital okuryazarlık).	4
17.	Kültürel ve dilsel açıdan çeşitliliği olan bireylere göre tarama araçlarını modifiye eder ve kullanır (esneklik ve klinik hizmetlerde yönetim).	4
	B. GENEL KLİNİK DEĞERLENDİRME	
	a. Öykü Alma	
18.	Demografik bilgileri kaydeder.	4
19.	Sosyal hikaye alır (kültürel inanış ve davranışlar, aile ve bakım veren durumu, sosyal aktiviteler, iletişim vb) ve varsa kültürel dilsel çeşitliliğin birey üzerindeki etkisini sorgular.	4
20.	İş/okul/oyun durumunu kaydeder (önceki, şimdiki durum, toplumsal ve boş zaman aktiviteleri, vb).	4
21.	Fiziksel, psikososyal ve dil gelişimi süreçleri ile ilgili bilgi alır.	4
22.	Sosyal ve sağlık alışkanlıklarını belirler (davranış ve sağlık riskleri, fiziksel uyum seviyesi vb)	4

23.	Medikal ve cerrahi hikayeyi alır (kardiovasküler, endokrin, metabolik, gastrointestinal, prenatal, natal, postnatal, medikal ve diğer sağlıkla ilgili durumlar).	4
24.	Fonksiyonel durum ve aktivite seviyesini belirler (şimdiki ve önceki kendine bakımla ilgili fonksiyonel durum, günlük yaşam aktiviteleri ile ilgili fonksiyonel seviye).	4
25.	İlaç kullanımlarını kaydeder.	4
26.	Bireyin genel sağlık durumunu belirler; kendisi, ailesi, bakım vereni (fiziksel fonksiyon, postür, psikolojik fonksiyon, rol fonksiyonu, sosyal fonksiyonu vb).	3
27.	Genel klinik değerlendirme içerisindeki maddeleri gerektiğinde telefon ve bilgisayar gibi teknolojik araçları kullanarak yapar.	4
C. Oral-Motor-Duysal, Fiziksel Değerlendirme		
28.	Yüzün simetrisini istirahat ve konuşma sırasında inceler.	4
29.	İntraoral yapıların simetrisini ve anatomisini istirahat ve konuşma sırasında değerlendirir.	4
30.	Kranial sinir değerlendirmesi yapar.	3
31.	Temporomandibular eklem hareket açıklığını değerlendirir.	3
32.	Artikülasyon yapıların çalışma prensibini bilir ve gözlemler.	4
33.	Myofonksiyonel ve oro-fasiyal değerlendirme gerçekleştirir.	3
34.	Konuşma ve yutmaya özel oral-motor-duyu işlevlerini değerlendirir.	3
35.	Oral-motor, nöromusküler fizik muayene için gerekli alana özgü basit alet ve diğer cihazları kullanır.	4
D. İŞLEVSEL DEĞERLENDİRME ve TİPLENDİRME		
a. Dil Değerlendirmesi (Pediatrik ve Yetişkin)		
36.	Söz öncesi iletişimi değerlendirir.	4
37.	Paralinguistik becerileri değerlendirir.	4
38.	Alıcı dil becerilerini değerlendirir (fonoloji, morfoloji, sentaks, semantik, pragmatik).	4
39.	İfade edici dil becerilerini değerlendirir (fonoloji, morfoloji, sentaks, semantik, pragmatik).	4
40.	Doğal konuşma örneği alarak bu örnekleri analiz eder.	4
41.	Çeşitli dil testi ve bataryalarını uygular.	4
42.	Sözel taklit becerilerini değerlendirir.	4
43.	Erken okur-yazarlık (fonolojik farkındalık, harf bilgisi, yazı farkındalığı, sözcük bilgisi, dinlediğini anlama, öyküleme) ve okumaya hazırlık becerilerini (görsel algı, motor beceriler, el-göz koordinasyonu gibi) değerlendirir.	4
44.	Okuma, yazma becerilerini değerlendirir.	4
45.	İşitme kaybını fark edip yönlendirir.	4
46.	Gelişimsel dil bozukluklarında ayırıcı özellikleri tanımlayarak tiplendirme yapar (DKT tanılması).	4
47.	Kültürel ve dilsel açıdan çeşitliliği olan bireylere uygun stratejilerle (örn. Kültüre ait ön bilgi edinme, değerlendirme seansına daha fazla süre ayırma) dil değerlendirmesi yapar.	4
48.	Edinilmiş dil bozukluğunda afazili bireylere uygun dil testleri ve bataryalarını uygular.	4
49.	Afazi özelliklerini ve tiplerini belirler.	4
50.	TBH, sağ beyin dil-iletişim bataryalarını uygular.	4

51.	TBH, sağ beyin dil-iletişim özelliklerini belirler.	4
52.	Edinilmiş dil bozukluklarında nesnel, öznel, test/ölçek diğer gerekli ölçüm yöntemleriyle ayırıcı özellikleri tanımlar tiplendirme yaparak DKT tanısı koyar.	4
b. Bilişsel-İletişimsel Değerlendirme		
53.	Dikkat becerilerini değerlendirir.	4
54.	Bellek fonksiyonlarını değerlendirir.	4
55.	Problem çözme becerilerini değerlendirir.	4
56.	Yürütücü işlevleri değerlendirir.	4
57.	Bireyin bilişsel-iletişimsel özelliklerini belirler.	4
58.	Bilişsel-iletişimsel bozukluklarında nesnel, öznel, test/ölçek dil-iletişim bataryaları ve diğer gerekli ölçüm yöntemleriyle ayırıcı özellikleri tanımlar tiplendirme yaparak DKT tanısı koyar.	4
c. Konuşma Üretimi Değerlendirmesi		
59.	Motor planlama ve yürütme becerilerini değerlendirir (çocukluk çağı apraksisi, yetişkin apraksisi, dizartri, oral apraksi vb.).	4
60.	Konuşma üretimine ilişkin motor becerileri değerlendirir (diadokinetik hız vb.).	4
61.	Artikülasyon becerilerini değerlendirir, varsa hatalı üretimleri (yer değiştirme, ünsüz silme, hatalı üretim vb.) ve/veya telafi edici stratejileri (glottal stop, nazal frikatif vb.) çeşitli test bataryaları ile tespit eder.	4
62.	Konuşma sesi uyarılabilirliğini değerlendirir.	4
63.	Uygun konuşma örneği alarak bu örnekleri sesletim ve sesbilgisel olarak analiz eder.	4
64.	Fonolojik becerileri değerlendirir.	4
65.	Konuşma bozukluklarında çeşitli nesnel, öznel, test/ölçek bataryaları ve diğer gerekli ölçüm yöntemlerini kullanarak ayırıcı özellikleri tanımlar tiplendirme yaparak DKT tanısı koyar.	4
66.	Devam eden konuşma sırasında zamanlama ve entonasyon paternleri bozuk seslendirmeleri ayırt eder.	4
d. Konuşma Akıcılığı Değerlendirmesi		
67.	Konuşma solunum paternini değerlendirir.	4
68.	Konuşma akıcılığındaki (kekemelik ve hızlı-bozuk konuşma) bozuklukları tespit eder.	4
69.	Akıcılık bozukluğunun (kekemelik ve hızlı-bozuk konuşma) sıklık ve şiddet analizini yapar.	4
70.	Konuşma akıcılığı bozukluklarında nesnel, öznel, test/ölçek bataryaları ve diğer gerekli ölçüm yöntemleriyle ayırıcı özellikleri tanımlar tiplendirme yaparak DKT tanısı koyar.	4
e. Ses Değerlendirmesi		
71.	Ses kullanımına ait olumlu-olumsuz davranışları analiz eder.	4
72.	Solunum yolu, hava yolunun korunmasını değerlendirir.	4
73.	Sesle ilgili duygu durumlarını fark edip gerektiğinde yönlendirir.	4
74.	Ses bozukluğunun etiolojisini tanımlar.	4
75.	Laringeal fonksiyonun aerodinamik analizini yapar (maksimum fonasyon süresi, s/z oranı vb.).	4
76.	Ses özelliğinin algısal değerlendirmesini yapar.	4
77.	Müdahale yöntemini belirlemek üzere uyarılabilirliği değerlendirir.	4

78.	Total larenjektomili hastalara uygulanan ses restorasyonu modalitelerini bilir (elektolarenks, özafagial konuşma, ses protezi).	2
79.	Trakeözofageal pikür ve protezli hastaları değerlendirir.	2
80.	Trakeostomili ve ventilatöre bağlı hastalarda, baş boyun kanserli bireyin trismus değerlendirmesini yapar.	2
81.	Total larenjektomili hasta için uygun ses restorasyonu modelini seçer.	2
82.	Parsiyel larenjektomide primer fonasyon mekanizmasını tanımlar.	2
83.	Trakeotomili ve ventilatöre bağımlı hastaların respirasyon ve fonasyon değerlendirmesini yapar.	2
84.	Çeşitli ses bozukluğu bataryaları, nesnel, öznel, test/ölçek ve diğer gerekli ölçüm yöntemleriyle ayırıcı özellikleri tanımlar, tiplendirme yaparak DKT tanısı koyar.	3
f. Rezonans Değerlendirmesi		
85.	Hipernazalite ve hiponazaliteyi değerlendirir.	4
86.	Cul-de-sac rezonansı değerlendirir.	4
87.	Nazal emisyonu değerlendirir.	4
88.	Mikst nazalite değerlendirir.	4
89.	Rezonans bozukluklarında gerekli nesnel, öznel, test/ölçek bataryaları ile ayırıcı özellikleri tanımlar, tiplendirme yaparak DKT tanısı koyar.	4
g. Yutma ve Beslenme Değerlendirmesi		
Yutmanın oral, faringeal ve özofageal değerlendirilmesi		
90.	Oro-fasiyal gözlemsel analiz yapar (ağız hijyeni, ağız kuruluğu, saliva, ağızda yara vb.).	4
91.	Yutma ve beslenme ile ilişkili olabilecek refleksleri değerlendirir (gag refleksi, palatal refleks, çiğneme refleksi, yutma refleksi, istemli öksürük, istemli apne, kuru gargara, boğaz temizleme)	4
92.	Larinks elevasyonunu değerlendirir.	4
93.	Boyun hareketliliğini değerlendirir.	4
94.	Oro-fasiyal kas fonksiyonlarını değerlendirir (çiğneme kasları, ısırma kuvveti, dil hareketleri vb.).	4
95.	Oral faz süresini hesaplar.	4
96.	Çiğneme fonksiyonunu değerlendirir.	4
97.	Ağız kapanmasını değerlendirir.	4
98.	Ağızdan besin taşmasını değerlendirir.	4
99.	Yutmanın tetiklenmesini değerlendirir.	4
100.	Çoklu yutmayı değerlendirir.	4
101.	Ağızda kalıntıyı değerlendirir.	4
102.	Nazal regürjitasyonu değerlendirir.	4
103.	Öksürüğü değerlendirir.	4
104.	Takılma hissini değerlendirir.	4
105.	Islak sesi değerlendirir.	4
106.	Siyanozu değerlendirir.	4
107.	Kusmayı değerlendirir.	4
108.	Yutmaya ilişkin yapıların duyu değerlendirmesini yapar.	3
109.	Trakeotomili ve ventilatöre bağımlı hastaların yutma fonksiyonunu yatak başı ve aletsel yöntemlerle değerlendirir.	3

110.	Trakeotomili ve ventilatöre bağımlı hastaların tek yönlü konuşma valfi için uygunluğunu değerlendirir.	3
111.	Yutmaya ilişkin yapı ve kasların hareket paternini, koordinasyonunu ve zamanlamasını değerlendirir.	3
112.	Yutmaya ilişkin yapı ve kasların simetrisini, tonusunu değerlendirir.	3
113.	Besin alımında en güvenli ve en etkili yöntemi belirler.	3
114.	Yutma bozukluklarında gerekli nesnel, öznel, test/ölçek bataryaları ile ayırıcı özellikleri tanımlayarak tiplendirir ve DKT tanısı koyar.	4
Beslenme Alışkanlıklarının Değerlendirilmesi		
115.	Beslenme şeklini değerlendirir.	3
116.	Beslenme süresini değerlendirir.	3
117.	Besin tercihini belirler.	3
h. Aletsel (Enstrümantal) Değerlendirme		
118.	Yutma fonksiyonuna ilişkin yapıların nasıl görüntülendiğini bilir ve görüntüleri yorumlar.	4
119.	Yutma sırasında gerçekleşen lingual, velofarengeal, farengeal ve larengeal hareketlerin koordinasyonunu ve etkililiğini değerlendirir.	3
120.	Hipofarenks ve larenksteki sekresyonların lokasyonunu ve miktarını değerlendirir.	3
121.	Yutmaya ilişkin değerlendirme sırasında besinin farenksten mideye geçişini tarar ve yorumlar.	3
122.	Besin alımında en güvenli bolus miktarını belirler.	4
123.	Beslenme sırasındaki etkililiği ve güvenliği arttırmak için postür, pozisyonlama, manevra ve diğer teknikleri belirler.	4
124.	Oral ve nazal kavitelerdeki akustik enerji çıkış oranını ölçer.	4
125.	Rezonans bozukluklarına yönelik objektif ölçümler alır ve ölçüm sonuçlarını değerlendirir.	4
126.	Konuşma sırasında velofarengeal fonksiyonu objektif ölçüm yöntemleriyle değerlendirir.	4
127.	Müdahale öncesi ve/veya sonrasında velofarengeal fonksiyonu ve nazaliteyi objektif aletsel ölçümlerle değerlendirir, sonuçları karşılaştırıp yorum yapar.	3
128.	Dil ve konuşma bozukluklarının enstrümantal değerlendirmesinde kullanılan cihazların kalibrasyonunu yapar.	3
129.	Ses bozukluklarında konuşma sinyallerini gözlemlemeye ve analiz etmeye yarayan cihazları kullanır.	3
130.	Ses ve konuşma parametrelerini analiz eder ve ses bozukluklarının tanısı için yorum yapar.	4
131.	Her bozukluğa ait konuşma örneklerinin bilgisayar tabanlı analizini yapar ve yorumlar.	4
132.	Aletsel ölçümlerin normatif verilerine dayalı olarak patolojik sesi belirler.	4
133.	Dil, konuşma ve sesle ilişkili teknolojik cihazları fonksiyonel değerlendirme, geri bildirim, terapi etkililiği için kullanır.	3
134.	Hastanın sesini terapi öncesi ve terapi süresince karşılaştırmalı olarak değerlendirir.	4
135.	Motor konuşma bozukluklarında tiplendirme ve değerlendirme için kullanılan ses akustik analiz programlarını kullanır.	4

136.	İkinci formant geçişi, tremor analizi, entonasyon uyarılabilirliği alanlarında değerlendirme yapar.	4
137.	Vokal foldların titreşim davranışlarını gösteren noninvaziv/minimal invaziv görüntüleme ölçüm ve geribildirim yöntemlerini yorumlar ve raporlar.	3
138.	Görüntüleme yöntemleri (radyolojik/diğer) ile yutma ve beslenme değerlendirmesini açıklar.	3
139.	Görüntüleme yöntemleri (radyolojik/diğer) ile yapılan yutma ve beslenme değerlendirmesi sonuçlarını yorumlar ve raporlar.	3
140.	Görüntüleme yöntemleri (radyolojik/diğer) ile yapılan yutma değerlendirmesi sırasında kompensatuar ve terapötik stratejilerin değerlendirmesi ile ilgili öneride bulunur.	3
141.	Aerodinamik ölçümler yapan, larinksin valf mekanizmasıyla ilgili indirekt bilgi sağlayan cihazları kullanır.	3
142.	Aerodinamik ölçümlerin sonuçlarını yorumlarken yaş ve cinsiyete uygun normatif değerlerle karşılaştırma yapar.	4
143.	İşitme kayıplarında temel odyometrik testleri bilir ve sonuçlarını yorumlar.	2
144.	İşitsel dili ve konuşmayı algılama becerilerini değerlendirir.	2
E. MÜDAHALE /TERAPİ/REHABİLİTASYON		
a. Oral-Motor-Duysal Müdahale		
145.	Oral-motor mekanizmaların mobilite, çeviklik, hassasiyet ve dayanıklılığını geliştirmeye yönelik egzersiz planlayıp uygular.	4
146.	Oral mekanizma farkındalığını geliştirmeye yönelik egzersizleri planlayıp uygular.	4
147.	Oral taktıl duyarlılığı normalize etmeye yönelik egzersiz programını planlayıp uygular.	4
148.	Oral-motor kasların kuvvetini geliştirmeye yönelik egzersiz programı planlayıp uygular.	4
149.	Oral-motor yapıların stabilitesini arttırmaya yönelik egzersizleri planlayıp uygular.	4
150.	Konuşma ve beslenme için gerekli temel hareketler elde edildiğinde, bu hareketlerin işlevsel kullanımına yönelik aktiviteler gerçekleştirir.	4
b. Dil ve Biliş Bozukluklarına İlişkin Müdahale		
151.	Alıcı dil becerilerini geliştirmeye yönelik terapi planı hazırlar (Tüm maddeler semantik, sentaks, morfoloji, pragmatik bileşenleri içermektedir).	4
152.	Alıcı dil becerilerini geliştirmeye yönelik ev programı hazırlar.	4
153.	Alıcı dil becerilerini geliştirmeye yönelik ev programını uygulamaya yönelik aileyi hazırlar.	4
154.	Alıcı dil becerilerini geliştirmeye yönelik terapi planını uygular.	4
155.	İfade edici dil becerilerini geliştirmeye yönelik terapi planı hazırlar.	4
156.	İfade edici dil becerilerini geliştirmeye yönelik ev programı hazırlar.	4
157.	İfade edici dil becerilerini geliştirmeye yönelik ev programını uygulamaya yönelik aileyi hazırlar.	4
158.	İfade edici dil becerilerini geliştirmeye yönelik terapi planını uygular.	4
159.	Okumaya hazırlık becerilerini geliştirmeye yönelik terapi planı hazırlar.	4
160.	Okumaya hazırlık becerilerini geliştirmeye yönelik ev programı hazırlar.	4
161.	Okumaya hazırlık becerilerini geliştirmeye yönelik ev programını uygulamaya yönelik aileyi hazırlar.	4
162.	Okumaya hazırlık becerilerini geliştirmeye yönelik terapi planını uygular.	4

163.	Okuma, yazma becerilerini geliştirmeye yönelik terapi planı hazırlar.	4
164.	Okuma, yazma becerilerini geliştirmeye yönelik ev programı hazırlar.	4
165.	Okuma, yazma becerilerini geliştirmeye yönelik ev programını uygulamaya yönelik aileyi hazırlar.	4
166.	Okuma, yazma becerilerini geliştirmeye yönelik terapi planını uygular.	4
167.	Bilişsel-iletişimsel fonksiyonları geliştirmeye yönelik terapi planı hazırlar.	3
168.	Bilişsel-iletişimsel fonksiyonları geliştirmeye yönelik terapi planını uygular.	3
169.	Gerekli durumlarda uygun alternatif iletişim yöntemlerini belirler.	3
170.	Gerekli durumlarda uygun alternatif iletişim yöntemlerinin kullanımına yönelik bireyi ve aileyi hazırlar.	3
171.	Gerekli durumlarda uygun alternatif iletişim yöntemlerinin kullanımına yönelik terapi planını uygular.	3
172.	İşitme kayıplı ve/veya koklear implant hastasının preoperatif dil-konuşma değerlendirmesi ve ameliyat sonrası dil-konuşma terapisinin gerçekleştirilmesi görevini yapar.	2
173.	Dil ve bilişsel terapi uygulamaları için materyal geliştirir.	4
174.	Dil ve konuşma terapisinde müzik terapi, oyun ve etkinlik temelli terapi yöntemlerini uygular.	3
175.	Dil ve konuşma terapisinde alanı ile ilişkili duyu bütünleme terapisi yöntemlerini uygular.	2
c. Konuşma Bozukluklarına İlişkin Müdahale		
176.	Konuşma sesi bozukluklarına yönelik terapi planı hazırlar.	4
177.	Konuşma sesi bozukluklarına yönelik ev programı hazırlar.	4
178.	Konuşma sesi bozukluklarına yönelik ev programını uygulayabilmeye yönelik aileyi hazırlar.	4
179.	Konuşma sesi bozukluklarına yönelik terapi planını uygular.	4
180.	Konuşmaya ilişkin motor bozukluklara yönelik terapi planı hazırlar.	4
181.	Konuşmaya ilişkin motor bozukluklara yönelik ev programı hazırlar.	4
182.	Konuşmaya ilişkin motor bozukluklara yönelik ev programını uygulamaya yönelik aileyi hazırlar.	4
183.	Konuşmaya ilişkin motor bozukluklara yönelik terapi planını uygular.	4
184.	Nörodejeneratif hastalıklarda görülen motor konuşma bozukluklarında uygulanan alternatif iletişim yöntemlerini seçer ve uygular.	3
185.	Konuşma solunum paternini geliştirmeye yönelik terapi planı hazırlar.	4
186.	Konuşma solunum paternini geliştirmeye yönelik ev programı hazırlar.	4
187.	Konuşma solunum paternini geliştirmeye yönelik terapi planını uygular.	4
188.	Konuşma akıcılığındaki bozukluklara yönelik terapi planı hazırlar.	4
189.	Konuşma akıcılığındaki bozuklukların bilişsel, motor, duygusal ve sosyal becerilerdeki etkisine yönelik terapi planı hazırlar.	4
190.	Konuşma akıcılığındaki bozukluklara yönelik ev programı hazırlar.	4
191.	Konuşma akıcılığındaki bozukluklara yönelik ev programını uygulamaya yönelik aileyi hazırlar.	4
192.	Konuşma akıcılığındaki bozukluklara yönelik terapi planını uygular.	4
193.	Konuşma bozukluklarına ilişkin terapi uygulamaları için materyal geliştirir.	4
d. Ses Bozukluklarına İlişkin Müdahale		
194.	Ses terapisinde uygulanan teknikleri gösterir.	4

195.	Hastanın terapiye uygunluğunu belirler.	4
196.	Hastanın terapi sonrası takiplerini yapar.	4
197.	Vokal hijyen önerileni hastaya uygun şekilde düzenler.	4
198.	Kişiye özgü terapi programı planlar.	4
199.	Kişiye özgü terapi programı uygular.	4
200.	Sesi efektif kullanmak için etkili solunum yöntemlerini seçer.	4
201.	Ses ısıtma ve soğutma egzersizlerini uygular.	4
202.	Biofeedback amaçlı ses üretim mekanizmasını hastaya anlayacağı şekilde kısaca öğretir.	4
203.	Laringeal manipülasyonları uygular.	4
204.	Larenks konumu, kıkırdakları ve kaslarını palpe eder.	4
205.	Laringeal masaj yöntemlerini uygular.	4
206.	Nörojenik ses terapisi yöntemlerini uygular.	4
207.	Ses terapisi uygulamalarında materyal geliştirir.	4
208.	Total larenjektomili hastaya özofageal konuşma yöntemiyle konuşmayı öğretir.	2
209.	Elektrolarinks kullanmayı öğretir.	2
210.	Ses protezi modalitelerini açıklar.	2
211.	Ses protezi seçiminde öneride bulunur.	2
212.	Ses protezinin konuşmada kullanımını hastaya öğretir.	2
213.	Ses protezinin bakımını ve yardımcı aparatların kullanımını hastaya öğretir.	2
214.	Parsiyel larenjektomili hastada kişiye özgü ses terapisi planlar ve uygular.	2
215.	Trakeotomi ve ventilatöre bağımlı hastalarda tek yönlü konuşma valfi kullanımını öğretir, larinks elevasyonunu arttırır.	2
e. Rezonans Bozukluklarına İlişkin Müdahale		
216.	Rezonans özelliklerini geliştirmeye yönelik terapi planı hazırlar (Tüm maddeler hipernazalite, nazal emisyon, cul-de-sac rezonans, hiponazalite için düşünülmelidir).	4
217.	Rezonans özelliklerini geliştirmeye yönelik ev programı hazırlar.	4
218.	Rezonans özelliklerini geliştirmeye yönelik ev programını uygulamaya yönelik aileyi hazırlar.	4
219.	Rezonans özelliklerini geliştirmeye yönelik terapi planını uygular.	4
220.	Rezonans bozukluklarına ilişkin terapi uygulamaları için materyal geliştirir.	4
f. Yutma ve Beslenme Bozukluklarına İlişkin Müdahale		
221.	Beslenme ve yutma bozukluğunun özelliklerine uygun, hastanın ihtiyaçları ile isteklerini göz önünde bulundurarak bireyselleştirilmiş terapi planı hazırlar.	4
222.	Yutma ve beslenme bozukluğuna göre yarar ve riskleri göz önünde bulundurarak uygun diyet ve beslenme modifikasyonları konusunda öneride bulunur.	4
223.	Hastanın güvenli bir şekilde yutabilmesi için uygun kompensatuar stratejileri uygular.	4
224.	Gerekli kompensatuar stratejileri hastaya ve bakım verenlerine öğretir.	4
225.	Hastanın yeterli oral alımı sağlayamadığı durumlarda farklı beslenme alternatifleri ile ilgili önerilerde bulunur.	4
226.	Yutma mekanizmasına uygun pozisyonlama önerileri verir.	4
227.	Yutma bozukluğuna ilişkin uygun egzersiz programı belirler.	4

228.	Yutma bozukluğuna ilişkin uygun egzersiz programına uygun zaman yönetimi (süre, sıklık, yoğunluk) yapar.	4
229.	Yutma bozukluğuna ilişkin habilitatif/rehabilitatif teknikleri uygular.	4
230.	Yutma bozukluğuna ilişkin habilitatif/rehabilitatif manuel teknikleri uygular.	4
231.	Baş-boyun kanser cerrahisi ve/veya kemoradyoterapi ile tedavi edilen hastalarda iletişim, ses, konuşma ve yutma rehabilitasyonu yapar.	3
232.	Yutma bozukluğuna ilişkin habilitatif/rehabilitatif ileri/çok ileri aletsel tekniklerin değerlendirme ve terapide nasıl uygulandığını açıklar.	3
233.	Müdahale sonuçlarını değerlendirir ve yorumlar.	4
234.	Total larenjektomili hastalarda koku rehabilitasyonu yapar.	3
235.	Trakeotomi ve ventilatöre bağımlı hastalarda tek yönlü konuşma valfini takılmasını açıklar.	2
236.	Baş ve boyun kanserli bireyin trismus terapisini yapar.	3
237.	Evde dil ve konuşma terapisi hizmeti verir.	3
F. SONUÇLARI RAPORLAMA, KAYIT TUTMA VE İLGİLİLERLE PAYLAŞMA		
238.	Değerlendirme sonuçlarını içeren vaka raporunu yazar.	4
239.	Vaka dosyası hazırlar.	4
240.	Değerlendirme sonuçlarına dayanarak kısa dönem ve uzun dönem amaçları belirten terapi programı hazırlar.	4
241.	Terapi etkililiğini belirlemek amacıyla yapılan ara değerlendirme sonuçlarını içeren vaka raporunu yazar.	4
242.	Terapi seanslarını raporlar.	4
243.	Müdahale sonuçlarını içeren sonlandırma, taburculuk raporunu yazar.	4
244.	Uygulanan tarama testleri sonucunda bir sonraki adıma ilişkin görüş bildiren rapor hazırlar.	4
245.	Uygulanan tarama testleri sonucunda vaka raporunu hazırlar ve uygun görülen birimlere raporları ile yönlendirir.	4
246.	Vaka bilgilerini içeren kapsamlı veri tabanı oluşturur.	4
247.	Multidisipliner çalışma ortamlarında uzmanlar arasındaki iletişimi kolaylaştıracak bir biçimde vaka bilgilerini, değerlendirme sonuçlarını ve terapi aşamalarını raporlandırır.	4
G. DANIŞMANLIK (Aile, birey, sağlık profesyonelleri ve diğer meslek uzmanları)		
248.	Dil, konuşma, ses, yutma açısından risk altında bulunan bireylerin yaşam kalitesini ve iyilik hallerini arttırıcı davranışları kazanması için birey ve/veya aileye danışmanlık yapar.	3
249.	Dil ve konuşma bozukluklarının müdahalesine ilişkin birey ve/veya ailenin sosyoekonomik, kültürel yapısına uygun programlar planlar, uygulama ve takibini sürdürür.	4
250.	Prenatal, postnatal dönemde dil ve konuşma bozuklukları açısından risk altında olduğu tespit edilen bireylerin ailelerini erken dönemde bilgilendirir, uygun danışmanlık hizmetlerini verir.	4
H. İŞ BİRLİĞİ ve EKİP ÇALIŞMASI		
251.	Farklı alanlarda çalışan dil ve konuşma terapistleri ve farklı meslek gruplarından uzmanlarla mesleki ve bilgi paylaşımı için bir araya gelir.	3
252.	Dil ve konuşma bozukluklarıyla ilgili diğer meslek elemanları ile multidisipliner, transdisipliner ve interdisipliner çalışmalar yapar (koklear	3

	implant, kranyofasiyel anomaliler, baş-boyun kanser hastaları, afazi, vb ekipler, konseyler)	
253.	Gerekli durumlarda ekip liderliğini yürütür.	1
II. MESLEĞİN GELİŞTİRİLMESİ ve EĞİTİMİ		
A. HAK SAVUNMA VE DESTEK		
254.	Hak savunuculuğu yapar, meslek haklarını korur ve destekler.	3
255.	DKT ihtiyacı olan bireyler için öz-yardım gruplarının oluşturulmasını ve sürdürülmesini destekler.	3
B. DENETİM ve SÜPERVİZYON		
256.	Danışmanlık, stajyerlere süpervizörlük yapar.	1
D. EĞİTİM ve ARAŞTIRMA		
257.	Medya organları aracılığı ile sosyal sorumluluk projelerinde yer alır.	2
258.	İlgili meslek grupları ve yurtdışındaki meslektaşları birlikte ortak projeler üretir.	1
259.	DKT alanındaki yenilikler ile güncel yaklaşımları takip eder, bilgilendirme eğitimleri verir.	3
260.	DKT olarak üniversitelerin kurul/toplantılarında dış paydaş olarak yer alır.	3
261.	İlgili devlet ve özel kurum/kuruluşlar ile mesleğin tanıtılmasına, geliştirilmesine, topluma katkıda bulunmada pay sahibi olunmasına yönelik çalışmalar yürütür.	3
E. YÖNETİM ve LİDERLİK		
262.	Genel olarak sağlık ve eğitimi geliştirmek için örgütsel ve yönetsel süreçlerde görev alır.	1
263.	Verimli bir bilgi yönetim sistemi, ekip ağı kurma ve liderlik becerileri gösterir.	1
264.	Meslek ve bilim dalının gelişimini, mesleğin kalitesini arttırmak, sürdürmek ve ilerletmek için standartları destekleyip gözetir.	1

EK 5. DKT HİZMET SUNUM ALANLARINA GİREN BOZUKLUKLAR / DURUMLAR/RİSKLER

Dil ve Konuşma Terapisi hizmet sunum alanlarına giren bozukluklar/durumlar aşağıdaki tabloda belirtilen örneklerdeki gibi çeşitli etiyolojilere bağlı olarak ortaya çıkabilir, çevresel ve/veya adli-psikososyal durumlarla belirli bir etiyolojinin olmadığı ama risk olduğu düşünülen ya da sağlıkla ilgili semptomları da içerebilir. DKT'lerin eğitimleri süresinde bu klinik durumları, riskleri, hastalıkları öğrenmeleri, bilmeleri ve kendi alan yetkinlikleri sınırları dahilinde müdahale etmeleri gereklidir. Tabloda sözü edilen tüm sorunların yol açtığı iletişim, dil, konuşma, ses ve yutma bozukluklarına yönelik yaşam kalitesi, sağlık, iyi olmayı etkileyen ve koruyucu yaklaşımlar gerektiren *toplumsal/bireysel sağlık durumlarında* DKT müdahale programı planlama ve uygulamayı içeren ve ÇEP için önemli görülen İşlevsellik, Yeti-yitimi ve Sağlığın Uluslararası Sınıflandırması'na uygun temel ölçütler şunlardır:

1. Hayatın vazgeçilmez unsurları olan iletişim kurma, konuşma, beslenme-yutma becerilerini etkileyerek bireyin performansını sınırlaması,
2. Toplumda yeni doğandan, yaşlılığa en sık karşılaşılan klinik durumlar arasında olması ve/veya risk oluşturmaması, büyüme ve gelişme, sağlıklı fiziksel ve ruhsal yaşamı etkilemesi ve erken müdahale gereksinimi doğması,
3. Geçici veya kalıcı fonksiyonel yetersizliğe ve/veya engelliliğe yol açması
4. Fonksiyon ve yapılar da bozukluk/yetersizlik yaratması nedeniyle kısa veya uzun dönem re/habilitatif müdahaleye gereksinim doğması,
5. Aktivite yetersizliği yaratması
6. Topluma katılımda sınırlama yaratması
7. Birey/hasta/özel gereksinimli, aile ve toplumun iyilik hali ve yaşam kalitesini önemli ölçüde etkilemesi
8. Sağlıklı/hasta/özel gereksinimli birey/danışan üzerinde, toplum sağlığı ve/veya küresel sağlık üzerinde ciddi sonuçları / etkileri olması

Akut ve süregelen klinik durumlar;	
1	Yenidoğan sorunlarına bağlı iletişim ve yutma bozuklukları (örn., prematür, düşük doğum kilosu, maddeye maruz kalma vb)
2	Gelişimsel yetersizliklere bağlı iletişim-dil-konuşma ve yutma bozuklukları (örn. Özgül dil bozukluğu, otizm spektrum bozukluğu, disleksi, öğrenme güçlükleri, dikkat eksikliği, zihinsel yetersizlikler, tanımlanmamış nörogelişimsel bozukluklar, çocukluk çağı apraksisi vb)
3	Oral anomalilere bağlı iletişim-dil-konuşma ve yutma bozuklukları (örn. Yarı damak/dudak, dental maloklüzyon, makroglossi, oral motor disfonksiyon, velofarengeal yetmezlik, artikülasyon bozukluğu vb)
4	Orofasiyal miyofonksiyonel bozukluklar (örn. Ağızdan solunma alışkanlığı, orofasiyal tikler, gergin oral dokular, çiğneme ve çiğneme kasları, dudaklar ve dil pozisyonları sorunları vb)
5	Solunum yolu işlevlerinde sorunlara bağlı ses ve yutma bozuklukları (örn. Larinks sorunları, kronik öksürük, anormal solunum paternleri veya havayolu koruma sorunları, paradoksikal vokal kord hareketleri, trakeostomi, Bronkopulmoner displazi, kronik obstrüktif pulmoner sorunlar)
6	Farengeal anomalilere bağlı rezonans ve yutma bozuklukları (örn. Üst solunum havayolu obstrüksiyonu, velofarengeal yetersizlik ve yetmezlik vb)
7	Larengeal anomalilere bağlı ses, konuşma ve yutma bozuklukları (örn. nodül, kist gibi vokal fold patolojileri, gırtlak kanserleri, trakeal stenosis, vb)

8	Ses bozuklukları (fonksiyonel ses, Transgender ses, profesyonel ses vb)
9	Nörolojik hastalıklar/işlev yetersizliklerine bağlı edinilmiş iletişim-dil-konuşma ve yutma bozuklukları (örn. Travmatik beyin zedelenmesi/hasarları, inme, serebrovasküler kazalar/hastalıklar, sağ beyin hasarı, demans, Alzheimer's hastalığı, Parkinson hastalığı ve Amyotrophic Lateral Sclerosis vb)
10	Psikiyatrik bozukluklara bağlı iletişim-dil-konuşma bozuklukları (örn. şizofreni ve psikotik durumlar vb)
11	Genetik bozukluklara bağlı iletişim-dil-konuşma ve yutma bozuklukları (örn. Down sendromu, Fragile X sendromu, Rett sendromu, velokardiofasial sendrom vb)
12	Nedeni bilinmeyen durumlara bağlı iletişim-dil-konuşma ve yutma bozuklukları (tanımlanmamış durumlar, riskler, örn. gecikmiş konuşma, dil gelişiminde beklenmedik gecikme, kekemelik, hızlı-bozuk konuşma vb)
13	Yaşlılığa bağlı iletişim-dil-konuşma ve yutma sorunları
Adli ve psiko-sosyal durumlar;	
1	Alkol ve madde kullanımına ait sorunlar ve bağımlılık
2	Agresyon (sinirlilik)
3	Asfiksi (oksijen yetersizliğinden ileri gelen boğulma)
4	İhmal ve istismar (Çocuk, yaşlı, engelli, incinebilir gruplar)
5	Donukluk hali
6	Hukuki durumlar / sorumluluklar
7	İntihar (düşüncesi, girişi) / Kendine zarar verme
8	Kazalar (Ev-iş-trafik kazaları, elektrik çarpması, düşme, boğulmalar)
9	Korozif madde maruziyeti
10	Ölüm
11	Şiddet (Aile içi şiddet, çocuğa, kadına, sağlık personeline yönelik şiddet, taciz, iş yerinde şiddet, mobing)
13	Maluliyet
14	Risk yönetimi ve malpraktis
15	Yaralar ve yaralanmalar
16	Zehirlenmeler
Sağlıklı Durumları;	
1.	Ağız – diş sağlığı
2.	Anne ve çocuk sağlığı
3.	Bağışıklama
4.	Çalışan sağlığı
5.	Egzersiz ve fiziksel aktivite
6.	Hayatın farklı evrelerinde sağlamlık (Gebelik, doğum, lohusalık, yenidoğan, çocukluk, ergenlik, yetişkinlik, menopo –andropoz, yaşlılık, terminal dönem, ölüm)
7.	Kronik hastalıkların önlenmesi
8.	Okul sağlığı
9.	Öncelikli ve riskli / incinebilir gruplara yönelik sağlık hizmetleri
10.	Sağlığın geliştirilmesi
11.	Sağlık göstergelerinin belirlenmesi ve kullanımı
12.	Sağlıklı beslenme ve yaşam tarzının değiştirilmesi
13.	Seyahat sağlığı
14.	Toplu yaşam alanlarında sağlık hizmetleri
15.	Toplumsal sağlık sorunlarını ve sağlık hizmeti gereksinimini belirleme
16.	Türkiye'de sağlık hizmetlerinin sunumu
17.	Yaşlı sağlığı ve hakları

Çevresel (fiziksel çevre, sosyokültürel çevre) / Küresel Durumlar;	
1.	Çevre ve sağlık etkileşmesi (hava, su, gıda, toprak, gürültü kirliliği, atıklar vb)
2.	Göç ile ilgili sorunlar
3.	İş sağlığı ve iş güvenliği (İş kazaları, meslek hastalıklarının yönetimi)
4.	Küreselleşme
5.	Olağan dışı durumlarda sağlık hizmetleri (Deprem, sel, salgın, nükleer, biyolojik ve kimyasal yaralanmalar)
6.	Sağlık sistemleri ve ekonomisi
7.	Sağlıkta ayrımcılık ve eşitsizlik ile ilgili sorunlar
8.	Toplumda bulaşıcı hastalıklarla mücadele
9.	Tütün, alkol ve madde kullanımı ile ilgili sorunlar
10.	Yoksulluk ve işsizlikle ilgili sorunlar
11.	Sosyal izolasyon ve etiketleme (Stigma)

EK 6. SAHA ÇALIŞMASI YAPILABİLECEK ÖRNEK KURUM, ALANLAR VE DURUMLAR

- Dil ve konuşma terapisi merkezleri
- Hastaneler (devlet, özel, üniversite hastaneleri, poliklinik, acil klinik, yatan hasta servisleri, sağlık merkez birimi, sağlık ocağı, özel tıp merkezi vb),
- Hastane ortamlarında bir dil ve konuşma terapistinin sorumlu olduğu bağımsız dil ve konuşma terapisi klinikleri/poliklinikleri/birimleri
- Hastane ortamlarında KBB, nöroloji, pediatri, plastik cerrahi, psikiyatri, fizik tedavi, yoğun bakım, radyoloji, enfeksiyon, yenidoğan, yetişkin yoğun bakım üniteleri gibi ilgili klinikler
- ASHB çocuk hizmetleri kurumları
- Aile sağlığı merkezleri/Anne çocuk sağlığı merkezleri
- Özel klinikler/merkezler
- Okullar
- Huzurevleri/yaşlı bakım ve rehabilitasyon merkezleri
- Özel eğitim ve rehabilitasyon merkezleri (rehberlik ve araştırma merkezi, okul, işyeri, özel eğitim ve rehabilitasyon merkezi)
- Huzurevleri/yaşlı bakım evleri
- Sağlıklı hayat/yaşam merkezleri
- Toplum ruh sağlığı merkezleri
- İşyeri ve endüstriyel alanlar
- Diğer rehabilitasyon ortamları, örn. doğal ev ortamı
- Diğer toplu yaşam alanları (Sevgi evleri, sığınma evleri, bağımlılıkla mücadele merkezleri, ceza ve ıslah evleri vb.)
- Gebelik, doğum, lohusalık, yeni doğan, çocukluk, ergenlik, yetişkinlik, yaşlılık, terminal dönemlerde karşılaşılabilecek performans kısıtlılığı durumları
- Bakım veren sağlığı
- Çalışan sağlığı
- Ruh sağlığı
- Üreme sağlığı ve sağlıklı cinsel yaşam
- Sağlık turizmi
- Özel gereksinimi olan bireyler
- Kırılgan gruplar (Şiddet gören kadınlar, yaşlılar, mülteciler vb.)
- Riskli gruplar

- Kronik hastalıklar

KAYNAKLAR

1. American Psychiatric Association. (2013). Diagnostic and statistical manual of mental disorders (5th ed.). Washington, DC: Author.
2. American Speech-Language-Hearing Association. (2014). Interprofessional education/interprofessional practice (IPE/IPP). Available from www.asha.org/practice/ipe-ipp/
3. ASHA (American Speech-Language-Hearing Association) (2004a ve). Scope of practice: Speech and language pathology. Rockville, MD: [http://www.asha.org/policy].
4. ASHA (American Speech-Language-Hearing Association) (2004b). Preferred practice patterns for the profession of speech-language pathology. Rockville, MD: [http://www.asha.org/policy].
5. ASHA (American Speech-Language-Hearing Association) (2005). *Evidence-based practice in communication disorders* [Position statement]. Available from www.asha.org/policy/.
6. ASHA (American Speech-Language-Hearing Association) (2007a). Roles and responsibilities of speech-language pathologists . Guidelines [Guidelines] [http://www.asha.org/policy].
7. ASHA (American Speech-Language-Hearing Association) (2007b). Scope of practice: Speech and language pathology. Rockville, MD: Revised. [Guidelines]
8. ASHA Speech-Language Pathology Medical Review Guidelines (2011). American Speech-Language-Hearing Association [Guidelines] www.asha.org/practice/reimbursement/SLP-medical-review-guidelines/
9. Bridges, D. R., Davidson, R. A., Odegard, P. S., Maki, I. V., & Tomkowiak, J. (2011). Interprofessional collaboration: Three best practice models of interprofessional education. *Medical Education Online*, 16. doi:10.3402/meo.v16i0.6035. Retrieved from www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC3081249/
10. ESLA/CPLOL (2009) Position Statement on Practice Education during Initial Speech and Language Therapy Education Programmes. Completed by the Education Commission Adopted by the General Assembly, Turin, October 2009
11. ESLA/CPLOL (European Association of Speech and Language Therapists) (2007) Revised minimum standards for education of speech-language therapists. Education Commission of General Assembly, Riga. [http://www.cplol.org/eng/education.htm].
12. ESLA/CPLOL (European Association of Speech and Language Therapists) (2019) Professional Profile. Revised by WG Professional Profile
13. İşlevsellik, Yetiyitimi ve Sağlığın Uluslararası Sınıflandırması (International Classification of Functioning, Disability and Health-ICF). WHO, May 2001. <https://www.who.int/classifications/icf/en/>
14. Mezuniyet Öncesi Dil ve Konuşma Terapisi Eğitimi Ulusal Çekirdek Eğitim Programı (DKT_UÇEP-2016), SABDEK 2016.
15. Mezuniyet Öncesi Tıp Eğitimi Ulusal Çekirdek Eğitim Programı 2020, TıpDEK 2020.
16. NetQues Proje Raporu (2013) (Çeviri: S.Topbaş) Avrupa'da Dil ve Konuşma Terapisi / Logopedi Alanındaki Standartların ve Eğitim Programlarının Uyumu ve Kalite Düzenlenmesine Yönelik İletişim Ağı Projesi (NetQues): Çok Katmanlı Akademik ve Mesleki Ağ (Network for Tuning Standards and Quality of Education programmes in Speech and Language Therapy across Europe-2010-2013). Proje Numarası: 177075-LLP-1-2010-1-FR-ERASMUSENWA 2013, CPLOL/NetQues Avrupa'da Dil ve Konuşma Terapisi, CPLOL.
17. RCSLT-Royal College of Speech & Language Therapists, Clinical Guidelines, 2005, Uk: British Library Cataloguing in Publication Data
18. Sağlık Bakanlığı (2014) Sağlık Meslek Mensupları ile Sağlık Hizmetlerinde Çalışan Diğer Meslek Mensuplarının İş ve Görev Tanımlarına Dair Yönetmelik, Resmî Gazete, 22 Mayıs

- 2014 Perşembe, Sayı : 29007. Başbakanlık Mevzuatı Geliştirme ve Yayın Genel Müdürlüğü Ek1. Sağlık Meslekleri İş ve Görev Tanımları, Dil ve Konuşma Terapisti.
19. Sağlık Bakanlığı-Meslekleri Yasası (2011) Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, Kanun No:6225 Sayılı Torba Yasa, 6/04/2011. Resmi Gazete, 26b/04/20177 Sayı: 27916; Madde 9; Ek madde 13 (d) Dil ve Konuşma Terapisti.
 20. SPA-The Speech Pathology Association of Australia (2017) Competency-based Occupational Standards for Speech Pathologists: Entry Level ISBN 978-0-646-55793-9 Limited, updated July 2017.
 21. Threats, T. T. (2008) Use of the ICF for clinical practice in speech-language pathology. International Journal of Speech-Language Pathology, 10(1-2):50-60.
 22. Toğram, B. Güneri, Y. Yanat Van Zonderen, E. (2019) Türkiye’de Dil ve Konuşma Terapistlerinin Klinik Uygulama ve Deneyimlerinin İncelenmesi. Dil, Konuşma ve Yutma Araştırmaları Dergisi (DKYAD), 2(3), 2019.
 23. Topbaş, S. (2009). ICF-CY Bağlamında İletişim Bozuklukları ve Dil-Konuşma Terapisi Mesleği. İçinde (Ed.) Ferhan Öz. Kulak Burun Boğaz-BBC ve SKYB Derneği Videolaringostroboskopik Muayene ve Ses Terapisi 1. Kongresi Seçilmiş Makaleler Kitabı. İstanbul: İ.Ü. Tıp Fak.
 24. Türkiye Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesi (TYYÇ) 6. Düzey (Lisans Eğitimi) Yeterlilikleri
TYYÇ Sağlık Temel Alanı Yeterlilikleri (Akademik Ağırlıklı) 6. Düzey (Lisans Eğitimi) <http://tyyc.yok.gov.tr/?pid=48>
 25. YÖK Atlas. 2023. <https://yokatlas.yok.gov.tr/lisans-bolum.php?b=19015>